

Maigret

G. SIMENON

Maigret

első nyomozása

PURE KÖNYVKIADÓ

GEORGES SIMENON

Maigret
első nyomozása

FORDÍTOTTA TÍMÁR GYÖRGY

PARK KÖNYVKIADÓ

„Maigret és a Lecoœur nevű rendőr hajnali fél kettőkor kettesben volt a Saint-Georges negyed kapitányságán, a csöndes La Rochefoucauld utcában.

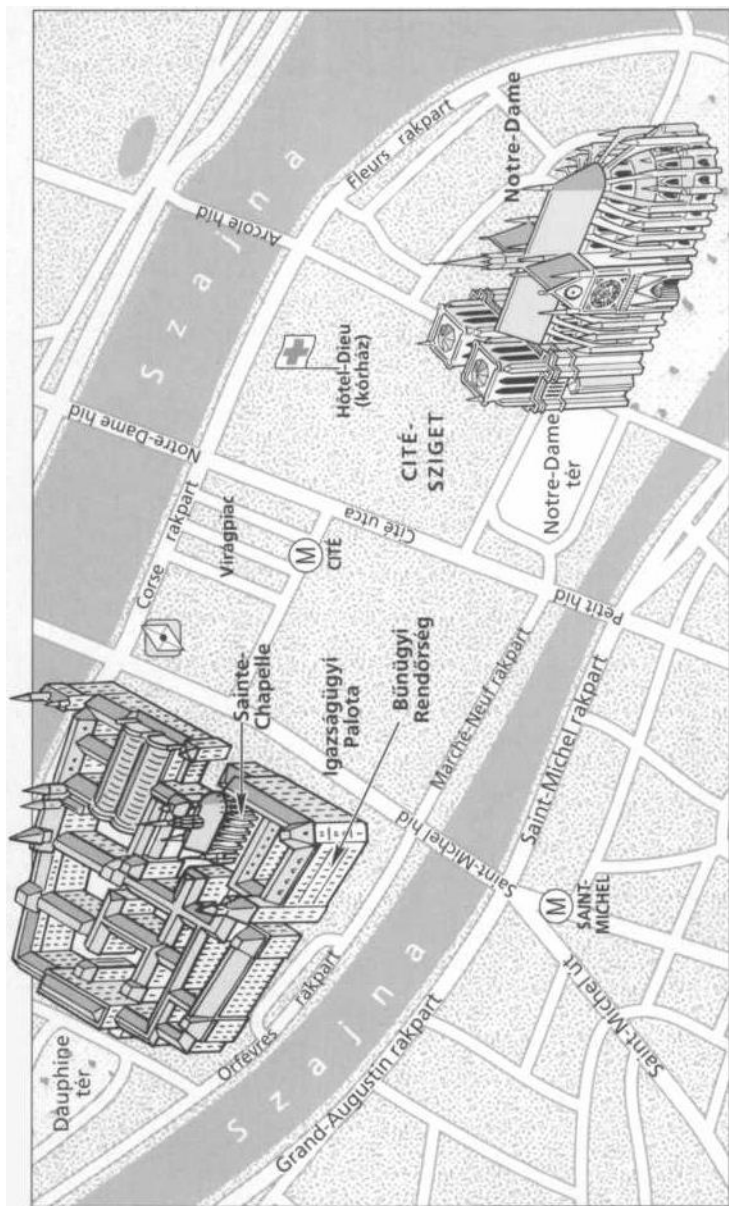
1913, Párizs. A főváros egy külföldi uralkodó látogatását fogadja. Az egyik őrszobán a huszonhat éves Maigret, a majdani félelmetes mesterdetektív az éjszakai ügyeletes. Lövés dördül az éjszakában, és Maigret elindul élete első nyomozására.

Mindketten fölkapták a fejüket, mert sietős lépteiket hallottak kopogni a járdán. Kivágódott az ajtó. Egy lihegő fiatalember lépett be rajta, s a gázláng fényében vaksin pislogott körül.

– A kapitány úr? – zihálta.

– A titkára vagyok – szólta Maigret, de nem állt fel.

Még nem tudta, hogy élete első nyomozását kezdi meg...”

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:
Georges Simenon: L'a première enquête de Maigret
Presses de la Cité

A Park Könyvkiadónál megjelent Simenon-kötetek:

MAIGRET ÉS A LANGALÉTA
MAIGRET DÜHBE GURUL
MAIGRET ÉS AZ IDŐS HÖLGY
MAIGRET KUDARCOT VALL
MAIGRET ÉS A HAJLÉKTALAN
MAIGRET ÉS A FANTOM
MAIGRET ÉS A VIZSGÁLÓBÍRÓ
MAIGRET AZ ISKOLÁBAN
MAIGRET ÉS A MAGÁNYOS FÉRFI
MAIGRET ÉS A MINISZTER
MAIGRET ÉS A TITOKZATOS LÁNY
MAIGRET ÉS A GYLKOS
MAIGRET CSAPDÁT ÁLLÍT
MAIGRET OSZTÁLYTÁRSA
MAIGRET HABOZIK
MAIGRET ÉS A HAZUDÓS SZERETŐK
MAIGRET VÉDEKEZIK
MAIGRET TŰRELMES
MAIGRET ÉS A PADON ÜLDÖGÉLŐ EMBER
MAIGRET ÉS A TÖRPE
MAIGRET AGGÁLYAI
MAIGRET ÉS AZ ÖREG SZERELMESEK
MAIGRET ÉS A BÍRÓ HÁZA
MAIGRET ÉS A MAKRANCOS TANÚK
MAIGRET NEW YORKBAN
MADAME MAIGRET BARÁTNÓJE

Copyright © 1945 Georges Simenon Limited,
A Chorion Company. All rights reserved.
Hungarian translation © 1977, 2007 Timár György
Magyar kiadás © 2007 Park Könyvkiadó, Budapest
Szerkesztette: Sárközy Elga

Felelős szerkesztő: Tönkö Vera
Műszaki szerkesztő: Mező Zsuzsa
Fedélterv: Gerhes Gábor

ELSŐ FEJEZET

A fuvolás vallomása

A helyiséget egy fekete mellvéd osztotta ketté. Az ügyfeleknek fönntartott részen csak egy támla nélküli és szintügy feketére festett pad állt a hivatalos plakátokkal borított, meszelt fal mentén. A másik oldalon lejtős lapú íróasztalok, tintatartók, irdatlan okmánykötegekkel teli iratrendezők feketéllettek, úgyhogy az egész helyiség fekete-fehér színekben játszott. A legszembetűnőbb tárgy egy bádoglemezen álló, manapság már csak vidéki pályaudvarok várótermében látható vaskályha volt, a mennyezet felé tartó, könyökben meghajtó csővel, amely az egész légteret keresztülszelte.

A babaképű rendőrt, aki kigombolt egyenruhában aludni próbált, Lecoeurnek hívták.

A fekete keretes falióra egy óra huszonöt percet mutatott. Az egyetlen meggyújtott gázláng időről időre sercent egyet. Hébe-hóba a vaskályha is föl-fölhorkant, minden érzékelhető ok nélkül.

Odakünn csak a petárdák gyérülő pukkanásai, egy-egy részeg gajdolása, no meg a meredek utcán fölfelé kaptató fiákerek zaja verte fel az éjszaka csöndjét.

A bal oldali pulpitusnál a Saint-Georges negyed rendőrkapitányának titkára, mint valami iskolás gyerek, hangtalanul mozgó ajakkal hajolt a frissiben megjelent könyvecske fölé: *Az elemekből összeállított személyleírás (mozaikkép) oktatása rendőrtisztek és felügyelők számára.*

A borítólapon határozott kézre valló, lila tintás írás: J. Maigret.

Amióta az éjszaka leszállt, a kapitányság ifjú titkára már háromszor kelt föl helyéről megpiszkálni a kályha parázsát; a kályháét, amelyre élete végéig nosztalgiával gondol majd; amely ugyanolyan volt, vagy majdnem ugyanolyan, mint amilyennel később az Orfèvres rakparton, a Bűnügyi Rendőrség épületében találkozik; s amelyre nézvést még később, amikor az épületbe bevezetik majd a központi fűtést, Maigret főfelügyelő, a Speciális Brigád vezetője kivívja az engedélyt, hogy megtarthassa irodájában.

1913. április 15-ét írtak. Előző délelőtt egy idegen uralkodó érkezett meg nagy pompa közepette a longchamp-i pályaudvarra, ahol a köztársasági elnök személyesen fogadta. Az elegáns vendégeket szállító hintó díszegyenruhás lovas testőrök gyűrűjében, ember- és zászlóerdők kettős sorfala közt lejtett végig a Bois sugárúton, majd a Champs-Élysées-n.

Este díszelőadás volt az Operaházban; ezt tűzijáték és fáklyás felvonulás követte, s a népmulatság hangjai még éppen hogy csak elültek.

A rendőrség agyon volt hajszolva. Hiába volt minden óvintézkedés, minden előzetes őrizetbe vétel, a veszedelmes emberek hírében álló személyekkel kötött megannyi egyezmény: mindvégig tartani lehetett egy anarchista bombájától.

Maigret és a Lecoeur nevű rendőr hajnali fél kettőkor kettesben volt a Saint-Georges negyed kapitányságán, a csendes La Rochefoucauld utcában.

Mindketten fölkapták a fejüket, mert sietős lépteket hallottak kopogni a járdán. Kivágódott az ajtó. Egy lihegő

fiatalember lépett be rajta, s a gázláng fényében vaksin pislogott körül.

– A kapitány úr? – zihálta.

– A titkára vagyok – szólta Maigret, de nem állt fel.

Még nem tudta, hogy élete első nyomozását kezdi meg.

Vékonypéznű, szőke, kék szemű, rózsás képű fiatalember volt a jövevény. Fekete frakkot és világosdrapp felöltőt viselt. Egyik kezében keménykalapot tartott, a másikkal pedig földagadt orrát tapogatta.

– Csavargó támadta meg?

– Nem. Megpróbáltam megvédeni egy nőt, aki segítségért kiáltozott.

– Az utcán?

– Nem. A Chaptal utca egyik magánházában. Azt hiszem, nem ártana, ha rögtön odajönne. Engem kidobtak.

– Kicsoda?

– Valami komornyik- vagy házmesterféle.

– Nem gondolja, hogy jobban tenné, ha szépen elkezdené az elején az egészet? Mit keresett a Chaptal utcában?

– Munkából jöttem. A nevem Justin Minard. Második fuvolás vagyok a Lamoureux-zenekarban, de esténként a Clichy sörözőben játszom, a Clichy körúton. Az Enghien utcában lakom, éppen szemben a Petit Parisiennel. Végigmentem a Ballu utcán, majd a Chaptal utcán folytattam utamat, mint minden éjjel.

Maigret mindent följegyzett, ahogy lelkiismeretes titkárhoz illik.

– Az utca közepe táján, amely csaknem mindig kihalt, egy várakozó gépkocsira lettem figyelmes, egy Dion-Boutonra, amelynek járt a motorja. Egy szürke kecskebőr

kabátba öltözött férfi ült benne, az arcát szinte teljesen eltakarta a nagy autósszemüveg. Körülbelül melléje érhettem, amikor a második emeleten kinyílt egy ablak.

– Megjegyezte a házszámot?

– 17/b. Egy magánpalota, kocsibejáróval. A többi ablak mind sötét volt. Csak amelyik kinyílt, balról a második, az volt világos. Fölkaptam a fejemet. Egy nő sziluettjét láttam, amint ki akar hajolni. *Segítség!* – kiáltotta.

– Ön mit tett?

– Várjon. Valaki visszaránthatta a szobába. Ugyanebben a pillanatban lövés dördült. Az autó felé fordultam, amelyen már kissé túlhaladtam, az pedig hirtelen elindult.

– Bizonyos benne, hogy nem motordurrogást hallott?

– Teljesen. Odamentem a kapuhoz, és becsöngettem.

– Egyedül volt?

– Igen.

– Fegyver volt magánál?

– Nem.

– Mit szándékozott csinálni?

– Hát...

A fuvolás annyira zavarba jött a kérdéstől, hogy nem is tudott rá hamarjában mit válaszolni. Ha nem lett volna a szőke bajsza meg az a néhány sörtényi szakálla, tizenhat évesnek se nézte volna az ember.

– A szomszédok nem hallottak semmit?

– A jelek szerint nem.

– A csöngetésre előjött valaki?

– Nem azonnal. Legalább háromszor kellett csöngetnem. Aztán elkezdtem rugdosni a kaput. Végül lépteket hallottam, valaki kikapcsolt egy láncot, és elhúzott

egy reteszt. A kapualj nem volt kivilágítva, de épp a ház előtt áll egy gázlámpa.

Egy óra negyvenhét perc. A fuvolás egyszer-másszor idegesen felpillantott a faliórára.

– Egy sötét komornyiköltözéket viselő, nagydarab ipse megkérdezte, mit akarok.

– Teljesen fel volt öltözve?

– Persze.

– Ingmellestül, nyakkendőstül?

– Igen.

– Holott a házban sehol se égett a lámpa.

– Csak a második emeleti szobában.

– Maga mit válaszolt?

– Már nem is tudom. Be akartam menni.

– Minek?

– Hogy lássam, mi történik. Ő elállta az utamat. Erre elmondtam neki a nőt, aki kikiáltott az ablakon.

– Zavartnak látszott az illető?

– Zordon tekintetet vetett rám, és se szó, se beszéd, elkezdett teljes erejéből kifelé tuszkolni.

– S aztán?

– Olyasmit dünnyögött, hogy álmodtam, meg hogy részeg vagyok, már nem tudom pontosan. Aztán egy hang odaszólt neki a sötétségből. Mintha az első emeleti lépcsőforduló felől jött volna.

– Mit mondott?

– *Siessen, Louis!*

– Erre?

– Az ipse még erősebben megtaszított, s minthogy ellenálltam, ököllel egy jókorát az arcomba vágott. Mire fölkászálódtam a járdáról, már be is volt zárva a kapu.

– A másodikon még világos volt?

- Már nem.
- Az autó nem jött vissza?
- Nem. Most már talán odamehetnénk, nem gondolja?
- *Nem?* Csak nem akar elkísérni?

A fuvolás szinte nőies törekenysége és határozottsága közti kontraszt nevetséges is volt és megható is.

- Nem én kaptam az ökölcsapást? Egyébiránt panaszt emelek.

- Ez jogában áll, csakugyan.

- De talán jobb lenne mindezt egy kicsit későbbre halasztanunk, nem?

- Mit is mondott, mennyi a házsám?

- 17/b.

Maigret szempillája megrebbent: a cím homályosan emlékeztette valamire. Az egyik iratrendezőből előhalászott egy paksamétát, belelapozott, majd megtalálta a nevet, amit keresett, s ettől még nagyobb pisloghatnékja támadt.

Ezen az estén zsakettben volt. Mi több, élete első zsakettjében. Egy néhány nappal korábban kibocsátott belső rendelkezés előírta, hogy a rendőrség valamennyi polgári alkalmazottja köteles ma ünneplőt ölteni, tekintve hogy mindegyikükre bármely pillanatban szükség lehet.

Világosdrapp konfekciófelöltője ikertestvére volt a Justin Minard-énak.

- Jöjjön! Lecoeur, ha keresnének, mondja meg, hogy mindjárt jövök.

Némileg meg volt illetődve. Az olyan név, amelyet az aktában látott, nemigen táplálja az ember önbizalmát.

Huszonhat éves volt és öt hónapos házas. Négy esztendeje, amióta belépett a rendőrség kötelékébe, végigcsinálta a legszerényebb szolgálatfajtákat: volt utcai őrszem, felügyelt pályaudvarokon, áruházakban, s alig egy

éve, hogy titkári minőségben a Saint-Georges negyed kapitányságára került.

Nos, az egész negyed legcsillogóbb nevét vitathatatlanul a Chaptal utca 17/b számú ház lakói mondhatták magukénak.

Gendreau-Balthazar. A Balthazar-kávé. Ez a név barnállott hatalmas betűkkel a metró minden folyosóján. S az utcákon a Balthazar-cég társzekerei, amelyeket négy-négy pazarul fölszerszámozott ló húzott, valahogy részei voltak Párizs arculatának.

Maigret Balthazar-kávét szokott inni. S el nem mulasztotta volna az Opéra sugárúton végighaladtában, hogy a fegyverkovács boltját elhagyva, beleszimatozjon a Balthazar-üzlet kirakatában pörkölődő kávé finom illatába.

Az éjszaka derült volt és hideg. Egy lélek sem járt a meredek utcán, egyetlen fiáker sem volt a közelben. Ekkoriban Maigret csaknem olyan sovány volt, mint a mellette lépkedő fuvolás, úgyhogy amint az utcán fölfelé tartottak, két girhes kamasznak nézte volna őket az ember.

– Gondolom, nem ivott.

– Sosem iszom. Megtiltotta az orvos.

– Bizonyos benne, hogy látta, amint az az ablak kinyílt?

– Olyan biztos vagyok benne, mint hogy itt állok.

Ez volt az első eset, hogy Maigret a saját szakállára folytatott nyomozást. Eddig csak főnökét, Monsieur Le Bret-t, a legnagyobbvilágibb életű párizsi rendőrtisztet kísérgette el kiszállásokra, egyebek közt négy házasságtörési tettenérésre.

A Chaptal utca éppolyan kihalt volt, mint a La Rochefoucauld utca. A Gendreau-Balthazar-palotából,

amely melleleg az egyik legszebb ház volt a környéken, semmiféle világosság nem szűrődött ki.

– Azt mondta, egy autó várakozott itt?

– Itt, ni! Pontosan ezen a helyen.

Nem közvetlenül a kapu előtt. Egy kicsit odébb. Maigret, akinek a fejében még elevenen éltek a tanúvallomásokkal kapcsolatban tanultak, lánggra csiholta viaszgyújtóját, s az úttest faburkolata fölé hajolt.

– Na látja! – bökött a zenész diadalmasan egy szélesen feketéllő olajtócsa irányába.

– Jöjjön. Nem mintha egészen szabályszerű volna, hogy maga is velem legyen.

– De ha egyszer engem ütöttek le!

A dolog mégis nyugtalanító volt egy kicsit. Maigret szorongva nyúlt a csengő gombja felé. Azon tűnődött, miféle szabályzatra hivatkozhat. Nem volt semminemű írásos parancsa. Ráadásul késő éjszaka volt. Beszélhet-e tettenérésről, amikor egyetlen tárgyi bizonyítéka egy fuvolás földagadt orra?

Akárcsak a zenésznek, neki is háromszor kellett csöngetnie, de már a kapu rugdosására nem került sor. Egy hang végül is kiszólt:

– Ki az?

– Rendőrség! – mondta Maigret nem egészen határozottan.

– Egy pillanat, azonnal! Csak megkeresem a kulcsot.

Valami kattant a kapu mögött. A házba már be volt vezetve a villany. Majd hosszabb várakozás következett.

– Ez az a pasas – mondta a zenész, fölismerve a hangot.

Végre sorra jött mind: a lánc, a retesz, egy álmosnak látszó arc, meg egy tekintet, amely előbb Maigret-n, aztán Justin Minard-on állapodott meg.

– Megengedi, hogy bemenjünk?

– Ha úgy véli, hogy elkerülhetetlen... De kérem, ne csapjanak lármát, nem szükséges fölzavarni az egész házat. Erre tessék!

Balra három márvány lépcsőfokon fölhaladva az ember egy üveg csapóajtóhoz ért, amely egy oszlopos hallba vezetett. Maigret most fordult meg életében először ilyen fényűző helyen, amelynek arányai egy minisztérium pompájával vetekedtek.

– Önt Louis-nak hívják?

– Honnan tudja?

Louis egy oldalajtón keresztül nem a szalonok felé, hanem egy cselédszobafélébe kalauzolta őket. Nem komornyiköltözékben volt. Úgy festett, mint aki az ágyból kikelve sietősen rángatta a keze ügyébe eső első nadrágot a vörös nyakszegélyű fehér hálóingre.

– Monsieur Gendreau-Balthazar itthon van?

– Melyik? Az idősebb vagy a fiatalabb?

– Az idősebb.

– Monsieur Félicien még nem tért haza. Ami a fiát, Monsieur Richard-t illeti, ő nyilván már régen lefeküdt. Valamivel több mint félórája ez a részeg alak, itt...

Louis magas volt és testes. Mintegy negyvenöt esztendősen lehetett, borotvált álla kékes színben játszott, szeme nagyon sötét volt, fekete szemöldöke pedig feltűnően sűrű.

Maigret nyelt egyet, s olyan érzéssel jelentette be, mintha vízbe ugrana:

– Szeretnék beszélni Monsieur Richard-ral.

– Óhajtja, hogy fölébresszem?

– Igen.

– Igazolná magát, kérem?

Maigret átnyújtotta neki a főkapitányság által kiállított igazolványát.

- Ön régen szolgál a környékünkön?
- Tíz hónapja.
- A Saint-Georges kapitánysághoz tartozik?
- Oda.
- Akkor ismeri Monsieur Le Bret-t, ugye?
- A főnököm.

Louis rosszul palástolt, megjátszott közönnyel jelentette ki:

- Én is ismerem. Az a megtiszteltetés ért, hogy én szolgálhatok föl neki, valahányszor nálunk ebédel vagy vacsorázik.

Néhány másodpercet várt, másfelé nézve.

- Továbbra is beszélni kíván Monsieur Richard-ral?
- Igen.
- Van parancsa?
- Nincs.
- Rendben van. Szíveskedjék várni.

Mielőtt magukra hagyta volna őket, előhalászott a szekrényből egy keményített ingmellet, egy gallért meg egy fekete nyakkendőt. Aztán levette a fogasról a frakkját, s belebújt.

A cselédszobában egyetlen szék volt. Sem Maigret, sem Justin Minard nem ült le. Csönd szakadt rájuk. Az egész palota csöndben és félhomályban úszott. Mindez nagyon ünnepélyes és fölöttébb hatásos volt.

Kétszer vette elő Maigret a zsebóráját. Húsz perc is beletelt, mire Louis visszatért, éppoly fagyosan, mint ahogy távozott.

- Jöjjön velem, kérem.

Minard is indult volna Maigret után, de a komornyik odafordult hozzá:

– Ön itt marad. Hacsak nem a rendőrségtől van.

Maigret-t nevetséges érzés kerítette a hatalmába. Gyávának érezte magát, amiért magára hagyja a sápadt fuvolást. Egy pillanatra börtöncellának látta a sötét faburkolatú cselédszobát, s elképzelte a kék állú komornyikot, amint visszatér ide, és ráront áldozatára.

Louis nyomában végighaladt az oszlopos hallon, s fölment egy sötétvörös szőnyeggel borított lépcsőn.

Csak néhány sárgán izzó körte égett, széles árnyéktömböket hagyva a fénypázmák között. Az első emeleten nyitva volt egy ajtó. Keretében hálóköntöst viselő férfialakra esett a fény.

– Úgy hallom, beszélni kíván velem. Tessék, jöjjön be. Hagyjon magunkra, Louis.

A helyiség két célt szolgált: szalon volt, de dolgozószoba is, bőrburkolatú falakkal, a havannaszivar meg egy Maigret számára ismeretlen parfüm illatával. Egy félig nyitott ajtón be lehetett látni a hálószobába, amelyben megvetett baldachinos ágy állt.

Richard Gendreau-Balthazar a hálóköntös alatt pizsamát, lábán bőrpapucsot viselt.

Harminc körüli barna férfi volt. Tucatarca lett volna, ha nem olyan szabálytalan az orra.

– Ha jól értettem Louis-t, ön a kerületi kapitányságról jött.

Szépen megmunkált cigarettásszelencét kattintott föl, és látogatója felé tolta. Amaz elhárította a kínálást.

– Nem dohányzik?

– Csak pipát szívok.

– Akkor nem biztatom, hogy gyűjtson rá, mert utálok a pipaszagot. Gondolom, mielőtt idejött, telefonált az én Le Bret barátomnak.

– Nem.

– Úgy! Elnézést, de nem ismerem az önök szakmai szokásait. Le Bret gyakran megfordul ennél a háznál, de azt máris megmondhatom, hogy nem rendőrtiszti minőségében. Egyébként is annyira más, mint a rendőrök általában! Igazán nagyon rendes ember, a felesége pedig elragadó. De térjünk a tárgyra. Hány óra van?

Úgy tett, mint aki nem találja az óráját, minélfogva Maigret húzta elő a zsebéből jókora ezüstóráját.

– Két óra huszonöt.

– A nap pedig ebben az évszakban öt óra tájt kél, nemde? Tudom, mert olykor megesik, hogy igen korán lovagolok egyet a Bois-ban. Úgy képzeltem, hogy az állampolgárok otthona napnyugtától napkeltéig szent és sérthetetlen.

– Ez így is van, de...

Belevágott Maigret szavába:

– Nézze, én csak emlékeztetőnek szánom, amit mondok. Ön még ifjú, s alkalmasint a mesterségében is az. Az a szerencséje, hogy a főnöke jó barátjával akadt dolga. Végtére is azt kell hinnem, hogy önnek jó oka volt úgy rontani ebbe a házba, ahogy tette. Louis elejtett az ügyről egy-két szót. Föltehetőleg valami veszedelmes fickó lesz, akit kidobott, igaz? De hát ha még így állana is a dolog, nem gondolja, hogy reggelig várhatott volna vele? Üljön le, kérem!

Ő maga állva maradt, pontosabban föl-alá járkált, maga elé fújva aranyvégű egyiptomi cigarettájának füstjét.

– Most pedig, hogy megkapta tőlem ezt a megérdemelt kis leckét, árulja el, mit óhajt tudni.

– Ki lakik a fölöttünk lévő emeleten abban a szobában, amelynek ablaka az utcáról nézve balról a második?

– Tessék?!

– Bocsánat. Tisztában vagyok veled, hogy önnek nem kötelessége válaszolni nekem, legalábbis e pillanatban nem az.

– Kötelességem?! – ismételte teljesen elképedve Richard Gendreau-Balthazar.

Megint Maigret szólalt meg, miközben füle bíborszínt öltött:

– Ma éjjel lövés dördült abban a szobában.

– Már elnézést... Megbocsásson... Bizonyos, hogy ép eszénél van? Igaz, hogy ez az éjszaka a népmulatságoké, de remélem, azért nem ivott túl sokat.

Léptek hangzottak a lépcső felől. Minthogy az ajtó nyitva maradt, Maigret egy újabb alak körvonalait látta kirajzolódni a lépcsőfordulón. Az illető mintha csak a *Vie Parisienne* címlapjáról lépett volna le: frakk, köpeny, cylinder. Sovány volt és éltes, pödrött végű vékony bajuszkáját láthatólag festette.

Habozva, csodálkozva, egy kicsit tán megszeppenve cövekelt le a küszöbön.

– Jöjjön be, apám. Azt hiszem, jót fog mulatni. Ez az úr itt Le Bret egyik alkalmazottja.

Különös dolog: Félicien Gendreau-Balthazar, az apa, nem volt részeg, s mégis volt valami elfolyó benne, valami tétova, valami följajzott csillogás.

– Találkozott Louis-val? – folytatta a fia.

– Odalenn van valakivel.

– Hisz éppen ez az. Egy részeg fickó, ha ugyan nem egy Villejuifből szökött bolond, csaknem bedöntötte a kaput. Louis lement, s alig bírta megakadályozni, hogy az az egyén be ne hatoljon. Most pedig ez a... izé...

Kérdő tekintettel várt.

– Maigret.

– Szóval Monsieur Maigret, aki Le Bret barátunk titkára, eljött, hogy megkérdezze tőlem... Csakugyan, mit is akart voltaképp tudni?

– Hogy ki az a személy, aki a fölöttünk lévő emeleten balra a második szobában lakik.

Az apa nyugtalannak látszott, de valami furcsa nyugtalanság volt ez. Például amióta csak megérkezett, szorongva és alázattal leste a fiát. Mint aki az engedélyét várja.

– Ott a húgom lakik – felelt végül emez. – Most aztán mindent tud.

– Itthon van?

Maigret eközben nem a fiúra, hanem az apára nézett. Ennek ellenére ezúttal is a fiú felelt:

– Nem. Ansevalban van.

– Tessék?

– Anseval a kastélyunk, Nièvre megyében, Pouilly-sur-Loire mellett.

– Akkor tehát üres a szoba?

– Minden okom megvan ennek föltételezésére – mondta Richard. Majd gúnyosan hozzáfűzte: – Gondolom, meg kíván bizonyosodni róla. Elkísérem. Így aztán holnap majd megdicsérhetem Le Bret barátunkat, amiért ilyen buzgó beosztottai vannak. Jöjjön, kérem.

Maigret ámulatára az apa is velük tartott, de valahogy félénken.

– Tessék, ez az a szoba, amely után érdeklődött. Még szerencse, hogy nincs kulcsra zárva.

Felgyújtotta a villanyt. A hálószoba bútorai fehérre voltak lakkozva, falait kék selyemmel vonták be. Egy oldalajtó a budoárba vezetett, s minden rendjén valónak, minden tárgy a helyén lévőknek látszott.

– Ejtse meg a vizsgálatot, esengve kérem. A húgomat el fogja büvölni, hogy a rendőrség beleturkált a holmijába.

Maigret nem hagyta magát kihozni a sodrából. Odasétált az ablakhoz. A vastag függöny a falikárpitnál sötétebb kék anyagból készült. Miután széthúzta, egy átlátszó, a nappali fény tompítására hivatott tüllfüggönyre bukkant, s észrevette, hogy ennek egyik csücskét az ablak, amikor becsukódott, odacsípte.

– Fölteszem – szólalt meg –, hogy este óta senki nem járt itt.

– Hacsak valamelyik szobalány nem.

– Több is van?

– Hát persze! – csattant föl epésen Richard. – Ketten vannak: Germaine és Marie. Aztán ott van Louis felesége, aki a szakácsnőnk. Sőt van egy asszony, aki a fehéreneműt gondozza, de ő, férjnél lévén, reggel jön, és este megy.

Félicien Gendreau, az apa, most is felváltva bámulta hol egyiküket, hol másikat.

– Tulajdonképpen miről van szó? – kérdezte végül, miután köhintett egyet.

– Pontosan én sem tudom. Kérdezze meg Monsieur Maigret-től.

– Egy járókelő, aki valamivel fél kettő előtt haladt el a ház előtt, arra lett figyelmes, hogy ezt az ablakot föltépik. Felkapta a fejét, s egy kétségbeesett nőt pillantott meg, aki segítségért kiáltozott.

Észrevette, hogy az apa keze görcsösebben fonódik botjának aranygombjára.

– Aztán? – érdeklődött Richard.

– A nőt hátrarántották, s pontosan ebben a pillanatban lövés dördült.

– Igazán?

Az ifjabb Gendreau megjátszott aggodalommal tekingetett szét, mintegy golyónyomokat keresve a falat borító selyemkárpiton.

– Ami a meglepő az egészben, Monsieur Maigret... ugye, jól mondom: Maigret?... az az, hogy jöllehet ilyen súlyos vádról van szó, ön elmulasztotta azt az elemi övintézkedést, hogy értesítse főnökét. Egy kicsit fejvesztve rohant ide, az az érzésem. Legalább tájékozódott-e termékeny képzeletű járókelője felől?

– Itt van a földszinten.

– Nagy öröömre szolgál, hogy a házamban tudhatom. Tehát, mindent egybevetve, ön nemcsak hogy behatolt ide éjnek idején, semmibe véve törvényeinket, amelyek a szabadságot és az állampolgárokat hivatottak védeni, hanem még magával is hozott egy embert, akit én enyhén szólva kétes elemnek tartok. De ha már idejött, állapítsa meg, kérem, a tényállást annak rendje és módja szerint, ahogyan szokás, így legalább holnap szép kerek jelentést tehet le Le Bret barátunk asztalára. Gondolom, meg szeretne bizonyosodni felőle, hogy az ágyat nem használták az éjszaka folyamán.

Lerántotta a könnyű szaténtakarót az ágyneműről, amelynek makulátlan rendjét párnától lepedőig egyetlen ráncocska sem zavarta meg.

– Kutasson, kérem. Szimatoljon körül minden sarokban. Föltételezem, hogy nagyítót is hozott magával.

– Nem szükséges.

– Bocsásson meg. Le Bret-től eltekintve mindeddig csupán regényekben volt szerencsém találkozhatni a rendőrséggel. Egyszóval azt állítja, hogy itt lövés dördült. Lehetséges talán, hogy akkor itt valahol egy holttest lapul? Jöjjön, keressük együtt! Talán ebben a szekrényben, itt? Ki tudja?

Kitárta a szekrényajtót, de csak vállfákra aggatott ruhák villantak elő.

– Hát itt? Ezek Lise cipői. Bolondul a cipőkért, amint látja. Menjünk talán át a budoárjába.

Izgatott volt, s egyre szarkasztikusabb.

– Hogy ez az ajtó? Ezt a mama halála óta zárva tartjuk. De be lehet menni a folyosó felől is. Jöjjön. De igen! Kérem, parancsoljon!

Félórás lidércnyomás volt. Maigret nem tehetett egyebet: engedelmeskednie kellett. Hiszen Richard valójában parancsokat osztogatott neki. Egyébként a palotában való bolyongásaikat szellemjárásszerűvé tette az a tény, hogy a sarkukban szüntelenül ott téblábolt az öreg Gendreau-Balthazar, fején még mindig a cilinderrel, vállán a köpennyel, kezében aranygombos sétapálcájával.

– Mit képzelsz? Hol vagyunk még a lemenéstől! Ön elfelejti, hogy fölöttünk is van egy emelet, a manzárdszobákkal, ahol a cselédek alszanak.

Ezen a folyosón a villanyégőkön nem volt lámpaernyő. A mennyezet lejtős volt. Richard sorra kopogtatott az ajtókon.

– Nyissa ki, Germaine! De igen! Nem baj, hogy hálóingben van. A rendőrség van itt.

Egy meglehetősen dundi, álomittas, mosdatlan szagú lány, egy nyirkos ágy, meg egy toalettasztalka, rajta hajcsomókkal teli fésű.

- Hallott lövést?
- Micsodát?
- Hány órákor feküdt le?
- Tízkor jöttem föl.
- És nem hallott semmit?

A kérdező Richard volt.

– Gyerünk a következőhöz. Nyissa ki, Marie! Ugyan, kicsikém, se baj...

Tizenhat éves fruska, aki előzőleg egy zöld kabátot kanyarintott a hálóinge fölé, s most minden ízében remegett.

- Hallott lövést?

A lány riadtan meredt Richard-ra és Maigret-re.

- Régóta alszik?
- Nem tudom.
- Hallott valamit?
- Nem. Miért? Mi történt?
- Van kérdése, Monsieur Maigret?
- Azt tudakolnám tőle, hogy hová valósi.
- Hová való, Marie?
- Ansevalba.
- És Germaine?
- Ő is Ansevalba.
- Hát Louis?

– Ansevalba, Monsieur Maigret – gúnyolódott Richard.
– Látom, nem tudja, hogy a kastélytulajdonosok rendszerint a birtokukról hozatják a cselédeiket.

- A következő ajtó?
- Louis feleségének a szobája.

- A férje is itt alszik?
- Nem. Lenn, a fülkájében.

Madame Louis-ra hosszasan kellett várniuk. Kicsi, cigányképű, nagyon kövér, gyanakvó tekintetű asszony volt.

- Még sokáig csinnadrattáznak itt? Hol van Louis?
- Lenn. Mondja: lövést hallott-e?

Csaknem kidobta őket, nem a legbarátságosabb szavak kíséretében. Ők pedig egyre új meg újabb ajtókon nyitottak be, üres szobákba, lomtárakba, a legkülönfélébb manzárdhelyiségekbe. Maigret a padlástól sem kíméltetett meg, s még azután is töviről hegyire át kellett vizsgálnia az első emeleten az apa és a fiú lakószobáit.

- Hátravannak még a szalonok!... De igen! Ehhez a leghatározottabban ragaszkodom.

Richard meggyújtotta a nagy csillárt, amelynek kristályfüggői megpendültek.

- Sehol egy hulla? Sehol egy sebesült? Mindent látott? Nem akar még lemenni a pincébe? Gondolom, tisztában van vele, hogy negyed négy van.

Visszavezette Maigret-t a cselédszobába, ahol Justin Minard az egyetlen széken ült, miközben Louis úgy álldogált a sarokban, mint aki a foglyára felügyel.

- Ez az a lövéses fiatalember? Rendkívül örvendek, hogy láthattam érdekes ábrázatát. Úgy vélem, Monsieur Maigret, ezek után jogomban áll följelentést tenni rágalmazás és birtokháborítási kísérlet miatt.

- Ez önnek kétségekívül joga.
- Akkor jó éjszakát. Louis, kísérje ki az urakat.

Az öreg Gendreau kinyitotta a száját, de végül mégsem szólt semmit. Maigret is csak keservesen bírta kinyögni:

- Köszönöm.

Louis maga elé engedte és kikísérte őket, majd bezárta mögöttük a súlyos kaput.

Maguk maradtak hát, értetlenül és nyugtalanul, a Chaptal utca bal oldali járdáján, s Maigret gépiesen az úttest faburkolatán maradt olajfolt felé pillantott, talán hogy a történetek után valami kézzelfogható dologba kapaszkodjék.

– Tudja, én akár meg is esküdhetek, hogy nem ittam.

– Elhiszem.

– És bolond sem vagyok.

– Persze hogy nem az.

– Gondolja, hogy ez az affér árthat magának? Mintha olyasmit hallottam volna...

Maigret ezen az éjszakán avatta föl élete első zsakettjét, amely hónaljban egy kicsit szorította.

MÁSODIK FEJEZET

Richard hazudott

Nyolc óra ötvenkor az üde és kellemesen szappanillatú Madame Maigret mosolyogva húzta szét a szobában a függönyt, s beeresztette a vidám napfényt. Mint aránylag újdonsült asszonyka, még nem szokott hozzá az olyan alvó férfi látványához, akinek pödrött, rőt bajuszvégei megmegezzenek, akinek homloka ráncba szalad, ha légy telepszik rá, s akinek sűrű hajbozontja kuszán mered az égnek. Madame Maigret nevetett. Mindig nevetett, valahányszor odavitte férjének reggel a csésze kávé, miközben a ház ura réveteg, szinte gyermeki tekintetet vetett rá.

Jó húsban lévő, friss fiatalasszony volt, amelyeneket csak a cukrászdákban vagy a sajt- és tejboltok márványpultja mögött látni; teltkarcsú, életkedvtől duzzadó asszonyka, akit Maigret mindazonáltal teljes napokra magára hagyhatott a Richard-Lenoir körúton lévő lakásukon anélkül, hogy akár csak egy pillanatra is unatkozott volna.

– Mire gondolsz, Jules?

Ebben az időben még nem hívta Maigret-nek, de máris megvolt benne az a fajta tisztelet iránta, amely a tulajdon egyéniségéből fakadt; ugyanaz, amelyet édesapja iránt táplált, s amelyet a fia iránt is érez, ha van fia.

– Arra, hogy...

És Maigret fölmondta neki a szöveget, amely a csupán kétórányi alvást követő eszmélése pillanatában futott át az agyán. A rendőrség belső szabályzatából idézte:

– „Áthághatatlan szabály, hogy a rendőrség polgári, illetve egyenruhás alkalmazottainak korlátlanul kell idejüket a szolgálatnak szentelniük. Megkezdett, illetve elvben megszakítás nélküli folytatást igénylő nyomozás avagy felügyelet esetén semminemű szabad idő nem biztosíthatatik a számukra előre megszabott órákban, de még előre megszabott napokon sem.”

Reggel hatkor hagyta el a kapitányságot, miután Albert Luce, a helyettes titkár bejött átvenni az ügyeletet. Künn a levegő olyan éles, a párizsi utcák illata olyan vérpezsdítő volt, hogy sétálni támadt kedve, s kis híján került is egyet a vásárcsarnok felé, beszívni a tavaszi zöldségek és gyümölcsök jó illatát.

E napokban százával, ezrével akadtak emberek Párizsban, akik nem alhattak többet nála. Az idegen uralkodó látogatása csak három napra szólt ugyan, ám a különféle brigádok azért szüntelenül készültségben voltak; némelyikük, mint például a garniszállókat, a pályaudvarokat, a külföldieket, a közterületeket ellenőrző csoportok, hetekig is.

A különféle osztályok egymástól kölcsönöztek embereket; a kapitányságok nemkülönben. A király program szerinti, percre kiszámított jövés-menése nem érintette a Saint-Georges negyedet, tehát innen a fölös munkatársakat az Opéra negyed kapitányságára irányították át.

A rendőrség nem csupán az anarchisták miatt volt talpon. Ott voltak az elmeháborodottak is, akiket az effajta ünnepi ceremóniák szinte óhatatlanul önkívületbe

hajszolnak; továbbá a zsebtolvajok; nem is szólva a markecoló lotyókról, akik kéjesen kopasztják meg a fáklyás felvonulások látványáért a fővárosba látogató vidékieket.

– Ez Balthazar-kávé? – tudakolta.

– Miért kérdezed? Nem jó?

– Csak arra vagyok kíváncsi, miért épp ezt a kávéfajtát választottad. Vajon azért-e, mert ez jobb?

– Mindenesetre rosszabbnak se rosszabb. No és a képek...

Maigret megfedkezett az albumról, amelybe a felesége beragasztotta a kávéscsomagokban talált, különféle virágfajtákat ábrázoló képeket.

– Három teljes sorozatért egy diófa hálósobagarnitúrát kap az ember.

Maigret lemosdott a szobában, mivel a lakásnak még nem volt fürdőszobája. Aztán levest evett, mint minden reggel, ahogy vidéken megszokta.

– Nyilván nem tudod, mikor érsz haza.

Maigret mosolyogva ismételte meg:

– „...semminemű szabad idő nem biztosíthatatik a számukra előre megszabott órákban, de még előre megszabott napokon sem.”

Az asszony betéve tudta a szöveget. Már föltette a kalapját. Szerette elkísérni a férjét a hivataláig, ahogy egy gyermeket kísért volna iskolába, de nem ment vele egészen a kapitányság elé, nehogy a férfi zavarba jöjjön, ha kollégákkal találkozik.

A rendőrkapitány bricskája pontban tíz órakor megáll majd a La Rochefoucauld utcában, és míg a ló kapál, a kocsis átveszi urától a gyeplőt. Maxime Le Bret volt

alkalmasint az egyetlen olyan rendőrkapitány Párizsban, aki saját fogatot tartott, ráadásul a Monceau-síkon, a Courcelles körút egyik új házában lakott.

Valahányszor ily módon megérkezett a kapitányság elé, már túl volt az Hoche Körben a víváson, az úszáson, valamint a gyűrő általi dögönyöztetésen.

Maigret jelentése ott feküdt az íróasztalán, s Maigret tompa szorongással gondolt rá, hiszen ez volt első fontos jelentése, amelyen aprólékos alapossgal dolgozott reggelig, azon igyekezve, hogy semmit ki ne hagyjon a fejében egyébként még frissen élő jelentési szempontok közül.

Hajnalban Justin Minard, a fuvolás visszakísérte a Chaptal utcából. A kapitányság előtt megálltak.

– *Nős?*

– *Igen.*

– *Nem fog nyugtalankodni a felesége?*

– *Nem számít.*

Majd Minard belépett a kapitányság kapuján. Bejelentéseiről Maigret fölvette a jegyzőkönyvet, amelyet aztán a zenész alá is írt. De még mindig nem ment el.

– *Nem fog a felesége jelenetet rendezni?*

A fuvolás szelíd csökönyösséggel megismételte:

– *Nem számít.*

Miért jutott eszébe most ez a kis közbjáték? Maigret-nek szinte ki kellett tessékelnie pirkadatkor a fuvolást, aki még akkor is azt kérdezte tőle, félig félénken, félig magabiztosan:

– *Megengedi, hogy majd meglátogassam?*

Panaszt emelt a Louis nevezetű egyén ellen. Ragaszkodott a följelentéshez. Most mindezek az iratok rendbe rakva várták a kapitányt, egyéb, kevésbé fontos napi jelentések tetején.

Maxime Le Bret megérkezése általában nemigen volt látható, tekintve hogy a kapitány a folyosóról egyenest a saját hivatali helyiségébe szokott benyitni; annál inkább hallható volt, most pedig egy kicsit meg is dobbant tőle Maigret szíve.

A padon a szokásos ügyfelek ücsörögtek, jobbára szegény, rongyos ruhájú emberek, ő pedig sorjában néven szólította őket, lakóhelyi bejelentőket és szegénységi bizonyítványokat töltött ki, jegyzőkönyvet vett föl elvesztett vagy talált tárgyról, a dutyiba küldte a körutakról bezsuppolt koldusokat, zugárusokat.

Pontosan a fekete keretű falióra alatt volt egy villanycsengő. Amikor majd ez a csengő megszólal...

Úgy számított, hogy jelentésének és Minard tanúvallomásának elolvasása mintegy tizenkét percbe telhetik. Nos, már húsz perc is elmúlt anélkül, hogy hívták volna; csak egy apró kattánás árulta el, hogy főnöke telefonkapcsolást kér.

Le Bret dolgozószobáját párnázott ajtó választotta el a fogadóhelyiségtől, mely nemigen bocsátott keresztül többet afféle kusza hangzavarnál.

Vajon Le Bret máris összeköttetésbe lépett Richard Gendreau-val, akinek gyakorta asztalvendége?

Nem a csengő szólalt meg, hanem az ajtó nyílt kissé.

– Maigret!

Jó jel-e? Rossz-e?

– Jöjjön be, fiam.

A kapitány jó ideig cigarettázva sétálgatott föl-alá az irodájában, mielőtt leült volna. Végül is rátette a tenyerét a dossziéra, keresgélni látszott a szavakat, majd fölsóhajtott:

– Elolvastam ezt a maga ízéjét.

– Igenis, kapitány úr.

– Azt cselekedte, amit helyesnek vélt. Jelentése igen világos, fölöttébb részletes.

– Köszönöm, kapitány úr.

– Még rólam is szó esik benne.

Leintette Maigret-t, aki szóra nyitotta a száját.

– Ezt nem szemrehányásképp mondom, éppen ellenkezőleg.

– Ügyeltem rá, hogy híven adjak vissza minden elejtett szót.

– Nos, tehát kedvére végigvizsgálhatta a házat.

– Helyiségről helyiségre vezettek.

– Személyesen győződhetett meg róla, hogy nincs ott semmi rendellenes.

– A Justin Minard által megjelölt szobában a tüllfüggönyt az ablak odacsípte, mintha nagy sietve csukták volna be.

– Ez bármikor történhetett, nem igaz? Semmi nem bizonyítja, hogy a függöny nem napok óta volt ebben a helyzetben.

– Az apát, Félicien Gendreau-Balthazar urat szemlátomást zavarral töltötte el a jelenlétem.

– *Félelemmel*, írta a jelentésében.

– Úgy éreztem.

– Személyesen ismerem Gendreau-t. A klubomban hetenként többször is együtt vagyunk.

– Tudom, kapitány úr.

A kapitány nemes származású, szép férfiú volt, aki minden nagyvilági összejöveten megjelent, lévén hogy Párizs egyik leggazdagabb örökösőjét vette feleségül. Bizonyára ennek tudható be, hogy életvitele ellenére fegyelmezett munkabeosztásnak vetette alá magát. Szemhéjain finom ráncok, szeme körül mély szarkalábak;

nemigen alhatott sokkal többet az elmúlt éjjel – akárcsak a többi éjszakán –, mint Maigret.

– Kéretem Bessont.

Besson az egyik felügyelő volt, az egyetlen, aki a királyi látogatás ideje alatt is a saját kapitányságán maradt.

– Volna egy kis megbízásom az ön számára, jó öreg Bessonom.

Le Bret lemásolta egy cédulára Justin Minard fuvolás nevét és lakcímét.

– Diszkréten körülszimatolja nekem ezt az urat. Minél előbb, annál jobb.

Besson megnézte a címet, örömmel látta, hogy Párizsban van, s bölintott:

– Megyek, főnök.

Amikor aztán a kapitány újra kettesben maradt Maigret-vel, száját egészen kicsinyke mosolyra húzva halkán megjegyezte:

– Így, ni! Azt hiszem, e pillanatban ez az egyetlen tennivaló.

A néhány óra, amelyet Maigret ezt követően töltött a fekete pulpitusa mellett, élete egyik legnagyobb dühöngésével telt, miközben ragacsos-piszkos iratokat vizsgált, házmestersiráموkat és házalómagyarázkodásokat hallgatott végig.

A legvégletesebb elhatározások cikáztak a fejében. Teszem azt: azonnal beadni a lemondását. Egyszóval, a kapitány nem lát egyéb teendőt, mint a fuvolás után nyomoztatni! Miért nem mindjárt letartóztatni és kínvallatásnak alávetni?

Maigret egyébként megtehetette volna, hogy fölhívja a nagyfőnököt, vagy elmegy hozzá. Mert személyesen ismerte

Xavier Guichard-t. A Bűnügyi Rendőrség feje gyakran nyaralt a közelükben, az Allier-vidéken, és valaha jó barátságban volt Maigret édesapjával.

Guichard nem volt ugyan a protektora a szó szoros értelmében, de azért a távolból, pontosabban: a magasból diszkréten rajta tartotta a szemét, s alighanem az ő keze lehetett abban, hogy Maigret négy esztendő óta egyik szolgálatfajtából a másikba csöppent, föltehetőleg azért, hogy mielőbb megismerhesse a rendőrségi gépezet minden csínját-binját.

„Minard nem bolond. Részeg sem volt. Láta, amint kinyílik egy ablak. Lövést hallott. Én pedig láttam az utcán az olajfoltot.”

Ezt mondja majd, magából kikelve. Követelni fogja...

Erről eszébe jutott valami. Elhagyta a szobát, lement három lépcsőfokot, s benyitott az ügyeletre, ahol egyenruhás rendőrök kártyáztak.

– Mondja csak, tizedes, már minden éjszakai szolgálatos leadta a jelentését?

– Még nem mind.

– Szíveskedjék megkérdezni tőlük valamit. Szeretném tudni, vajon látott-e egyikük vagy másikuk egy Dion-Bouton kocsit a körzetben. A sofőr sűrű kecskebőr kabátban volt, s nagy autósszemüveget viselt. Hogy volt-e utasa, nem tudom...

Fene a kapitányba! „Megkezdett nyomozás avagy felügyelet esetén..

Tudta a leckéjét. A szabályzat szellemében ez az ügy az övé, Balthazar ide vagy oda.

Délben rátört az álmoság, de még nem került rá az ebédszünet sora. Egyre sűrűbben hunyorgott. Megesett, hogy kétszer egymás után ugyanazt kérdezte a felektől.

Besson visszaérkezett, bajszán némi abszintillattal, amelyről az embernek rögtön egy bisztró húse vagy egy körüti terasz szűrt fénye jutott az eszébe.

– A főnök még benn van?

Már nem volt benn. Besson nekiült megfogalmazni a jelentését.

– Szerencsétlen flótás! – sóhajtott.

– Kicsoda?

– Hát... az a flótás.

S még hozzáfűzte:

– Ott kezdem, hogy tébés, ami sosem nagy öröm. Két éve próbálják hegyek közé küldeni, de hallani sem akar róla.

Lódobogás hallatszott a Saint-Georges tér felől. Délelőtt díszszemle volt az Invalidusoknál, s a különféle alakulatok hazafelé tartottak, mindegyik a maga kaszárnyájába. A város még mindig pezsgésben volt, tele zászlókkal, egyenruhákkal, vonuló rezesbandákkal, valamint felkokárdázott személyiségekkel, akik az Élyséepalotában rendezett hivatalos díszebédre siettek.

– Kétszobás udvari lakásban élnek, az ötödiken, és nincs lift.

– Fönn is volt náluk?

– Elbeszélgettem a házukban lakó szenessel, meg a házmesternével, aki a földim, s akit a bérlők havonta elárasztanak panaszaikkal a fuvola miatt, mert a mi emberünk napestig nyitott ablaknál gyakorol. A házmesterné kedveli. A szenes is, pedig annak két- vagy háromhavi szénnel tartozik. Ami a feleségét illeti...

– Láta?

– Elment előttem, mikor a házmesterfülkében voltam. Jól megtermett, masszív barna nő, szikrázó szemekkel.

Amolyan Carmen. Örökké a környékbeli boltokban tekereg, pongyolában-papucsban. Kártyát vettet magának. Leteremti a férjét. A házmesterné szerint még veri is. Szegény ördög!

Besson nagy nehezen leírt néhány mondatot. A jelentésírás nem volt az erőssége.

– Aztán elmetrőztam a főnökéhez, a Clichy sörözőbe. Semmit nem lehet a barátunk szemére vetni. Nem iszik. Mindig ott van öt perccel kezdés előtt. Mindenkivel barátságos, a kasszíráló meg egyenesen imádja.

– Hol járt ma reggel?

– Nem tudom. Otthon nem. Azt a házmesterné megmondta volna.

Maigret elvonult a Saint-Georges tér egyik kis ivójába, ahol bekapott két kemény tojást, s felhajtott egy pohár sört. Visszatértekor egy cédula várta, a tizedes üzenetével.

Jullian közrendőr följegyezte, hogy egy Dion-Bouton kocsijelzővel fél kettőkor a Mansart utca 28. előtt állomásozott. Csak a megadott személyleírásnak megfelelő sofőr tartózkodott benne. A kocsijelző körülbelül tíz percig vesztegelt a Mansart utcában, aztán eltűnt a Blanche utca irányában.

A falióra alatt megcsörrent a csengő. Maigret föl pattant, és benyitott a párnázott ajtón. A kapitány már visszatért, és Maigret észrevette, hogy jelentése az íróasztalon laponként kiterítve hever, piros ceruzás megjegyzésekkel tarkítva.

– Jöjjön be, fiam. Üljön le.

Ez meglehetősen ritka kegy volt. A kapitány általában jobban szerette, ha a munkatársai állnak.

– Gondolom, a délelőttiét az elátkozással töltötte.

Ő is zsakettben volt, de az övé a Vendôme tér legjobb szabójától került ki, mellényei pedig mindig a legválasztékosabb árnyalatúak voltak.

– Gondosan újra elolvastam a jelentését. Egyébiránt kitűnő munka, amit talán már említettem is. Ezenkívül beszéltem Bessonnal erről a maga fuvolás barátjáról.

Maigret vakmerően előrukkolt a kérdéssel:

– Gendreau-Balthazarék nem telefonáltak?

– De igen, csak hogy nem úgy és nem azért, ahogy feltételezi. Richard Gendreau abszolút korrekt volt, még ha egy icipicit somolygott is magán meg a nagy buzgalmán. Azt hitte, Richard viszonzáddal fog élni? Nos, épp az ellenkezője történt. Hogy magát afféle csupa tűz ifjúnak ítélte, az, gondolom, nem meglepő. Ezért is szánta el magát a kaján tréfára, hogy minden ajtót fölnyit maga előtt.

Maigret mogorván állt, a főnök pedig finom mosollyal nézte. Azzal a fajta mosollyal, amely saját világa valamennyi blazírtjának, azaz – akkoriban divatos szóval – vivőrének mintegy ismertetőjele volt.

– Mondja meg nekem, barátom: mit tett volna ma reggel az én helyemben?

S mivel Maigret nem felelt, folytatta:

– Házkutatósi parancsot kértem volna? Először is milyen címen? Emelt valaki panaszt? A Gendreau család ellen semmiképpen. Tettenérés történt-e? Korántsem. Sebesült, holttest van-e? Legjobb tudomásunk szerint nincs. Ön pedig a legkisebb zugáig végigvizsgálta a házat, látta valamennyi lakóját, egyiket-másikat leglengébb öltözékében. Nos, értsen meg engem. Pontosan tudom, mit gondolhat magában reggel óta. Azt, hogy én Gendreau-ék barátja vagyok, eljárók hozzájuk, ugyanahhoz a klubhoz tartozom, mint ők. Vallja be, hogy elátkozott engem.

– Itt van Minard tanúvallomása és följelentése.

– Rendben van, akkor rátérek a fuvolásra. Hajnali fél kettőkor megkísérelte, hogy, mondhatni, erőszakkal behatoljon egy magánpalotába azon a címen, hogy segélykiáltásokat hallott.

– Láta, hogy...

– Ne feledje, hogy csak ő látott állítólag valamit, egyetlen szomszéd sem riadt föl. Képzelve magát a komornyik helyébe, amikor rugdossák a kaput.

– Már megbocsásson! A nevezett Louis teljesen fel volt öltözve, a nyakkendőt is beleértve, hajnali fél kettőkor, holott abban a pillanatban, amikor Minard becsöngetett, a házban sötétség volt.

– Tétélezzük föl. Megjegyzendő, még mindig csak a maga fuvolása állítja, hogy a komornyik fel volt öltözve. Higgyük el neki. Vajon kihágás ez? Minard-t kétségkívül eléggé brutálisan dobták ki. De kérdem: hogyan viselkedne maga, ha egy dühöngő örült az éjszaka kellős közepén berontana magához, és azt állítaná, hogy maga éppen a felesége meggyilkolásával van elfoglalva?

Odatartotta arany cigarettatárcáját Maigret elé, akinek tán századszor kellett emlékeztetnie rá főnökét, hogy nem cigarettázik. Le Bret-nél amolyan beidegződésféle volt ez, az arisztokratikus leereszkedés gesztusa.

– Vegyük szemügyre most a kérdést tisztán adminisztratív szempontból. Maga fölvetett egy jegyzőkönyvet, ez pedig bejárja a törvény által előírt szokásos utat, vagyis a főnök elé kerül, aki majd eldönti, hogy továbbadja-e az ügyészségnek avagy sem. A fuvolásnak a komornyik ellen tett följelentése szintén elindul a maga útján.

Maigret egy pillanatra sem vette le haragos tekintetét a főnökéről, s ismét arra gondolt, hogy benyújtja lemondását. Már előre tudta, mi következik.

– A Gendreau-Balthazar család az egyik legismertebb család Párizsban. Több se kellene a zsaroló zuglaposkáknek: elég a legcsekélyebb indiszkréció, s ezek máris megragadnák a kínálkozó alkalmat.

Maigret szárazon jegyezte meg:

– Megértettem.

– És gyűlöl érte, igaz? Azt mondja magában, azért védem ezeket az embereket, mert nagy a befolyásuk, vagy mert a barátaim.

Maigret indult, hogy összeszedi az íróasztalon heverő iratokat, s összetépi őket, amint kívánták tőle. Aztán majd visszatér a közös terembe, s amilyen szilárd írással csak képes lesz, megfogalmazza a lemondását.

– Most pedig, Maigret fiam, van egy hírem a maga számára.

Különös dolog; a gúnyolódáson gyöngédség ütött át.

– Ma reggel, mialatt a jelentését olvastam, aztán később is, mialatt beszélgettünk, volt valami, ami nem hagyott nyugodni. Afféle kusza emlékkép. Nem tudom, előfordul-e ilyesmi magával is. Minél inkább meg akarja ragadni az ember, annál inkább elúszik. Pedig közben tudtam, hogy fontos dologról van szó, olyanról, amely akár az egész helyzetet megváltoztathatja. Ebéd közben jöttem rá, mi az. Szokásomtól eltérően otthon étkeztem, mert vendégeink voltak. Ahogy a feleségemre pillantottam, hirtelen beugrott az a bizonyos kiesett láncszem. Ami már reggel is piszkált, az egy kis odavetett mondat volt, amelyet tőle hallottam előzőleg. De mi volt az? Az ebéd kellős közepén jutott eszembe. Tegnap, mielőtt elmentem

hazulról, megkérdeztem, ahogy máskor is teszem: „Mi a ma délutáni programja?” A feleségem pedig így válaszolt: „A Faubourg Saint-Honorén teázom Lise-zel és Bernadette-tel.” Bernadette nem más, mint Estireau grófnő. Lise pedig Lise Gendreau-Balthazar.

Elhallgatott, s szikrázó pillantást vetett Maig-ret-re.

– Hát így állunk, barátom. Most már csak annyit kellett megtudnom, vajon Lise Gendreau valóban együtt teázott-e Pihanéknál a feleségemmel tegnap délután ötkor. Így volt, a feleségem utólag is megerősítette. Lise egyetlen szóval sem említette, hogy Ansevalba készül. Ide visszatérve, megint gondosan végigolvastam a maga jelentését.

Maigret arca földerült, s már-már diadalmas szóra nyitotta volna a száját.

– Egy pillanat! Ne siessen. Ma éjjel üresen találta ugyanennek a Lise Gendreau-nak a szobáját. A leány fivére kijelentette, hogy húga Nièvre megyében tartózkodik.

– Következésképp...

– Ez semmit sem bizonyít. Richard Gendreau nem eskü alatt beszélt, magának pedig nem volt semmiféle megbízása, sőt jogcíme sem arra, hogy kihallgassa.

– De most...

– És most sincs. Éppen ezért tanácsolom, hogy...

Maigret kezdett semmit nem érteni. A forró után jéges zuhany; azt se tudta, fiú-e vagy lány. Hirtelen melege lett. Megalázta, hogy úgy bánnak vele, mint egy tejfölösszájú tacszkóval.

– Vannak-e már tervei, mikor és hol tölti a szabadságát?

Valami összefüggéstelen zagyvalékot hordott össze válaszul.

– Tudom, hogy a hivatalnokok szokása jó előre tervet készíteni a kettős és hármas ünnepekre, illetve a szabadságukra. Maga viszont, ha kívánja, máris, tehát a mai naptól fogva kiveheti a szabadságát. Így legalább tán a lelkiismeretemet is megnyugtathatom. Kiváltképpen, ha nem állt szándékában elhagyni Párizst. Egy szabadságon lévő rendőr voltaképp nem rendőr, és számos olyan lépést megengedhet magának, amelyek hivatalosan aligha volnának fedezhetők.

Ismét a remény. De Maigret még félt. Fölkészült egy újabb bukfencre.

– Remélem persze, hogy nem hallok panaszt magára. Ha időközben közlendője vagy kérdése adódnék, fölhívhat a lakásomon, a Courcelles körúton. A számomat megtalálja a telefonkönyvben.

Maigret megint kinyitotta a száját, ezúttal köszönetre, de a kapitány alig észrevehetően az ajtó felé terelte, majd, mint akinek hirtelen eszébe jut egy aprócska részlet, megjegyezte:

– Ja, igen. Félicien Gendreau, az apa helyett már hat-hét éve családi tanács intézkedik, akárcsak valami fiatalokú gyöngelméjű esetében. Az anya halála óta gyakorlatilag Richard intézi a család ügyeit. A maga felesége jól van? Megszokta már Párizst és az új lakást?

Maigret, miután egy száraz kéz megszorította az övét, újra a hangfogós ajtó túlfelén találta magát. Még egészen kába volt, és gépiesen lépkedett fekete pulpitusára felé, amikor tekintete megakadt a padon ülők egyikén, az általa pultnak nevezett válaszfal túlsó oldalán.

Justin Minard volt, a fuvolás, sötét ruhában, de nem munkafrakkbán, ezúttal a drapp felöltő nélkül. Békésen

várt a sorára egy öreg csavargó meg egy gyermekét szoptató, kövér, zöld kendős asszony között.

A zenész odakacsintott neki, mintegy azt kérdezve, hogy odamehet-e a korláthoz. Maigret alig észrevehetően intett, elrakta az iratait, majd tájékoztatta egyik kollégáját a folyó ügyekről.

– Szabadságra megyek! – jelentette be.

– Szabadságra?! Áprilisban? Egy idegen uralkodóval a nyakunkon?

– Szabadságra, igen.

A másik tudta, hogy Maigret fiatal házas.

– Kisbaba?

– Semmi kisbaba.

– Betegség?

– Kutya bajom.

A dolog egyre kínosabbá vált, úgyhogy a kolléga bölintott.

– Na jó, végül is te tudod. De azért jó pihenést. Mindig vannak mázlisták.

Maigret fogta a kalapját, fölrakta a kezelőjét – amelyet az irodába érkeztek le szokott venni –, s kilépett a rendőroket a felektől elválasztó, derékig érő ajtócskán. Justin Minard magától értetődő természetességgel fölkelte, s éppoly természetesen, egyetlen szó nélkül a nyomába eredt.

Vajon csakugyan elagyabugyálja olykor a felesége, ahogy Besson mondta? Szökén és törekenyen, rózsás orcájával és kék szemével olyan görcsös kitartással követte Maigret-t, ahogy a kóbor kutya egy ismeretlen járókelőt.

Az utcán tűzött a nap, zászlók lobogtak minden ablakban. A levegő szinte remegett a dobok és harsonák szavától. Az emberek vidám léptekkel jöttek-mentek. Legtöbbjük, mivel annyi felvonulást látott az utóbbi

órákban, úgy vonult, mintha valamiféle harcias induló ütemére masírozna.

Minard Maigret baljára furakodott a járdán, hogy együtt érzően megkérdezze:

– Elbocsátották?

Nyilvánvalóan abban a hitben élt, hogy egy rendőrtisztviselőt éppolyan könnyűszerrel ki lehet penderíteni az utcára, mint egy zenekari fuvolást, és nyomorultul érezte magát, amiért ez most végeredményben miatta következett be.

– Nem bocsátottak el. Szabadságon vagyok.

– Aha!

Ez az „aha” nem volt egyértelmű. Nyugtalanság, már-már szinte szemrehányás rezgett benne.

– Átmenetileg ki akarják vonni a forgalomból, mi? El akarják tussolni az ügyet, igaz? És mi lesz a följelentésemmel? – Megkeményedett a hangja. – Csak nem akarják azt is elsinkófálni? Nos hát, máris megmondhatom magának: abból nem esznek.

– A följelentés megy tovább a maga útján.

– Na, akkor jól van! Annál is inkább, mert volna néhány újságom a maga számára. Legalábbis egy.

Odaértek a Saint-Georges térre, amely vidékiesen nyugodt légkört árasztott fehérborszagú kicsi bisztrójával. Maigret otthonos érzéssel nyitott be. Ezen a délutánon valóban szabadsággomolyocskák szálldostak a levegőben. A pult ónlapja frissen pucolva ragyogott, a zöld Vouvray pedig szomjat keltően villódzott a poharakban.

– Két szobalányt látott a házban, ugye? Ezt mondta, így van?

– Germaine-t és Marie-t – nevezte meg őket Maigret. – Nem számítva Louis feleségét, a szakácsnőt.

– Nos hát, csak az egyik aludt ott.

Gyermekes öröm sugárzott a zenész szeméből. Minard most inkább, mint valaha, ragaszkodó kutyára emlékeztetett, amint visszahoz gazdájának egy fadarabot.

– Elbeszélgettem a tejesasszonnyal, akitől Gendreau-ék vásárolnak, a Fontaine utcában, közvetlenül a sarki trafik mellett.

Maigret meglepetten és némi zavarral pillantott rá; képtelen volt elhessegetni tudatából a Carmen-féle ütlegeket.

– Germaine, az idősebbik szobalány szombat óta Oise megyében van, a nővére mellett, aki gyereket vár. Tudja, én a nappali órákban mindig szabad vagyok.

– No és a felesége?

– Nem számít – vetette oda könnyedén. – Úgy gondoltam, hogy ha maga folytatja a nyomozást, én is a segítségére lehetek imitt-amott. Az emberek általában kedvesek hozzám, magam se tudom, miért.

Maigret ezt gondolta: *Kivéve Carment!*

– Most az én rundom jön. De, de igen! Attól, hogy én csak eperszőrpöt iszom, még fizethetek egy rundot. A szabadsága, az csak vicc, ugye?

Az apró hunyorítás vajon a szakmai titok elárulásának számított-e?

– Lehangolt volna, ha épp maga mást mond. Én ezeket az embereket nem ismerem. Személy szerint semmi kifogásom ellenük. Tény azonban, hogy ennek az ő Louis-juknak gyilkos feje van, ők pedig hazudtak.

Egy piros ruhás kislány Nizzából frissen érkezett mimózát árult, s Maigret vásárolt egy csokorral a feleségének, aki a Côte d’Azurt csak egy színes képeslapról ismerte, amely az Angyalok öblét ábrázolta.

– Mindössze annyit mondjon, miben segíthetek. Attól, hogy kellemetlenséget okozok magának, végképp ne féljen. Igazán megszoktam, hogy befogjam a számat.

Minard tekintete könyörgő volt. Szívesen följánlott volna még egy Vouvray-t Maigret-nek, pusztán hogy kedvező döntésre bírja, de nem merte.

– Az effajta házakban mindig egész halom takargatni való szennyes akad, csak hogy nem mindenki elől lehet mindent eltakarni. A cselédség rendszerint sokat fecseg, a kifutók tehát sok ügyről értesülnek.

Maigret mintha nem is lett volna tudatában, hogy szavaival mintegy megpecsételi a fuvolással kötött szövetségét, halkán dünnyögte:

– Mademoiselle Gendreau nincs Ansevalban, mint ahogy a bátyja állította.

– Hát hol van?

– Tekintve, hogy a Germaine nevű szobalány nem volt a házban, minden bizonnyal a hálóingos Lise Gendreau-t láttam a cselédszobában.

Ez zavarral töltötte el. Olyan kastély szomszédságában nőtt fel, amelynek édesapja volt az intézője. A nagyok, a gazdagok iránti tisztelet önkéntelenül beléivódott. S ami még furcsább volt: a fuvolás is osztozni látszott az ő zavarában. Nem is szólt jó ideig, csak bámulta az eperszőrpöt.

– Úgy véli? – kérdezte aztán kínjában.

– Mindenesetre tény, hogy a cselédszobában láttam egy hálóingos nőt. Egy nagydarab, mosdatlan szagú lányt.

És ez is kényelmetlen érzést okozott neki, mintha csak a nagyburzsoázia hölgyeinek, akiknek neve ember nagyságú betűkkel olvasható a metrófolyosók falán, nem

lehetne éppoly mosdatlan szaguk, mint a parasztlányoknak.

Így aztán a mimóza, a fehérbor meg az eperszőrp illatában pohara fölé hajló két férfi, tarkóján a napsugárral, valamiféle ködös álmodozásba ringatta magát, s Maigret összerezzen, amikor társának hangja visszarántotta a valóságba, a világ legtermészetesebb hangsúlyával:

– Mit teszünk?

HARMADIK FEJEZET

Paumelle papa rundjai

„Ajánlatos, hogy a felügyelők rendelkezzenek saját frakkal, szmokinggal és zsakettel, lévén hogy e ruhadarabok bizonyos nagyvilági összejövedeleket látogatásához nélkülözhetetlenek.”

Ez volt az előírásban, amelyet, ha álmából fölébresztik, úgy fűjt volna, mint elsőáldozó a katekizmust. Csakhogy vagy túlzott optimizmussal fogalmazták meg a szabályzatot, vagy a „bizonyos” jelzõt mulasztották el alaposabban körülírni.

Maigret az este még azzal a szándékkal próbálta föl a frakkját, hogy majd ebben keresi föl a Gendreau-ék látogatta helyeket, például az Hoche Kört vagy az Haussmann Klubot. Ám feleségének egyetlen pici mondata elegendő volt hozzá, hogy észre térjen.

– De jól nézel ki, Jules! – kiáltott föl az asszony, miközben ő a szekrény tükre előtt illegette magát.

Az asszonynak esze ágában se volt gúnyolódni rajta. Őszintesége egészen nyilvánvaló volt. És mégis volt valami meghatározhatatlan a hangsúlyában, ami Maigret-t arra intette, hogy ne próbálja megjátsszani a klubokba bejáratos világfit.

A Bastille téren fáklyás takarodót fűjtak. Mindketten kikönyököltek az ablakon, s ahogy az éjszaka mind hűvösebb lett körülöttük, úgy csappant meg Maigret kezdeti derülátása.

– Értsd meg, ha sikerül, szinte bizonyos lehetek benne, hogy nyomban átkerülök az Orfèvres rakpartra. Aztán, ha már egyszer ott vagyok...

Törekedhetett-e többre, mint hogy a Bűnügyi Rendőrség munkatársa, netán a híres-nevezetes, akkoriban főnöki brigádnak nevezett Gyilkossági Csoport tagja legyen?

S mindehhez elegendő lett volna sikerre vinnie ezt a nyomozást, azaz föltűnés nélkül feltárni a Chaptal utca egyik gazdag palotájának legféltettebb titkait.

Nyugtalanul aludt reggel hatig, amikor is újabb alkalma nyílt rá, hogy szelíden megmosolyogja kézikönyvét.

„Egy ellenzős sapka, egy sál és egy kopott zakó, amint azt a tapasztalat igazolja, igen megfelelő öltözetet képez.”

Madame Maigret ezúttal nem nevetett, amíg ő a tükörben nézegette magát. Ellágyultan mondta:

– A jövő hónapban új öltönyt kell vened.

Ebből mindent érteni lehetett. A megjegyzésből kiderült, hogy régi zakója nem sokkal kopottasabb úgynevezett szép öltönyénél. Más szóval, hogy fölösleges jelmezt öltenie.

Így aztán végül mégiscsak a gallérnál, nyakkendőnél, keménykalapnál maradt.

Az idő továbbra is gyönyörű volt, mintha csak megrendelésre szállították volna az uralkodónak, akit éppen most készültek kikocsikáztatni Versailles-ba. Máris száz-, ha ugyan nem kétszázezer párizsi volt úton a hajdani királyi rezidencia felé, melynek parkjai estére majd zsírpapírral meg üres borosflaskákkal lesznek tele.

Justin Minard a maga részéről Conflans-ba szándékozott vonatozni, hogy megpróbálja ott föl kutatni Germaine-t, Gendreau-ék szobalányát.

– Csak sikerüljön ráakadnom – mondta előző nap, szokott lefegyverző kedvességével –, bizonyosra veszem, hogy mindent kitálal, amit csak tud. Nem tudom, mi az oka, de az emberek szinte kényszernek érzik, hogy elmeséljék nekem a történetüket.

Hét óra volt, amikor Maigret mintegy a birtokába vette a Chaptal utcát, és dicsérte az eszét, amiért nem ellenzős sapkát meg sálat viselt; az első személy ugyanis, akibe belebotlott, az ő kapitányságán szolgáló rendőr volt, aki a nevén szólította.

Vannak utcák, ahol könnyű észrevétlenül fölszívódni, annyi a jövés-menés, a bolt, a kávéház. A Chaptal utca nem tartozik ezek közé: rövid és széles, nincs benne üzlet, sőt jószerint járókelő sem.

A Gendreau-Balthazar-palota valamennyi ablaka el volt függönyözve, akárcsak az utcabéli ablakok legtöbbször. Maigret nem érezte magát túl jól a bőrében, mialatt hol az egyik sarkon, hol a másikon álldogált; amikor pedig valamelyik házból előbújt az első cseléd, hogy tejért menjen a Fontaine utcába, a trafik melletti tejboltba, Maigret-nek az volt a benyomása, hogy a lány gyanakodva mustrálja végig, s a láttára megszaporozza lépteit.

Ez volt a nap legkellemetlenebb órája. A levegő bizony még a napfény ellenére is csipett, ő pedig nem vett felöltőt, tekintettel a későbbi melegre. A járdákon egy lélek se járt. A trafik, amely – mint Párizs minden trafikja – egyszersmind bisztró is volt, csak fél nyolckor nyitott. Maigret megivott egy olyan pocsek kávé, hogy émelygett tőle a gyomra.

Újabb tejeskannás cselédlány, majd még egy. Úgy festettek, mint akik az imént ugrottak ki az ágyból, és meg sem mosakodtak. Majd itt is, ott is zsaluk nyíltak, és az

utcára kitekintő, hajcsavarós asszonyok egytől egyig gyanakodva méregették a jövevényt. Gendreau-éknál azonban semmi nem mozdult. Már negyed kilenc volt, amikor egy testhez álló fekete egyenruhát viselő sofőr tűnt fel a Notre-Dame-de-Lorette utca felől, és becsöngetett a kapujukon.

Szerencsére az Ó-Calvados éppen kinyitott. Ez volt az egyetlen menedék az utcában, az Henner utca sarkán, rézsút szemben a Gendreau-házzal. Maigret-nek épp csak annyi ideje volt, hogy belépjen.

Louis, aki ezúttal csíkos mellényt viselt, kitárta a kocsibejárót, majd váltott néhány szót a sofőrrel. A kapu sarkig nyitva maradt; bizonyára egész napra. Be lehetett látni rajta a napsütötte udvarra, ahol némi fű is volt, meg egy garázs, sőt, a patadobogásból ítélve, istálló is.

– Eszik valamit?

Egy nagyon kövér, igencsak vörös képű, egészen kicsi szemű férfi bámulta jámboran Maigret-t, aki összerezzen.

– Mit szólna egy kis májas hurkához meg egy pohár almaborhoz? Éhgyomorra az a legjobb.

Így kezdődött hát ez a nap, amelyenhez hasonlóan Maigret-nek még sokszor lesz majd része pályája során, de amely akkor úgy hatott rá, mint egy álom.

Már maga a helyiség is meglehetősen szokatlan volt. A magánpalotáknak és bérházaknak ebben az utcájában az Ó-Calvados olyan volt, mint egy vidéki fogadó, melyet valahogy itt felejtettek, amikor Párizs errefelé terjeszkedett. Az épület alacsony volt és szűk. Egy lépcsőfokon kellett lelépni, hogy az ember egy eléggé sötét és nagyon hűvös teremben találja magát, ahol az ónpult ritkán látható színekben villogott, s ahol a palackok mintha örök idők óta egy helyben álldogáltak volna.

A szag is teljesen sajátos volt. Talán a padlóból nyíló és a pincébe vezető csapóajtó jóvoltából.

Valamilyen – különféle savak, almabor, calvados, öreg hordók és penész szagából összeállt – pincelehelet szüremkedett föl odalentről, miközben a konyha felől egyéb illatok terjengtek. A helyiség végéből csigalépcső vezetett a félemeletre, de az is olyan volt, mint holmi színpadi díszlet; a kurta lábú, roppant kövér, konok homlokú, fénylő cipőgombszemű tulaj pedig úgy járt-kelt benne, mint egy színész.

Volt-e Maigret-nek egyéb választása, mint elfogadni az ajánlatot? Még soha nem ivott almabort reggelire. Ez volt első ilyen irányú kísérlete, s várakozása ellenére kellemes meleg töltötte el tőle belsejét.

– Várok valakit – érezte szükségét a magyarázkodásnak.

– Tojok rá!

Ám az is lehet, hogy a széles vállak mozdulata annyit jelentett: Nem igaz!

Mert a tulaj tekintete gúnyos volt, de annyira, hogy Maigret nemsokára kezdte magát kényelmetlenül érezni.

A helyiség ura különben maga is a pultnál evett, nagy darab májas hurkát, és negyedóra se telt belé, már mind fölhajtotta az almabort, amellyel csak az imént eresztett tele egy kancsót lenn a pincében a hordóból.

A Gendreau-ház udvarán föl-föltűnt a sofőr. Nekivetkőzve, locsolócsővel mosott egy autót, amelynek csak az elülső kerekeit lehetett látni. De az biztos volt, hogy nem Dion-Bouton márka, hanem egy nagy, fekete limuzin, rézbe foglalt, hatalmas fényszórókkal.

Járókelő még most is csak elvétve mutatkozott; néhány hivatalnok igyekezett a metró felé, továbbá cselédek

meg háziasszonyok siettek a Fontaine utcai boltok irányába.

Senki nem nyitott be az Ó-Calvadosba, ahol – előbb csak piros papucsos lábát lehetett látni – egy irdatlan testű asszony dőcögött le a csigalépcsőn, aki szó nélkül eltűnt a konyhában.

„A felügyelettel megbízott rendőri közegek nem rendelkeznek magukkal; cselekedeteiket voltaképpen a megfigyelt egyén lépései határozzák meg.”

Az első emeleten elhúzták a függönyöket, mégpedig Richard Gendreau szobájának ablakain. Kilenc óra volt. Az Ó-Calvados tulajja komótosan tett-vett a helyiségben, kezében egy törlőronggyal, mint aki ürügyet keres, hogy ne kelljen beszélgetésbe bocsátkoznia.

– Úgy látszik, engem jól megváratnak – jegyezte meg Maigret, mert még szükségét érezte, hogy megőrizze a látszatot.

A helyiség nem ivó volt, hanem kisvendéglő, melyet törzsvendégek látogattak. Az asztalokat piros kockás, függönyszerű abroszok borították. Apránként mindenféle ételszag kezdett beáramlani a terem tulsó végéből nyíló ajtón keresztül, s hallani lehetett, ahogy a meghámozott krumplik sorra egy vödörbe pottyannak.

Vajon a tulaj meg a felesége miért nem beszélt egymással? Amióta az asszony lejött, mintha mind a ketten – pontosabban: mind a hárman – egy furcsa némajáték szereplői lettek volna.

A vendéglős megtörölgette poharait, palackjait, fényesre törülte a pult fémlapját, egy pillanatig habozott, mielőtt kiválasztotta volna a szívének kedves nagy cserépkorsót, majd határozott mozdulattal fölkapta,

telitöltött két poharat, fölmutatott a reklámnaptár melletti faliórára, s csak annyit mondott:

– Itt az idő.

Apró szemét le nem véve Maigret-ről, leste, milyen hatással van vendégére az ő calvadosa, aztán csettintett, ismét előkapta a rongyot, melyet, amikor nem használta, nadrágtartója mögé gyűrt.

Fél tízkor a sofőr odaát újra felöltötte zakóját, és máris fölberregett a motor. Az autó a kocsibejáróba állt; néhány perccel később megjelent Richard Gendreau sűrű öltönyben, gomblyukában szegfűvel, s beszállt.

Vajon a vendéglős pusztán afféle huncutkodó hülye volt-e? Vagy pedig, épp ellenkezőleg, már mindent értett? Mert előbb hosszan elnézte a távolodó kocsit, majd rápillantott Maigret-re, végül egy kis sóhajjal visszatért munkájához.

Egy-két perc múlva megint hátravonult a pult mögé, ezúttal egy másik korsót szedett elő, szó nélkül megtöltött két kupicát, és az egyiket odatolta a vendége elé.

Maigret csak jóval később ébredt rá a nap folyamán, hogy a vendéglősnél ez valamilyen szertartás vagy mánia. Félóránként előkerül egy kupica calvados, mintegy megmagyarázva a jóember ábrázatának verességét meg a hamarosan elboruló szeme vizenyősségét.

– Köszönöm, de...

Eh, egye fene! Nem lehetett visszautasítani. A tulaj olyan ellentmondást nem tűrő tekintettel meredt rá, hogy inkább lenyelte a szeszt, noha lassacskán már a fejébe szállt.

Tízkor megkérdezte:

– Van telefonja?

– A félemeleten, a vécével szemben.

Maigret fölbaktatott a csigalépcsőn, s egy alacsony mennyezetű, kicsiny szobába jutott, melynek ablakai már a padlónál kezdődtek, s ahol csupán négy, kockás abrosszal leterített asztal állt.

Balthazar-kávé, Opéra sugárút... Raktárak, Valmy rakpart... Igazgatóság, Auber utca...

Föltárcsázta az Auber utcát.

– Monsieur Richard Gendreau-t keresem.

– Ki keresi?

– Mondja meg neki, hogy Louis szeretne beszélni vele. Szinte azonnal meghallotta Gendreau hangját.

– Halló! Louis?

A hang nyugtalan volt. Maigret letette a kagylót. Az ablakon keresztül láthatta a csíkos mellényes komornyikot, aki nyugodtan cigarettázott a ház előtt. Nem sokáig. Bizonyára meghallotta a telefon csöngését, mert besietett.

Megriadt gazdája hívta.

Rendben van! Richard Gendreau ezek szerint az irodájában ül, ahol nyilván napjai nagy részét tölti. Louis már nem jött ki a telefon után, de a kocsibejáró nyitva maradt.

A második emeleten valaki elhúzta a függönyt, és egy nagyon fiatal arc jelent meg az ablakban. Marie volt az, a hegyes orrú, kopasztottmadár-nyakú, kócos haján csinos csipke főkötőt viselő kis szobalány. Fekete ruháján olyan kötény, amelyet Maigret eleddig csak színpadi szobalányokon látott.

Maigret félt, hogy ha soká marad a félemeleten, fölkelti a vendéglős gyanúját. Épp jókor érkezett vissza harmadik calvadosához, amelyet ellentmondást nem tűrő modorban nyújtottak át neki, akárcsak az előzőeket. A tulaj a

kupicával együtt egy májas hurkával megrakott kistányért is elébe tolt, az alábbi felkiáltás kíséretében:

– Én Pontfarcyba valósi vagyok!

Olyan jelentőségteljesen közölte ezt, hogy valami titokzatos jelentést lehetett gyanítani a szavak mögött. Vajon a májas hurka magyarázata rejlik benne? Avagy hogy a pontfarcybéliek szokása minden félórában bedobni egy pohárka calvadost? A jóember még hozzáfűzte:

– Az ott van Vire mellett!

– Megengedi, hogy újra telefonáljak?

Még fél tizenegy sem volt, s már otthonosan mozgott itt. Kezdte jól érezni magát, sőt meglehetősen jókedvű is lett. Mulatságos volt ez a padlótól mennyezetig érő ablak, amelyen keresztül az étkezőket kintről alulnézetben lehetett látni.

– Halló! Monsieur Gendreau-Balthazar lakása?

Ezúttal Louis baljós hangja felelt.

– Beszélhetnék, kérem, Mademoiselle Gendreau-val?

– A kisasszony nincs itthon. Ki keresi?

Akárcsak az előbb, Maigret most is letette a kagylót, és visszament a földszintre, ahol a vendéglős nagy buzgalommal, minden szót alaposan megrágva, épp az aznapi menüt vezette rá a palatáblára.

Most már mindenfelé lehetett nyitott ablakokat látni: itt is, ott is szőnyeget poroltak az utca fölött. Egy feketébe öltözött, lila fátyolos hölgy a kiskutyáját sétáltatta; a kutya minden kapunál megállt, hogy fölemelje egyik hátsó lábát, de ezenkívül egyebet nem csinált.

– Nem tudom – motyogta erőltetetten nevetve Maigret –, vajon a barátom nem feledkezett-e meg a találkozásunkról.

Elhitte-e a vendéglős? Vagy kitalálta, hogy Maigret a rendőrségtől van?

Tizenegykor egy kocsis a Gendreau-ház udvarán pej lovat fogott be egy zárt, együléses hintó elé. Márpedig ez a kocsis az utca felől nem ment be a házba. A palotában aligha aludt, következésképp két kijárata lehetett az épületnek.

Negyed tizenkettőkor Félicien Gendreau, az apa jött le zsakettben, sárga kesztyűben, homokszínű kalapban, sétapálcával, szépen kisuvikszolt bajusszal, a kocsis pedig fölsegítette a hintóba, mely kisvártatva eliramodott a Blanche utca felé. Az idős úr valószínűleg kocsikázik egyet a Bois-ban, mielőtt elmegy a klubjába ebédelni.

„...ajánlatos, hogy a felügyelők rendelkezzenek saját frakkal, szmokinggal és zsakettel...”

Maigret, miközben a tükörképét nézegette a palackok közt, keserűen elmosolyodott. És persze sárga kesztyűvel is rendelkezzenek, nemde? Meg aranygombos sétapálcával! És a lakkcipőjükhöz világos kamászlival!

Jól kifogta ezzel az első nyomozással! Bármilyen otthonba, bármilyen környezetbe nyugodtan beléphetett volna: kispolgárokhoz, boltosokhoz, rongyszedőkhöz, csavargókhoz. De ez a magánpalota, a kocsibejáróval, amelytől jobban megilletődött, mintha diplomajtó lett volna, márvány árkádsorával, sőt udvarával, ahol az egyik gazda számára egy limuzint glancolnak fényesre, a másik hintájába meg befognak egy méregdrága telivért!

Calvados! Nem volt más kiút. Ki fog tartani a végsőig. Addig marad az Ó-Calvadosban, ameddig csak kell.

Louis feleségét nem látta. Az asszony, úgy látszik, nem vásárol minden reggel; lehet elegendő tartaléka odahaza. Igaz, a gazdái nem is ebédelnek otthon.

Justin Minard-nak jó. Ő most vidéken jár. Germaine Baboeuf után szaglászik, akinek a nevét a tejboltos asszonyságtól tudták meg, s aki most a nővérénél van, minden bizonnyal afféle tisztos kis kertés viskóban, amely körül tyúkok szaladgálnak.

– *Nem fog a felesége...?*

– *Nem számít!*

Madame Maigret különben éppen ma határozta el, hogy nagytakarításba kezd.

– *Hát érdemes?* – kérdezte ő. – *Arra a kis időre, amíg itt maradunk? Biztosan találunk magunknak lakást valami kellemesebb környéken.*

Nem sejtette, hogy még harminc esztendő múlva is ott laknak majd, ugyanabban a Richard-Lenoir körüti lakásban, amelyhez – igaz – addigra már a szomszédos lakást is hozzáépítik.

Fél tizenkettőkor végre kuncsaftok jöttek az Ó-Calvadosba: fehér munkaköpenyes mázolok, akik bennfentesek lehetek, abból a családias hangnemből ítélve, ahogy egyikük a tulajt köszöntötte:

– Üdv, Paumelle!

Álltukban, a menüt ismertető palatábla tanulmányozása közben itták meg aperitifjüket, majd letelepedtek az ablak mellé.

Délre már minden asztal foglalt volt. Madame Paumelle időről időre fölbukkant tálcáival a konyha felől, miközben férje az italokkal törődött, szakadatlan jövés-menésben a pince és a földszint, a földszint és a félemelet között. A vendégek zöme a szomszédos telepek munkásai közül került ki, de akadt köztük két kocsis is, akik künn hagyták fiákerüket a ház előtt.

Maigret szívesen telefonált volna Le Bret-nek, hogy a tanácsát kérje. Sokat evett-ivott, minden porcikáját zsibbadni érezte, s ha most ő lett volna Oise megyében a fuvolás helyén, nem kétséges, hogy leheveredett volna szundítani egyet a fűbe, egy fa árnyékába, újságpapírral letakart arccal.

Kezdte elveszíteni az önbizalmát, sőt mesterségébe vetett hite is meg-megrendült: komolytalannak érezte, amit csinál. Hát férfinak való munka naphosszat egy bizstróban ülni ölbe tett kézzel, s lesni egy házat, ahol nem történik semmi? A körülötte lévőeknek mind meghatározott dolguk van. Párizs-szerte hangyákként járnak-kelnek az emberek, de legalább tudják, hova!

Példának okáért senkinek nem kellett félóránként meginnia egy pohárka calvadost olyasvalaki társaságában, akinek a tekintete egyre zavarosabb, mosolya egyre ijesztőbb.

Paumelle magában mulat rajta – ezt biztosra vette. Ő pedig mit is tehetett volna? Állt volna oda a napsütötte járdára, mintegy közszemlére az utca számtalan ablaka alá?

Erről egy kellemetlen emlék jutott eszébe, egy ostoba kaland, amelynek következtében majdnem otthagya a rendőrséget. Alig több mint két éve történt. Éppen közterületi szolgálatban volt, azzal a különleges megbízással, hogy iparkodják rajta tartani a szemét a metrón dolgozó zsebeseken.

„Egy ellenzős sapka, egy sál és egy kopott zakó... megfelelő álöltözéket képez.”

Akkortájt hitt ebben. Voltaképpen még most is. A dolog a Samaritaine Áruházzal szemben történt. Ő éppen fölfelé tartott a metró lépcsőjén. Egy keménykalapos ipse az orra

előtt vágta le szélesebb mozdulattal egy idős hölgy kezításkáját. Maigret rávetette magát, megragadta a fekete bársonytáskát, s igyekezett lefogni a tolvajt, aki egyszerre csak üvöltözni kezdett:

– *Segítség! Tolvaj!*

Amire a tömeg Maigret-nek rontott neki, miközben a keménykalapos úr észrevétlenül meglépett.

Jelenleg már ott tartott, hogy barátját, Justin Minard-t illetően is kételyei támadtak. Hogy kinyílt az a második emeleti ablak? Hát aztán? Mindenkinek jogában áll, hogy ablakát akár éjnek idején kitárja. Vannak holdkórosok, van, aki kiabál...

Az Ó-Calvados ismét elnéptelenedett. A vendéglős meg a felesége reggel óta nem váltott egyetlen szót sem; mindketten végezték a maguk dolgát, mint valami jól rendezett balettben.

Aztán végre-valahára, két óra húszkor történt valami. Egy autó haladt végig egészen lassan az utcán, mégpedig egy szürke Dion-Bouton, kormánykerekenél egy kecskebőr kabátos, nagy autószemüveget viselő sofőr.

A kocsit nem állt meg a Gendreau-ház előtt, csak lassan elhaladt előtte, s Maigret meggyőződhetett róla, hogy a sofőrön kívül nem ül benne senki. Az ablakhoz rohant, és még a rendszámot is leolvashatta: B 780.

Arra nem volt mód, hogy az autó után loholjon. Az befordult a Fontaine utcába. Maigret zakatoló szívvel maradt őrhelyén, s nemhiába: nem egészen öt perc elteltével ugyanaz az autó éppolyan lassan ismét elhaladt az utcában.

Ahogy Maigret visszafordult a pult felé, látta, hogy Paumelle mereven bámul rá, de nem lehetett kitalálni, mi

járhat a fejében. A vendéglős beérte azzal, hogy megtöltött két poharat, és az egyiket odatolta neki.

Az autó nem bukkant föl harmadszor. Az Operaház balettkara épp ebben az időben alakult át nimfák csoportjává Versailles parkjaiban, az ünneplőben feszítő magas rangú urak színe előtt, miközben százezrek tiporták egymást, gyermekek ültek apjuk vállán, piros léggömbök tarkállottak, és kókuszdió- meg papírzászlócska-árusok kínálták portékájukat.

A Chaptal utca bóbiskolni látszott. Éppen csak egy-egy fiáker haladt időnként végig rajta, a fa útburkolat tompította trappolással.

Tíz perccel négy előtt megjelent Louis. Csíkos mellényére fekete zakót öltött; fején fekete keménykalap. Egy pillanatra lehorgonyzott a kapuban, cigarettára gyújtott, nyeglén kifújta a füstöt, majd elballagott a Fontaine utca sarkára, s Maigret látta, amint belép a trafikba.

Nemsokára kijött, és visszasétált a ház felé. Tekintete egy pillanatra megakadt az Ó-Calvados cégtábláján, de a kinti fény túl erős, a benti félhomály pedig túl mély volt ahhoz, hogysem fölismerhette volna a Saint-Georges kapitányság titkárát.

Talán várt valakit? Vagy azon gondolkodott, mitévő legyen? Végül is elment a Blanche utca sarkáig, ott észrevehetően megpillantott valakit, akit Maigret nem láthatott, majd gyors léptekkel eltűnt.

Maigret már-már a nyomába eredt. Valami emberi jóérzés tartotta mégis vissza. Érezte, hogy a tulaj figyel. Tudta, hogy magyarázattal kellene szolgálnia, megkérdeznie, mivel tartozik, előkaparnia az aprót, s mire

odaérne a Blanche utcába, a komornyiknak hűlt helyét találná.

Ehelyett másik terv fogant meg az agyában: szép nyugodtan kifizeti a számláját, majd kihasználva Louis távollétét, becsönget átellenben azzal, hogy Mademoiselle Gendreau-val vagy egyszerűen csak a kis Marie-val szeretne beszélni.

Ám e terv kivitelezésére éppoly kevésbé nyílt alkalma, mint a másikéra. Még szinte végig sem gondolta, mit is tegyen, amikor egy fiáker fordult be a Blanche utca felől. A cserzett bőrkalapos kocsis gondosan megnézte magának a házsámokat, s pontosan a Gendreau-palota után állt meg. Nem mozdult a bakról. Látni való volt, hogy utasításokat kapott. Taxaméterének zászlócskája foglaltat jelzett.

Legföljebb két-három perc telhetett így el.

A még most is kötényt és csipke főkötőt viselő Marie dugta ki egérpofácskáját a kapu boltíve alól. Aztán újra eltűnt, s ezúttal utazótáskával bukkant föl ismét. Mindkét irányban szétkukkantott az utcán, és odalépett a kocsihoz.

Maigret az ablaküveg mögül nem hallhatta, mit mond a kocsisnak. Emez, anélkül hogy elhagyta volna ülését, fölkapta és maga mellé rakta a nem túl nehéznek látszó táskát.

Marie szökdécselve tért vissza a házba. Olyan darázsdereka volt, mint a színésznők közül is csak Polaire-nek, s olyan picike termete, hogy dús hajkoronája szinte veszélyeztette az egyensúlyát.

Eltűnt, és a következő pillanatban újabb személy lépett a színre: egy nő, egy jó hűsban lévő, nagydarab lány, aki tengerészkék kosztümöt és nagy szemű fehér fátyollal díszített kék kalapot viselt.

Vajon miért pirult el Maigret? Mert legutóbb hálóingben látta egy rendetlen cselédszobában?

Világos volt, hogy ez a nő itt nem cseléd. Ez a nő, aki siettében is fölöttébb méltóságteljesen, csípőjét enyhén ringatva közelített a fiákerhez, hogy nyomban be is szálljon, csakis Lise Gendreau lehetett.

Maigret annyira a látvány hatása alá került, hogy majdnem elmulasztotta följegyezni a kocsi számát: 48-as. Gyorsan felírta, s még egyszer elpirult, ezúttal Paumelle tekintetétől.

– Na, hát így! – sóhajtott a vendéglős, megint szemügyre véve cserépkorsóit, hogy válasszon közülük.

– Mit *így*?

– Így zajlik ez a jobb családokban, ahogy ők nevezik.

Olyan volt a képe, mintha diadalmaskodnék, de azért el nem mosolyodott volna.

– Erre várt, nem?

– Hogy érti ezt?

A tulaj, akinek arckifejezése egyszeriben megvető lett, odalökött egy kupicát Maigret elé. Mogorva ábrázata mintha csak azt mondta volna: Hát, ha mindenáron bújócskát akar játszani...

Maigret pedig, hogy visszahízelegje magát a férfi kegyeibe, megkérdezte:

– Ez Mademoiselle Gendreau, nem?

– Balthazar-kávé, igenis, uram. És azt hiszem, nem látjuk viszont egyhamar a mi kis utcánkban.

– Úgy gondolja, hogy elutazik?

A derék ember megsemmisítő tekintetet lövellt rá. Ötven-hatvan évének, a minden rendű és rangú emberekkel benyakalt kupicáknak, a környékbeli legapróbb titkok

ismeretének egész súlyával szinte agyonlapította ifjú vendégét.

– Kinek dolgozik maga? – kérdezte hirtelen támadt gyanakvással.

– De hiszen én... én nem dolgozom senkinek...

Egyetlen pillantás, mely minden szónál ékesebben vágta a képébe: Hazudsz!

Majd egy vállrándítás:

– Így is jó!

– Miért, mit gondolt?

– Vallja be, hogy nem először ólálkodik itt a környéken.

– Én? Esküszöm magának...

Ez igaz is volt. Szükségét érezte, hogy kimutassa jóhiszeműségét. A másik nyugodtan méregette, tétovázni látszott, majd így sóhajtott:

– A gróf egyik barátjának néztem.

– Gróf? Miféle gróf?

– Mit számít, ha egyszer nem így áll a dolog? Magának ugyanolyan a járása, s még a mozdulat is ugyanaz, ahogy néha kihúzza magát.

– Úgy véli, hogy Mademoiselle Gendreau egy grófhöz hajtattott?

Paumelle nem felelt, mert Louis-t figyelte, amint ismét befordult a Fontaine utcából. Tekintve, hogy előzőleg a Blanche utca irányában távozott, nyilván megkerülte a háztömböt. Vidámabbnak látszott, mint az imént. Valóban úgy festett, mint aki csak jókedvében sétálgat a napon. Egyetlen pillantással fölmérte, hogy az utca kihalt, majd, mint aki úgy érzi, rászorgált egy korty fehérborra, benyitott a sarki trafik-kávézóba.

– Ide is betér néha?

Száraz, kategorikus *nem* volt a válasz.

– Tenyérbe mászó pofája van.

– Sok embernek van tenyérbe mászó pofája, de ezen nehéz változtatni.

Talán bizony Maigret-re célzott a szavaival? Hozzá is fűzte még, miközben hangjához a konyhai edénycsörömpölés szolgáltatott aláfestő zenét:

– Továbbá vannak őszinte emberek, s vannak, akik nem azok.

Maigret-nek az volt a benyomása, hogy mindössze egy semmiség választja el fontos fölfedezésektől, csakhogy ez a semmiség, sajnos, e calvadostól átítatott kövér ember bizalma volt. Vajon elmulasztotta, hogy megnyerje magának? Bizonyára azzal vesztette el, hogy közölte: nem a gróf barátja. Világosan érezte, hogy az egész délelőtt e félreértés jegyében telt el.

– Egy magánnyomozó iroda munkatársa vagyok – bökte ki, „ki tudja, hátha” alapon.

– No, né csak!

Nem utasította a főnöke, hogy a hivatalos rendőrséget ne keverje bele az ügybe?

A hazugság mellett döntött, az igazság kedvéért. Sokért nem adta volna e percben, ha hűsz esztendővel idősebb lenne, s termetre, súlyra sem maradna el a vendégloástól.

– Sejtettem, hogy történni fog valami.

– Meg is történt, amint látja.

– Tehát maga szerint nem jön ide vissza?

Úgy látszik, most is melléfogott, mert Paumelle csak vállat vont, de nem minden sajnálkozás nélkül. Ekkor más módszerhez próbált folyamodni.

– Most az én rundom jön – jelentette ki, a cserépkorsók felé mutatva.

Csak nem utasítja vissza a tulaj, hogy koccintson velem?
De amaz megint csak megvonta a vállát, úgy dünnyögte:

– A napszakra való tekintettel jobban tennénk, ha a palackozottból dobnánk be egy üveggel.

Lement a pincébe, hogy fölhozza. Maigret nem állt egészen szilárdan a lábán a sok calvadostól, Paumelle azonban teljes biztonsággal lépkedett, s még a korlát nélküli, meredek, létrának is beálló lépcsőtől sem rettent vissza.

– Tudja, fiatalember, ahhoz, hogy az ember jól hazudjék, vén kujonnak kell ám lennie!

– Azt hiszi, hogy én...

A másik megtöltötte a poharakat.

– Ki az ördög bízna meg egy magánnyomozó irodát ezzel az üggyel? A gróf aztán nem, igazam van? Ezek a Gendreau-ék pedig még kevésbé; apa vagy fiú, egykutya. Ami meg Monsieur Hubert-t illeti...

– Miféle Monsieur Hubert-t?

– Na látja. Még csak nem is ismeri a családot.

– Van még egy fiú a családban?

– Hány ház van ebben az utcában?

– Mit tudom én?... Negyven?... Ötven?...

– Nos, hát számolja meg őket. Aztán járja végig őket, ajtóról ajtóra. Meglehet, hogy ráakad valakire, aki majd tájékoztatja. A magam részéről elnézését kérem. Nem teszem ki a szűrét. Maradhat, ha úgy tetszik. Csakhogy ez az ebéd utáni pihenőm ideje, az meg szent.

A pult mögött szalmafonatos szék állt. Paumelle beleült, háttal a portálnak, összekulcsolta hasán a kezét, lehunyta a szemét, s a jelek szerint abban a minutumban álomba is szenderült.

A felesége, bizonyára, mert nem hallott több szót, bedugta a fejét a konyhaajtón, egyik kezében törülőruhát, a másikban egy tányért tartva, majd megnyugodva visszament mosogatni, egyetlen pillantásra sem méltatva Maigret-t, aki zavartan és röstelkedve letelepedett az ablakhoz.

NEGYEDIK FEJEZET

A Bois sugárúti öregúr

Minard-ral megállapodtak, hogy ha megjön Conflans-ból, üzenetet hagy neki a Richard-Lenoir körúton a dolgok állásáról.

– *De hát nem esik útjába!* – próbált tiltakozni Maigret.

A válasz a szokásos volt:

– *Nem számít.*

Maigret még azt is megkérdezte a fuvolástól, de csak félénken, mert nem vette volna a lelkére, ha kedvét szegi:

– *Milyen címen állít majd be hozzájuk? Mit szándékozik nekik mondani?*

Csupán most, egy kimerítő nap távlatából, ahogy a fényárban úszó körutakon hazafelé tartott, s a zenész válasza visszacsengett a fülében, hasított belé a félelem.

– *Majd kitalálok valamit. Ne tartson semmitől.*

Mégis: a délutáni levertség után, amelyet vagy az Ó-Calvados nyomasztó tulajdonosa, vagy a reggel óta elfogyasztott nagyszámú – és emésztési zavarokat okozó – kupica rovására kellett írnia, Maigret most már jobb hangulatban volt.

Sőt valami eddig ismeretlen dolog játszódott le benne, s még csak nem is sejtette, hogy ez a kis kattanásféle később majd megszokott jelenség lesz nála, sőt, hogy egyszer legendássá is válik az Orfèvres rakparton.

Idáig a jobb hangulat épp csak abban nyilvánult meg, hogy egész testében kellemes meleg áradt szét, meg abban, hogy kissé fölfokozódott az életritmusa, ahogy járt, ahogy

nézegette maga körül az embereket, az árnyékokat és fényeket, a fiákereket meg a villamosokat.

Az imént a Chaptal utcában még neheztelt a kapitányra, amiért hozzájárult ehhez az ő magánnyomozásához; mi több, hajlott rá, hogy azt higgye, Le Bret tudatosan rossz tréfát űz vele.

Megrohamozhat-e bárki is egymagában olyan erődöt, mint amilyen a Balthazar-palota? Így dolgoznak-e a nagyok, a Speciális Brigád tagjai? Nekik egész sor eszköz áll rendelkezésükre: akták, kartotékok, munkatársak, amennyi kell, de még besúgók is. Ha úgy tetszik, hogy tíz személyt figyeltessenek, akár tíz felügyelőt is ráállítanak a különféle nyomokra.

S íme, Maigret most hirtelen úgy érezte: örül, hogy egyedül van, hogy egy szál maga szimatolhat erre-arra.

Azt sem sejthette, hogy valamikor ez lesz a munkamódszere, s hogy még amikor ő áll majd a Gyilkossági Csoport élén, és egész sereg alája beosztott rendőr lesi az utasításait, akkor is megesik majd, hogy személyesen áll lesben valahol – esetleg órákig várakozva egy bisztróban –, vagy követ valakit az utcán.

Mielőtt elhagyta volna az Ó-Calvadost, ahol Paumelle már csak fensőbbeséges közönyt tanúsított iránta, két helyre telefonált. Előbb a Fővárosi Közlekedési Társaságot hívta föl, mert a fiáker, amelybe Lise Gendreau beszállt, színjelzéséből ítélve ehhez a vállalathoz tartozott.

– A 48-as a La Villette-i telephez tartozik. Kocsisát Eugene Cornille-nak hívják. Délben állt szolgálatba. Aligha valószínű, hogy éjfél előtt visszatér a telepre.

– Nem tudja, addig hol találhatnám meg?

– Általában a Saint-Augustin téren lévő állomáson, mármint ha nincs fuvar, persze. Van arrafelé egy kis

étterem, a Hegylakók Találkozója. Úgy hírlik, hogy amikor csak szerét ejtheti, oda tér be falatozni.

Másodszor a főkapitányság gépkocsiosztályát hívta föl. Itt már tovább tartott, amíg előkeresték az autó adatait. Tekintve, hogy Maigret azt állította: a kerületi kapitányságról beszél, azt ajánlották neki, hogy visszahívják.

– Inkább várok.

Végre közölték vele a tulajdonos nevét és címét: De Bazancourt márki, Gabriel sugárút 3.

Megint egy gazdagnegyed, nyilván szintén magánpalota, a Champs-Élysées-re néző ablakokkal. Nem engedhette meg magának, hogy becsöngessen. Menet közben betért egy trafikba telefonálni.

– Beszélhetnék, kérem, De Bazancourt márkival?

Egy dölyfös hang a drót másik végén:

– Magánügyben?

S mivel ő igenlően válaszolt:

– A márki úr három hónapja meghalt.

Ekkor meglehetősen együgyűen ezt kérdezte:

– Nem helyettesíti senki?

– Hogyhogy?! Nem értem. A javait már mind megvásárolták, a palotát kivéve, melyre még nem akadt vevő.

– Nem tudja, ki vette meg a Dion-Boutont?

– Egy szerelő az Acacias utcából, tudja, ott a Grande Armée sugárútnál. A nevét elfelejtettem, de alig hiszem, hogy volna még egy garázs az utcában.

Öt órakor Maigret elmetrőzött az Étoile térre, s tényleg talált egy garázst az említett utcában, ám zárva. Egy papírtáblán ez a felírás volt olvasható:

RDEKLŐDNI A SZOMSZÉDBAN.

Balra cipésműhely volt, jobbra kocsmá. Ez utóbbiban kellett puhatolózni. Sajnos a kocsmáros nem tudott semmiről.

– Dédét ma nem láttam. Tudja, erre-arra fusizik, meg elszegődik bérbe egy-egy autóra.

– A lakcímét nem tudja?

– Albérletben lakik valahol a Ternes tér környékén, de nem tudom pontosan, hol.

– Nős?

Maigret nem mert volna megesküdni rá, mert kíváncsiskodni sem akart túlságosan, de azért az volt az érzése, hogy a nevezett Dédé elég sajátos úriember lehet, akinek élettársát, ha van egyáltalán, jobbára csak az utcán kereshetné esélyel, valahol az Étoile és a Ternes tér között...

A délután további részét a Cornille nevű kocsis utáni caplatással töltötte. Megtalálta a Hegylakók Találkozóját.

– Elég ritka eset, hogy nem jön be enni.

Sajnos jelenleg ez a ritka eset forgott fenn. A fuvarok véletlene úgy hozta, hogy Cornille egyszer sem került kedvelt réve, vagyis a Saint-Augustin tér közelébe.

Maigret végül is hazament. Amint elhaladt a kapubolt alatt, a házmesterné kinyitotta az üvegajtó kis ablakát:

– Monsieur Maigret... Monsieur Maigret! Valami fontos van itt a maga részére...

Egy cédula volt az, melyet, mint a házmesterné mondta, azelőtt kell elolvasnia, mielőtt fölmege a lakására.

Ne menjen haza rögtön. Előbb beszélünk kell. Vártam, amíg csak várhattam. Látogasson meg a Clichy sörözőben. A kis hölgy magánál van, a feleségével.

A maga odaadó

Justin Minard-ja

Már egészen besötétedett. Maigret föl nézett az utcáról, látta, hogy lakásuk függőnyeit már összehúzták, és elképzelte a két nőt a szalonnak is használt ebédlőben. Vajon mi mondanivalójuk lehet egymásnak? A felesége, ahogyan ismeri, már bizonyosan megterített, sőt talán meg is vacsoráztatta a vendéget.

Ismét metróba ült. A Blanche térnél kiszállt, s belépett a sörözőbe. A tágas termet súlyosan megülte a sör- és savanyúkáposzta-szag. Az ötfőnyi zenekar éppen játszott. Minard ezúttal nem fuvolázott, hanem nagybögözött, s a roppant hangszer mögött még véznábbnak tetszett.

Maigret letelepedett egy asztalhoz, és némi habozás után egy adag elzászi káposztát meg egy pohár sört rendelt. A szám végeztével Minard melléje ült.

– Bocsásson meg, amiért idehívtam, de fontos volt, hogy beszélhessünk, mielőtt találkozna vele.

Szerfölött izgatott, sőt egy kicsit tán nyugtalan is volt, és Maigret szintén nyugtalanzkodni kezdett.

– Megfeledkeztem róla, hogy a nővére, férjnél lévén, más néven él. Ezért csak némi késéssel akadtam rá. A férj vasutas, vonatkísérő. Gyakran két-három napig is elvan hazulról. Egy csupa fű-fa-virág domb oldalában van a házacska, egy karóhoz kötözött kecskével, meg egy elkerített veteményeskerttel.

– Germaine ott volt?

– Amikor betoppantam, mind a két nő asztalnál ült, egy irdatlan tál véres hurka mellett, szörnyűséges hagymaszagban.

– A nővér még nem szült?

– Még nem. De már nagyon készülődik. Úgy hallom, azért még beletelhet néhány napba. Azt sütöttem ki, hogy biztosítási ügynök vagyok, hogy hallottam: az ifjasszony kisbabát vár, s hogy ez a legjobb pillanat biztosítást kötni.

A hegedűs, aki egyszersemind a zenekar vezetője is volt, e pillanatban kiakasztott egy kartonlapot, amelyre egy szám volt pingálva, vonójával megkocogtatta pulpitusát, Justin Minard pedig elnézést kérve fölmászott az emelvényre. Amikor visszatért, sietve kijelentette:

– Ne féljen. Azt hiszem, minden rendben lesz. Elég jártas vagyok a biztosítási ügyekben, a feleségemnek ugyanis ez a vesszőparipája. Azt állítja, hogy három évem sincs hátra, és hogy... De ez nem fontos. Ez a Germaine különben egészen csinos, telt lány, nagy konttyal, amely minden pillanatban le akar omlani, a szemétől pedig az embernek mindenféle gondolatai támadnak. Majd meglátja! Engem szakadatlanul bámult. Egészen váratlanul nekem szögezte a kérdést, melyik társaságnak dolgozom. Kiböktem az elsőt, amely átvillant az agyamon, akkor meg az iránt érdeklődött, ki ott a csoportvezetőm. Meg egy sereg kérdést tett föl, s végül azt mondta: *Három hónapig jártam valakivel, aki szintén ennél a társaságnál dolgozott.* – Majd, minden átmenet nélkül: – *Louis küldte ide?*

Minard-nak vissza kellett kecmeregnie az emelvényre, ahonnan, míg a bécsi keringő tartott, biztatóan kacsingatott Maignet-re. Mint aki azt mondja: Ne féljen! Várja csak meg a folytatást!

A folytatás az alábbi volt:

– Közöltem vele, hogy nem Louis küldött. *Nem is a gróf?* – vágta oda. – *Ami pedig Richard urat illeti... Mondja csak! Nem Monsieur Richard embere maga véletlenül?* Látja, miféle lány ez? Valamit csak kellett mondanom. A nővére, pontosabban a húga, mindössze egy éve van férjnél. Mindeneslány volt a Saint-Lazare negyedben, ott ismerkedett meg az urával. Germaine szívesen mond neki olyanokat, amivel elképesztheti. Ha kíváncsi a véleményemre, ez a lány a nagyotmondásban leli az örömét. Mindenáron föl akar tűnni, ért engem? Bizonyára arról álmodozott valamikor, hogy színésznő lesz. Evés után rágyújtott egy cigarettára, de fogalma sincs, hogyan kell szívni. A ház egyetlen szobából áll, benne egy nagy ágy, meg a nagyított esküvői fénykép, ovális keretben. *Egészen biztos, hogy nem Monsieur Richard embere?* Dülledt szeme van, és néha, amikor szól az emberhez, szinte megmered a tekintete. Ez kínos. Az ember már-már azt hinné, hogy nincs ki a négy kereke, de ez csak amolyan futó benyomás, mert azért sosem veszi el a fonalat. *Most legalább láthatod, Olga* – vetette oda lankadtan a hűgának –, *milyen bonyolult is ez az élet. Ugye megmondtam előre, hogy rossz vége lesz a dolognak?* Megkérdeztem tőle, mikor szándékozik ismét munkába állni. *Azt hiszem, a bűdös életben nem teszem be a lábam még egyszer arra a helyre.* Azzal tovább faggatózott. Így hát...

Zene! A fuvolás a tekintetével könyörgött Maigret-nek, hogy legyen még türelemmel, s ne nyugtalanodjék.

– Na, szóval lehet, hogy nem jól tettem, de egye fene. Kipakoltam neki az igazsággal.

– Miféle igazsággal?

– Hát, hogy a kisasszony segítségért kiáltozott, hogy kaptam egy jobbegyenest Louis-tól, hogy maga kiszállt a

helyszínre, hogy mutattak magának egy hálóingos lányt azzal, hogy ez ő, Germaine. Erre dühbe gurult. Megmagyaráztam neki, hogy nincs hivatalos nyomozás, hogy maga csak a saját szakállára foglalkozik az ügyvel, meg hogy örülne, ha találkozhatnának. Még be se fejeztem, már öltözködött. Most is látom a slingelt bugyogójában meg a fűzővédőjében, ahogy a bőröndjében matat, s bocsánatot kér a hűgától. *Meg kell értened – mondta. – Minden kisbaba kijön végül valahogy, de nekem ez most élet-halál kérdése.* Zavarban voltam, de aztán arra gondoltam, hogy magának hasznára lenne, ha beszélhetne vele. Nem tudtam, hová vigyem, ezért maguknál helyeztem el. Az ajtó előtt alkalmam volt suttogni néhány szót a feleségével, úgy, hogy ő ne hallja. Istenem, de kedves asszony a maga felesége! A lelkére kötöttem, hogy vigyázzon a kicsikére, nehogy elszökjék... Haragszik rám?

Hát lehetett rá haragudni? Maigret még most sem volt egészen nyugodt, de azért így sóhajtott:

– Lehet, hogy még valami jó sül ki belőle.

– Mikor találkozunk megint?

Maigret-nek eszébe jutott, hogy Cornille kocsiszt még föl kell keresnie éjfélkor.

– Talán még ma este.

– Ha mégsem találkozunk, engedelmeivel holnap fölugrom magukhoz, már úgymint ismerem a járást. Ja! Még egy részlet.

Zavarba jött, habozott.

– Megkérdezte, ki fedezi a költségeit, én meg azt mondtam... Nem is tudtam, mit válaszoljak... Azt mondtam, hogy ne nyugtalankodjék... De, tudja, ha ez magának kellemetlen, én...

A következő zeneszámot Maigret már nem várta végig: rohant a metróhoz. Hazaérve meghatottan nézte az ajtaja alól kiszűrődő fénycsíkot. A kulcsát elő sem kellett vennie, a felesége már megismerte a lépteit.

Az asszony cinkos pillantással fogadta, és vidáman rikkantott:

– Egy elragadó lány vár!

Ó, a derék Madame Maigret! Egyáltalán nem gúnyolódott, egyszerűen csak kedveskedni akart. A jelenség különben ott könyökölt az asztalnál egy piszkos tányér előtt, szájában cigaretta. Óriási szemét úgy meresztette Maigret-re, mint aki le akarja nyelni. De még most is kétségei lehettek:

– Biztos, hogy maga a rendőrségtől van?

Maigret megmutatta neki az igazolványát, s ettől kezdve a lány le nem vette róla a szemét. Egy üres kupica is volt előtte: Madame Maigret, míg férje távol volt, elővette a ritka alkalmakra tartogatott cseresznyelikört.

– Gondolom, még nem vacsoráztál.

– De igen, ettem.

– Na jó, akkor magatokra hagylak benneteket. Nekem mosogatnom kell.

Leszedte az asztalt, kiment a konyhába, s tétovázott, becsukja-e az ajtót.

– A barátja is rendőr?

– Nem. Nem egészen. Csak véletlen, hogy...

– Nős?

– Igen. Azt hiszem.

Maigret egy kissé kényelmetlenül érezte magát így családi körben ezzel a fura lánnyal, aki úgy mozgott nála, mintha csak ő volna otthon: fölkel, megigazította a kontyát

a kandalló tükre előtt, s beleült Madame Maigret karosszékébe, miközben elmormolta:

– Megengedi?

Maigret megkérdezte tőle:

– Régóta ismeri Mademoiselle Gendreau-t?

– Együtt jártunk iskolába.

– Ön, ha jól tudom, Ansevalba valósi, ugye? Az ansevali iskolában voltak osztálytársnők?

Meglepő lett volna, ha kiderül, hogy a Balthazar-vagyon örökösnoje egy kis falusi iskolába járt.

– Úgy értem, egyidősek vagyunk, alig néhány hónap a különbség köztünk. Ő a jövő hónapban lesz huszonegy, én pedig két hete töltöttem be.

– S mind a ketten Ansevalban jártak iskolába? – ismételte meg a kérdést.

– Ő nem. Ő Nevers-ben nevelkedett, a zárdában. De ugyanabban az időben.

Maigret értette. S ettől kezdve gyanakvó lett, ügyelt, hogy az ocsút elválassza a búzától, az igazat a majdnem igaztól és a valószínűtől.

– Számított rá, hogy készül a Chaptal utcában valami?

– Mindig is meg voltam győződve róla, hogy rossz vége lesz a dolognak.

– Miért?

– Mert utálják egymást.

– Kicsodák?

– A kisasszony meg a bátyja. Négy éve szolgálok a háznál. Rögtön azután léptem be, hogy a nagyságos asszony meghalt. Bizonyára tudja, hogy szegényke vasúti szerencsétlenség áldozata lett, éppen amikor Vittelbe indult vízkúrára. Borzalmas volt.

Ezt úgy mondta, mint aki jelen volt, amikor előhalászták a százvalahány holttestet a kocsironcsok alól.

– Tudja, amíg ő élt, a végrendeletnek nem volt jelentősége.

– Ön jól ismeri a családot.

– Ansevalban születtem. Apám is ott született. Nagypám, aki a gróf egyik bérlője volt, még együtt golyózott az öregúrral.

– Miféle öregúrral?

– Még ma is csak így emlegetik arrafelé. Nem hallott róla? Azt hittem, a rendőrség mindenről tud.

– Bizonyára az öreg Monsieur Balthazar-ról beszél.

– Igen, Monsieur Hectorról. Az apja volt a falubeli szíjgyártó. Meg a harangozó is, egy személyben. Tizenkét éves korában Monsieur Hector házaló volt. Ládával a hátán járta a tanyákat.

– Ő lett a Balthazar-cég alapítója?

– Igen. De azért a nagypám egész életében vidáman tegette. Monsieur Hector soká maradt távol a vidéktől. Amikor visszatért, már gazdag volt, s azt is megtudtuk, hogy megvásárolta a kastélyt.

– Kinek a kastélyát?

– Hát Anseval grófét! Kiét másét?

– Úgyhogy most már több Anseval gróf nincs is?

– Egy még van. A kisasszony barátja. Nem kínálna meg még egy pohárka likőrrel? Ez saját termés?

– A feleségemé, igen.

– Ha arra gondolok, hogy ennek a hárpániának... nem a feleségére mondom... volt pofája eljátszani engem, és belefeküdni az ágyamba! Tényleg látta hálóingben? Kövérebb nálam. Sok mindent elmondhatnék a testéről. Vegyük példának okáért a mellét...

– Szóval az öreg Balthazar, a kávéházak tulajdonosa megvásárolta az ansevali kastélyt. Nős volt?

– Valamikor nős volt, de a felesége akkor már nem élt. Volt egy lánya, szép nő, csak nagyon fönn hordta az orrát. Meg egy fia is volt, Monsieur Hubert, aki egész életében csak a napot lopta. Amilyen szigorú volt a nővére, olyan szelíd ő maga. Sokat utazott külföldön.

– Mindez a maga születése előtt történt?

– Persze. De így van most is!

Maigret gépiesen elővette zsebéből a noteszét, s fölírta a neveket, olyanformán, mintha családfát készítené. Érezte, hogy nem árt a pontosság, ha az ember olyan lánnyal áll szemben, mint amilyen Germaine.

– Szóval Hector Balthazarral kezdődött, akit ön az öregúrnak nevez. Ő mikor halt meg?

– Öt éve. Pont egy évvel a lánya előtt.

Maigret-ben fölillant a már szintén nem épp ifjú Félicien Gendreau alakja, s meglepetten kérdezte:

– Bizonyára nagyon öreg lehetett, ugye?

– Nyolcvannyolc éves volt. Egyedül lakott egy hatalmas palotában, a Bois de Boulogne sugárúton. Mindvégig ő intézte az üzleti ügyeket, a lánya segítségével.

– Nem a fiáéval?

– Isten őrizz! A fiának még azt sem engedte meg, hogy átlépje az iroda küszöbét. Valami járadékot fizettek neki. A Szajna-parton lakik, közel a Pont-Neufhoz. Afféle művészember.

– Egy pillanat... Bois sugárút... A lánya Félicien Gendreau-hoz ment feleségül.

– Úgy van. De Monsieur Féliciennek sem volt szabad az üzlettel foglalkoznia.

– Miért nem?

– Egyszer, valamikor régen, úgy mondják, megpróbálták... Csakhogy szenvedélyes játékos volt... Még ma is a löversenyen tölti minden délutánját... Valami sötét dologról pusmognak, váltó- vagy csekkhamisításról. Az apósa nem is állt többé szóba vele.

A későbbiekben Maigret-nek majd még lesz alkalma megismerkedni a Bois sugárúti palotával, Párizs egyik legizléstelenebb, legcikornyásabb épületével, középkorias tornyaival és festett üvegablakaival. Hasonlóképpen meg fogja tekinteni az öregúr fényképét, a markáns vonásokat, a krétaszínű arcot, a hosszú fehér barkót meg a szalonkabátot, amely alig hagyott helyet a fekete nyakkendő mellett az ingmell két vékonyka csikjának.

Ha jobban otthon van a párizsi életben, Maigret azt is tudja, hogy az öreg Balthazar az államra hagyta palotáját, a benne fölhalmozott valamennyi festménnyel együtt, de azzal a kikötéssel, hogy múzeumká alakítják át. Halálakor az ügy nagy port vert föl. A szakértők egy álló esztendeig vitatkoztak a képek valódiságán, s mert a legtöbb festményről kiderült, hogy hamisítvány, a kormány végül is elutasította a hagyatékot.

Maigret egyszer majd a leány képmásával is megismerkedik, a simán hátrafésült hajjal, az Eugénia császárnőre emlékeztető tartással, s azzal a rideg arckifejezéssel, amely vetekedett a dinasztia megalapítójáéval.

Ami Félicien Gendreau-t illeti, őt már ismerte, ismerte a festett bajszát, világos kamásliját, az aranygombos sétapálcáját.

– Azt beszélük, hogy az öreg mindenkit utált, beleértve a tulajdon fiát, a vejét, sőt Monsieur Richard-t is, akit jól ismert. Csak a lányával és az unokájával, Mademoiselle

Lise-zel tett kivételt. Úgy mondta, csupán ők ketten ütöttek órá. Valamilyen tekervényes végrendeletet hagyott. Erre nézve Monsieur Braquement mondhatna bővebbet.

– Ki az a Monsieur Braquement?

– A közjegyző. Nyolcvan körül járhat. A többiek mind félnek tőle, mert ő az egyetlen, aki tudja, miről van szó.

– No, és miről van szó?

– Én honnan tudjam? Akkor kell mindennek kitudódnia, amikor Mademoiselle Lise betölti a huszonegyedik életévét. Ezért van most meghöbörödvé mindenki. Én, ami engem illet, se ide nem húzok, se oda... Én, ha akartam volna...

Maigret-nek sugallata támadt.

– Monsieur Richard? – adta a végszót.

– Eleget koslatott utánam. Megmondtam neki kereken, hogy rossz helyen kereskedik, s azt tanácsoltam, hogy inkább Marie-ra vesse ki a hálóját. Még hozzá is tettem minden szépítés nélkül: az a lány elég buta hozzá, hogy megtegye neki, amit akar.

– Megfogadta a tanácsát?

– Fogalmam sincs. Az ilyen népekkel sose tudja az ember. Ha érdekli a véleményem: ezek mind dilisek egy kicsit. Márpedig én ismerem őket!

Miközben gazdái elmeállapotáról értekezett, a szeme még jobban kidülledt, s a tekintete zavarba ejtően merev lett. Egészen közel hajolt Maigret-hez. Azt lehetett várni, hogy mindjárt megmarkolja a térdét.

– Ugye, Louis is ansevali? – kérdezte Maigret.

– A tanítónk fia. Bár a rossz nyelvek szerint valójában a plébánosé.

– Ő Monsieur Richard-ral tart?

– Kivel? Hiszen örökké a kisasszony után jár! Míg az öregúr élt, őmellette volt. Ő gondozta a betegsége alatt, és nekem az a véleményem, hogy többet tud bárkinél, még tán Monsieur Braquement-nél is.

– Sosem udvarolt magának?

– Ő?

A lányból kirobbant a nevetés.

– Hát az bajosan ment volna neki! Amúgy egészen férfias külsejű, azzal a fekete szőrzetével. De először is, sokkal öregebb annál, mint amennyinek kinéz. Testvérek közt is megvan vagy ötvenöt éves. Azonkívül nem is férfi a szó igazi értelmében. Ért engem? Hisz ezért is van, hogy a felesége meg Albert...

– Bocsánat, ki az az Albert?

– Az inas. Ő is Ansevalból jött fel. Zsoké volt huszonegy éves koráig.

– Már megbocsásson, de engem végigvezettek az egész házon, s nem láttam őt egyik...

– Mert az istállók fölött hál, Jérôme-mal együtt.

– Jérôme-mal?

– Monsieur Félicien kocsisával. Csak Arsène, a sofőr lakik házon kívül, merthogy nős, és gyereke is van.

Maigret nevei végül is a szélrózsa minden irányában szétágaztak a noteszlapon.

– Ha valaki rálőtt a kisasszonyra, ami nem volna meglepő, az csak Monsieur Richard lehetett, egy veszekedésük hevében.

– Gyakran veszekszenek?

– Állandóan. Egyszer Monsieur Richard úgy megszorította a kisasszony csuklóját, hogy egy álló hétig kék volt. Hanem ő se maradt adós, így aztán Monsieur Richard szintén kapott jó néhány rúgást a lábába, sőt talán

valamivel följebb is. És mégis: fogadni mernék, hogy nem a kisasszonyra lőttek.

– Hát kire?

– A grófra!

– Miféle grófra?

– Mondja, maga semmit nem ért? Hát Anseval grófra!

– Igaz! Hisz él még egy Anseval gróf.

– Az unokája annak, aki a kastélyt az öreg Balthazarnak eladta. A kisasszony kaparta elő valahonnét, hogy pontosan honnét is, nem tudom.

– Gazdag ember?

– Ő? Egy vasa sincs.

– És rendszeresen látogatja a házat?

– A kisasszonyt látogatja.

– Úgy érti, hogy... Mármint arra gondolok...

– Hogy le is fekszenek-e? Alig hinném, hogy a grófnak erre fájna a foga. Hát érti most már? Ezek mind hóbörödöttek. Tépik-marják egymást, akár a veszett kutyák. Monsieur Hubert az egyetlen, aki nem törődik semmivel, hiába igyekszik egyfelől Monsieur Richard, másfelől a húga a maga oldalára állítani.

– Akiről beszél, az, ugye, Hubert Balthazar, az öregúr fia? Hány éves lehet?

– Talán ötven, talán valamicskével több. Nagyon finom, előkelő úriember. Valahányszor eljön, mindig elbeszélget velem. Hanem hallja-e! Ilyen későn már nincs vonatom Conflans-ba, aludnom meg mégis kell valahol! Van itt egy ágy?

Olyan kihívó fény volt a tekintetében, hogy Maigret köhécselni kezdett, s ösztönösen a konyhaajtó felé sandított.

– Sajnos nincs vendégszobánk. Nemrég költöztünk ide, jóformán még meg se melegedtünk.

– Fiatal házasok?

Szájában e szavak valahogy szemérmetlennek hatottak.

– Majd keresek magának szobát egy környékbeli szállodában.

– Maga már le is akar pihenni?

– Még van egy kis dolgom a városban.

– Igaz is, a rendőrségi emberek aligha alhatnak sokat. Fura, de maga nem úgy néz ki, mint egy rendőr. Én ismertem egyet, ott posztolt a környékünkön, nagydarab sötétbarna legény volt, bizonyos Léonard...

Maigret nem volt rá kíváncsi. A lánynak szemlátomást számos férfi ismerőse lehetett, beleértve a biztosítási ügynököket is.

– Gondolom, még szüksége lesz rám, igaz? Volna egy lehetőség, teszem azt, ha visszamennék hozzájuk. Mintha mi sem történt volna. Esténként aztán beszámolhatnék az aznapiakról.

A konyhából láboscsörömpölés hallatszott, de Maigret nem ezért háritotta el az ajánlatot. Germaine a szó szoros értelmében megijesztette.

– Majd holnap újra találkozunk. Most pedig jöjjön velem, ha szabad kérnem.

A lány, mielőtt felvette volna kabátját és kalapját, még megigazította frizuráját a tükör előtt, s fölragadta a cseresznyelikőrös üveget:

– Megengedi? Annyit beszéltem, annyit gondolkoztam! Maga nem iszik?

Semmi értelme sem lett volna elmesélni neki, hány kupica calvadost eresztett le aznap a torkán, nem is egészen a maga jószántából...

– Még biztosan lesz egy csomó dolog, amit el kell magának mesélnem. Vannak emberek, akik regényeket írnak, pedig a negyedét sem élték meg annak, amit én. Ha én egyszer írásra adnám a fejem...

Maigret kiment a konyhába, homlokon csókolta a feleségét. Az asszony vidáman nézett rá, szemében egy kis huncut fénnel.

– Lehet, hogy elég későn jövök haza.

Az asszony meg ugratta:

– Csak nyugodtan, kényelmesen, Jules, nem kerget senki!

Valamivel a Voltaire körút előtt volt egy kis hotel. Az utcán Germaine elszántan belekarolt kísérőjébe.

– Ez az átkozott magas sarok!

Hát hogy a csodába ne! Hisz azelőtt fapapucsban járt!

– Magának nagyon kedves felesége van. És nagyon jól főz.

Maigret nem merte a kezébe nyomni a szoba árát. Benyitott hát az irodába, s elvörösödött, amikor a portás megkérdezte tőle:

– Egész éjszakára vagy csak egy kis időre?

– Egész éjszakára. És csak a kisasszony számára...

Miközben a portás eltűnődve jártatta tekintetét a fölaggatott kulcsok során, Germaine még elszántabban csimpaszkodott Maigret-be, jöllehet erre most, hogy nem kellett járnia, ürügye sem volt.

– A tizennyolcas. A második lesz, balra. Várjanak egy percet, mindjárt hozom a törülközőket.

Maigret később nem épp szívesen emlékezett vissza, hogy hogyan vált el a lánytól. A lépcsőt vörös futószőnyeg borította.

A lánynak az egyik kezében a két törülköző volt, a másikban a rézlaposkán csüngő szobakulcs. A portás visszatemetkezett az újságjába.

– Biztos, hogy nem akar egyebet kérdezni tőlem? – kérdezte a lány.

Az első lépcsőfokon állt. Szeme guvadtabb és merevebb volt, mint bármikor az este folyamán. Vajon miért jutott Maigret eszébe az ájtatos manó, melynek nőténye a pázrás után felfalja a hímet?

– Nem... Ma nem...

És azon kapta magát, hogy hebeg.

– Elfelejtettem, hogy még dolga van.

Nedves ajka gúnyosra görbült.

– Akkor hát holnap?

– Holnap, igen.

Legalábbis valószínű, hogy így váltak el. Maigret még nem szokott hozzá az ilyesmihez. Csak a lúgszagra emlékezett, amely megcsapta, amikor lesietett a metróba, az automata ajtók kattánására, ismeretlen alakok zötykölődésére a véget nem érő alagút szürkeségében, meg a villanyfénytől eltorzult arcokra és a félig alvó szemekre.

Aztán belevetette magát a Porte de la Villette melletti rosszul világított és teljesen kihalt utcácskák tömegébe, s végül ráakadt egy hodályra, melyben fiákerek pihentek égnék meresztett kocsirúddal, s melyet egy hátsó udvar választott el az istállók melegétől.

– Cornille? Nem, még nem érkezett vissza. Megvárhatja.

Már fél egyre járt, amikor egy tökrészeg kocsis bámult rá meglepetten.

– A Chaptal utcai hölgyike? Várjon csak! Attól kaptam az egy frank borraivalót. Meg attól a magas, barna fickótól...

– Micsoda magas, barna fickótól?

– Hát attól, aki megfogott a Blanche utcában, azzal, hogy menjek a Chaptal utca... a Chaptal utca... hányhoz is? Érdekes, a számok mindig kimennek a fejemből... Pedig az én szakmámban...

– A pályaudvarra vitte?

– A pályaudvarra? Miféle pályaudvarra?

Szeme zavaros vizenyőben úszott, a bagólé pedig, melyet hosszú, egyenes ívben maga elé sercintett, majdnem Maigret nadrágján kötött ki.

– Először is, az nem pályaudvar volt... No, de hova is?... Hova is?...

Maigret a markába csúsztatott egy frankot.

– Ahhoz a szállóhoz, ami ott van a Tuileriákkal szemben, egy kis téren... Várjon csak... Valami híres neve van... Mindig összezavarom ezeket a híres nevű épületeket... Az Hôtel du Louvre volt! Gyere, Cocotte...

Már nem járt sem metró, sem autóbusz, sem villamos, s Maigret-nek gyalogolnia kellett, végig a szűnni nem akaró Flandre utcán, hogy valamelyest mozgalmasabb és fényesebb környékre érjen.

A Clichy sörözőt már nyilván bezárták, Justin Minard pedig most minden bizonnyal a feleségének magyarázkodik az Enghien utcában.

ÖTÖDIK FEJEZET

Maigret-ben fölédred a becsvágy

Az ebédlőben borotválkozott, az ablakkilincsre akasztott tükör előtt. Ilyenkor szinte mániákusan iparkodott a felesége közelében maradni, egyik szobából a másikba vándorolt az asszony után reggeli készülődése közben; talán mert ez volt a nap legmeghittebb időszak. Tény, hogy Maigret feleségének volt egy ritka értékes tulajdonsága: éppolyan üde és jókedvű volt ébredéskor, mint a nap derekán. Ilyenkor reggel együtt nyitottak ablakot, együtt szívták be a friss levegőt. Egy közeli vasgyár felől döngés hallatszott, társzekerek zörögtek, lovak nyerítettek, s még a gőzölgő lótrágya melegét is érezni lehetett, valahányszor takarítás folyt a szomszédos szállítóvállalat istállóiban.

– Mit gondolsz, bolond az a lány?

– Ha a falujában marad, ha férjhez megy és szül tíz gyereket, ez valószínűleg föl se tűnt volna senkinek. Legföljebb különböző atyáktól lettek volna a kölykök, ennyi az egész.

– Odasüss, Jules! Azt hiszem, a barátod sétál föl-alá a járdán.

Maigret azon szappanhabosan kihajolt, s látta, hogy csakugyan Justin Minard várakozik rá, a türelmetlenség legcsekélyebb jele nélkül.

– Nem hívod föl?

– Nem érdemes. Öt perc, és készen vagyok. Készülsz ma valahová?

Mivel a férje ritkán érdeklődött napközi tervei felől, Madame Maigret megértette, miről van szó.

– Akarod, hogy a szárnyaim alá vegyem a leányzót?

– Bizony, nagyon is lehet, hogy meg foglak kérni rá. Ha szabadjára ereszteném Párizsban, isten tudja, kinek miket hordana össze. Mert beszélnie, azt muszáj, ha belegebed is.

– Most odamégy hozzá?

– Egyenesen.

– Még ágyban lesz.

– Valószínűleg.

– Fogadok, hogy nem lesz könnyű leráznod.

Amint Maigret a kapualjból az utcára lépett, Minard odament hozzá, és a világ legtermészetesebb módján melléje szegődött.

– Most mihez kezdünk, főnök?

Maigret egyszer majd emlékezni fog rá, hogy valaha, réges-rég a kis fuvolás szólította először főnöknek.

– Beszélt vele? Kiszedett belőle valamit? Én alig aludtam. Éppen amikor elaludtam volna, belém hasított egy kérdés.

Lépteik hangosan koppantak a Richard-Lenoir körút járdáján. Messziről odalátszott a Voltaire körút élénk forgalma.

– Ha lőttek, akkor nyilvánvaló, hogy valakire lőttek. Na mármost, mondtam magamban, vajon eltalálták-e az illetőt? Nem untatom?

Épp ellenkezőleg, hiszen ugyanezzel a kérdéssel viaskodott egy ideje Maigret is.

– Tegyük föl, hogy a lövés nem talált el senkit... Persze, nehéz beleképzelnünk magunkat az ilyen emberek helyzetébe... Mégis, úgy gondolom, hogy ha ott nem volt sem sebesült, sem halott, akkor ezek aligha törték volna

magukat, hogy megrendezzék ezt a komédiát. Érti? Alighogy engem kihajítottak, sürgősen rendbe hozták a szobát, hogy azt a látszatot keltsék: ott ugyan senki se volt előzőleg. Még egy apróság: talán emlékszik rá, mondtam, hogy miközben a komornyik kifelé taszigált engem, egy hang leszólt az első emeletről: *Siessen, Louis!* Mintha bizony valami kellemetlen dolog lett volna odafönn. A kisasszonyt meg bizonyára azért csukták a cselédszobába, mert annyira föl volt zaklatva, hogy nem tudta volna eljátszani a neki szánt szerepet. Egész nap ráérek. Oda küld, ahová jönnek látja...

A garni mellett, ahol Germaine az éjszakát töltötte, volt egy kávéház, amelynek teraszán fehér márványasztalok álltak. Egy barkós pincér, amilyeneket a reklámnaptárak címlapján látni, krétapapírral síkálta a nagy üveglablakokat.

– Itt várjon meg.

Döntését némi habozás előzte meg. Már-már azon volt, hogy Minard-t küldi föl maga helyett. Ha valaki megkérdi, miért is kell találkoznia a szobalánnyal, nemigen tud mit felelni. Igaz, hogy ezen a reggelen a legszívesebben egyszerre mindenütt lett volna. Csaknem nosztalgiával gondolt az Ó-Calvadosra, és szinte haragudott magára, amiért nem ül most a vendéglő ablakánál, a Chaptal utcai ház lakóinak jövés-menését figyelve. Most, hogy kezdte valamivel jobban megismerni az ott élőket, úgy érezte: az autóba szálló Monsieur Richard, a hintaja felé baktató idősebb Gendreau vagy a járdán levegőző Louis látványa megihletné.

Továbbá szeretett volna az Hôtel du Louvre-ban is lenni. Meg a Bois sugárúton is. Sőt Ansevalban is.

Csakhogy a két napja még vadidegen személyek közül mindössze egyetlenegy volt elérhető, és ő ösztönösen abba kapaszkodott.

Furcsa dolog: ennek az érzésnek a gyökerei még a gyermek-, illetve kamaszkori álmokba nyúltak vissza. Igaz, hogy a második év végén édesapja halála miatt kellett búcsút mondania az orvosi egyetemnek; de a lelke mélyén soha nem akart orvos lenni és betegeket gyógyítani.

Őszintén szólva, olyan hivatás, amilyenre egész életében vágyott, nem is volt a világon. Falujában, még egészen gyermekfővel, úgy látta: egy csomó ember teng-leng körülötte úgy, hogy nincs a helyén, és nem a maga útját járja – pusztán, mert fogalma sincs róla, melyik is volna az ő útja.

S elképzelt egy nagyon intelligens és főleg nagyon megértő valakit, aki orvos is volna meg pap is, s aki első pillantásra látná, kinek mi lenne a megfelelő pálya.

Amit az imént a feleségének válaszolt Germaine-nel kapcsolatban, az is ilyesfajta dolog volt: ha Germaine Ansevalban maradt volna...

Ezt az embert úgy keresnék föl tanácsért, mint az orvosokat. Afféle sorskutató mestert képzelt el Maigret. A sorsokat nem azért tudná összefércegni, mert olyan intelligens. Tán nincs is ahhoz szükség olyan nagy intelligenciára. Inkább arra, hogy az illető képes legyen bárkinek az életébe, bárkinek a bőrébe beleképzelni magát.

Maigret sohasem beszélt erről senkinek; gondolni se nagyon mert rá, mert végül maga is kinevette volna magát. Miután föl kellett hagynia orvosi tanulmányaival, ő is ilyen véletlenszerűen lépett be a rendőrség kötelékébe. Vagy tán alapjában véve nem is volt ez olyan véletlen? Vajon a rendőrök bizonyos értelemben nem az emberi sorsok megfoltozói-e?

Az éjszaka hol éberen, hol félálomban együtt élt ezekkel az alig ismert emberekkel, az öt esztendeje jobblétre

szenderült öreg Balthazartól kezdve, akiről úgyszólván semmit sem tudott, és most az egész család ott volt vele, ahogy bekopogott Germaine ajtaján.

– Szabad! – szólt ki egy hang álmottasan. Majd nyomban utána: – Várjon! Hisz rá van fordítva a kulcs.

Hallatszott a mezítelen talpak nesze a szőnyegen. Germaine hálóingben jelent meg, derekáig érő kibontott hajjal, melle súlyos volt és duzzadt. Pedig egy ideje már ébren lehetett, legalábbis erről tanúskodott az éjjeliszekrényen lévő tálca a kakaómaradékkal és kiflimorzsákkal.

– El kell mennünk? Fölöltözzek?

– Vissza is fekket, ha akar, vagy vegyen fel valamit. Csak beszélgetni szeretnék magával.

– Magának nem fura így, tetőtől talpig felöltözve, miközben én egy szál ingben vagyok?

– Nem.

– A felesége nem féltékeny?

– Nem. De inkább Anseval grófról beszéljen. Vagy mondjuk... Ismeri a házat, lakóival és látogatóival együtt... Képzelje el, hogy hajnali egy óra van... Hajnali egy... Veszekedés robban ki Mademoiselle Gendreau szobájában... Figyeljen jól, kérem... Maga szerint ki lehetett abban a szobában?

Germaine már a tükör előtt fésülködött, fölfedve hónaljának rőt bolyhait, és teste átrózsállott a hálóingen. Erőlködve próbált gondolkozni.

– Louis? – kérdezte Maigret, hogy segítsen neki.

– Á, Louis ilyen későn nem menne föl.

– Várjon. Elfelejtettem egy apróságot. Louis teljesen föl volt öltözve, frakk, fehér ingmell, fekete nyakkendő. Mindig későn szokott lefeküdni?

– Megesik, de olyankor nem marad így, díszben.

Eszerint volt ott még valaki, aki nem tartozik a házhoz.

– Vajon Hubert Balthazar, Mademoiselle Gendreau nagybátyja ott lehetett-e az unokahúgánál?

– Nem hinném, hogy éjjel egykor látogatott volna oda.

– Ha mégis, hol fogadta volna a kisasszony? Nem valamelyik földszinti szalonban?

– Na, ott aztán biztosan nem. A Chaptal utcában nem így zajlanak a dolgok. Ott mindenki a maga életét éli. A szalonokban csak az estélyeket tartják. Egyébként kinek-kinek megvan a maga vacka, ahol meghúzódik.

– Előfordul, hogy Richard Gendreau fölmegy a húgához?

– Persze. Gyakran. Különösen, ha dühös.

– Hord-e néha revolvert? Látott már pisztolyt a kezében?

– Nem.

– Hát Mademoiselle Gendreau-nál?

– Hopp, egy pillanat! Monsieur Richard-nak van revolvere, kettő is, egy nagyobb meg egy kisebb, de az irodájában tartja. A kisasszonynak is van egy gyöngyházás markolatú, az éjjeliszekrénye fiókjában. Minden este kikészíti az éjjeliszekrényre.

– Ilyen félős?

– Csudát. Gyanakvó. Mint minden hárpia, ő is folyton azt hiszi, hogy mindenki őellene van. Hinné, hogy egy ilyen fiatal teremtés zsugori? Szándékosan ott hagyogat mindenfelé egy kis aprópénzt, de előbb gondosan megolvassa; látni akarja, nem emelnek-e el belőle. Az a lány, aki Marie előtt szolgált nála, beleesett a kelepcébe, ki is rúgták.

– Előfordult, hogy Mademoiselle Gendreau a hálósobájában fogadta a grófot?

– Hát, ha nem is a hálósobában, de talán a mellette lévő budoárban igen.

– Éjjel egykor?

– Az is lehet. Olvastam egy könyvet Angliai Erzsébetről, aki királynő volt... Ismeri? Igaz, hogy az csak regény, de a valóságban is így lehetett... Frigid volt, képtelen a szerelemre. Nem lennék meglepve, ha a kisasszonyról is kiderülne, hogy olyasféle.

A fésű meg-megsercent a hajában, ő pedig a testét riszálva oda-odaesett Maigret-re a tükörből.

– Hál' istennek, én nem vagyok olyan!

– Lehetséges, hogy Monsieur Richard, mivel zajt hallott odafentről, felment revolverrel a másodikra?

A lány vállat vont.

– Mi a csudának?

– Hogy rajtakapja a hűgát a szeretőjével.

– Arra ő fütyülne. Ezeknél csak a pénz számít.

Tovább lejtette hastáncát, nem is sejtve, hogy Maigret messze jár, hogy ott van most is a Chaptal utcai szobában, és megpróbálja elhelyezni a szereplőket, akár a színpadon.

– Volt rá eset, hogy Anseval gróf elvitte magukhoz valamelyik barátját is?

– Lehetséges, de akkor lent fogadták a földszinten, én meg ott csak ritkán jártam.

– Mademoiselle Lise telefonált neki néha?

– Nem hiszem, hogy van telefonja. A kisasszony sosem hívta föl; ő telefonált időről időre, bizonyára valami kávázóból.

– Hogyan szólította a kisasszony?

– Jacques-nak, természetesen.

– Hány éves?

– Talán huszonöt. Szép fiú, olyan csibészsképe van. Mint aki mindig kineveti az embereket.

– Elképzelhető róla, hogy fegyver van a zsebében?

– Bizony, elképzelhető.

– Miért olyan biztos benne?

– Mert olyasfajta pasas, na. Olvasta a *Fantômast*?

– Az idősebb Gendreau, már úgy értem, Monsieur Félicien, a lányához vagy a fiához húz inkább?

– Nem húz az senkihez. Illetve: hozzám húz, ha éppen tudni akarja. Előfordult, hogy reggel nyolckor beállított a szobámba papucsban, azon a címen, hogy leszakadt egy gombja. A többiek jóformán nem is törődnek vele. A cselédek vén pernahajdernek vagy Bajusznak hívják. Albert-en, az inasán kívül senki sem veszi komolyan. Egyszer meg is mondtam neki kereken: Csak sokat izguljon, a végén majd szívrohamot kap. Azzal aztán kinn lesz a vízből! De azért csak nem nyugszik. Most Marie-n a sor, nem tudom, nem történt-e meg máris... Hallja, magát nem zavarja, ha egy nő az orra előtt tollászkodik?

Maigret fölállt, és a kalapjáért nyúlt.

– Hova megy? Csak nem akar egyedül hagyni?

– Fontos megbeszéléseim vannak. Egy-két perc, és a barátom, aki Párizsba hozta, itt lesz, hogy szórakoztassa.

– Miért, most hol van?

– Lent vár.

– Miért hagyta lenn? Vallja be, hogy valamit forgatott a fejében! Nem meri? A felesége miatt?

Már bele is öntötte a mosdóvizét a lavórba, s Maigret kiszámíthatta a pillanatot, amikor leesik róla a hálóing, melynek pántjai minden mozdulatra lejjebb és lejjebb csúsztak.

– Napközben valószínűleg még találkozunk – vetette oda, és kinyitotta az ajtót.

És visszatért Justin Minard-hoz, aki a teraszt ferdén érő napsugárban tejeskávóját kortyolgatta.

– Itt járt a felesége.

– Micsoda?

– Alighogy maga elment hazulról, csőpostalevele érkezett. A felesége itt loholt az utcán, remélte, hogy még utoléri. Rájöttem, hogy magát keresi.

Maigret leült, s gépiesen egy pohár sört rendelt, megfedkezve róla, hogy milyen korán van, majd fölbontotta a levelet. A benne lévő cédulán, Maxime Le Bret aláírásával, ez volt:

*Örülnek, ha délelőtt benézne a hivatalba.
Szívélyes üdvözlettel.*

A sorok nyilván a Courcelles körúton íródtak, hiszen a kapitányságon Le Bret fejléces papirost használt volna. Igencsak adott a formákra. Legalább négyfajta névjegye volt, melyek mindegyike meghatározott célt szolgált: Le Bret de Plouhinec és neje; Maxime Le Bret a Becsületrend tisztje; Maxime Le Bret, rendőrkapitány...

Ez a kézzel írt levélke a közte és titkára közti bizalmas viszony újabb jele volt, s alighanem fejlődésébe került a kapitánynak, miféle megszólítással is kezdje. Kedves Maigret-m? Kedves Uram? Uram? Végül is úgy vágta ki magát, hogy egyáltalán nem írt megszólítást.

– Mondja csak, Minard, tényleg ráér?

– Ameddig csak óhajtja.

– A kisasszony odafönn van. Nem tudom, én mikor szabadulok. Attól tartok, ha szem elől tévesztjük, elugrik a Chaptal utcába, és locsogni kezd.

– Értem.

– Ha elmegy vele valahová, hagyjon nekem üzenetet, hol vannak. Ha dolga akadna közben, vigye el a hölgyet a feleségemhez.

Negyedórával később megérkezett a kapitányságra, ahol kollégái azzal az irigységgel vegyes áhítattal bámultak rá, ahogy csak szabadságon vagy titkos küldetésben lévő tisztviselőkre néz az ember, olyanokra, akikre valami csoda folytán nem vonatkozik az óra járása, nem tartoznak a napi ügyes-bajos dolgok.

– Bejött már a kapitány?

– Réges-rég.

A fogadtatás, amelyben Le Bret Maigret-t részesítette, jellegénél fogva megfelelt a hozzá írt üzenetnek. A kapitány még kezet is nyújtott beosztottjának, ami nem volt szokása.

– Nem kérdem, hol tart vizsgálódásaiban, hiszen ez alighanem korai volna. Csupán azért kértem be... Szeretném, ha nem értene félre, a dolog ugyanis némileg kényes. Igaz, ami igaz, az, amit én a Courcelles körüton hallok, semmiképp se tartozik rám mint rendőrkapitányra. Másfelől azonban...

Föl-alá járkált a helyiségben, pihenten, kisimult vonásokkal, aranyvégű cigarettáját szívogatva.

– Nem vehetem a lelkemre, hogy meggátolom magát az előrehaladásában azzal, hogy elhallgatok valamit. Tegnap este Mademoiselle Gendreau fölhívta a feleségemet.

– Az Hôtel du Louvre-ból?

– Tehát tudja?

– Délután ment oda fiákeren.

– Hát akkor... Ezt akartam mondani... Tudom, milyen nehéz megtudni, mi történik bizonyos házakban...

Mintha szorongás ült volna ki az arcára; mintha azt latolgatta volna, vajon mi mást tudhatott meg Maigret ezen kívül.

– A kisasszony nem szándékozik visszatérni a Chaptal utcába. Nagyatya palotáját kívánja rendbe hozni.

– A Bois de Boulogne sugárúton.

– Úgy van. Látom, máris sokat tud.

Maigret nekidurálta magát.

– Megkérdezhetem, hogy ismeri-e ön Anseval grófot?

Le Bret meglepődve vonta össze a szemöldökét, mint aki erőlködik, hogy megértse, mit is akarnak tőle. Jó ideig törte a fejét.

– Ja, igen! A Balthazar família megvásárolta az ansevali kastélyt. Erről van szó, ugye? De nem látom az összefüggést.

– Mademoiselle Gendreau és Anseval gróf sűrűn találkoztak.

– Bizonyos ebben? Ez elég különös.

– Ismeri ön a grófot?

– Személyesen nem, de jobb így. Hallottam róla. Ami a dologban meglep... Hacsak nem gyerekkori ismeretség, vagy esetleg Lise nem tudja, hogy... Egyszóval, Bob Anseval igencsak elzüllött. Sehol nem fogadják, nem tagja egyetlen klubnak sem, s ha jól tudom, az erkölcsrendészetnek többször is adott munkát.

– A címét nem tudja?

– Úgy beszél, rossz hírű lebujsokba jár a Wagram sugárúton, meg a Ternes tér környékén. Az Erkölcsön bizonyára többet mondhatnak róla.

– Megengedi, hogy érdeklődjem náluk?

– Azzal a feltétellel, hogy Gendreau-Balthazarékról nem tesz említést.

Látszott rajta, hogy foglalkoztatja valami.

Kétszer-háromszor is maga elé dűnnyögte:

– Különös!

Maigret pedig egyre merészebben folytatta a kérdezősködést:

– Ön szerint Mademoiselle Gendreau normális?

Ez alkalommal Le Bret összerándult, akárha darázs csípte volna meg, és önkéntelen szigorral pillantott titkárára.

– Hogy mondja?

– Elnézést, talán rosszul tettem föl a kérdést. Most már bizonyos vagyok afelől, hogy igenis Mademoiselle Lise Gendreau-t láttam a szóban forgó éjszakán a cselédszobában. Vagyis az ő szobájában elég jelentős eseménynek kellett történnie, olyannak, amely a fortélyos személycserét elkerülhetetlenné tette. Márpedig semmi okom kételkedni az ablak alatt elhaladó zenész vallomásában, amely szerint odafönn lövés dördült.

– Folytassa.

– Valószínűnek látszik, hogy ezen az éjszakán Mademoiselle Gendreau nem egyedül volt a lakosztályában a bátyjával.

– Hová akar kilyukadni?

– Oda, hogy teljes joggal feltételezhető: Anseval gróf volt a harmadik jelenlévő. Márpedig ha csakugyan lövés dördült, ha csakugyan hárman voltak a szobában, s ha a golyó eltalált valakit...

Maigret a lelke mélyén büszke volt a meghökkent tekintetre, mellyel főnöke rámeredt.

– Egyéb értesüléseket is szerzett?

- Nem sokat.
- Úgy tudtam, az egész házat megmutatták önnek.
- Kivéve az istállók meg a garázs fölötti szobákat.

Egy pillanatra, most első ízben, a dráma szinte érzékelhető lett. Le Bret elfogadta egy véres esemény, egy bűntett, egy gyilkosság lehetőségét. Mégpedig olyanét, amely az ő társadalmi köreiben történt, olyan embereknél, akikhez ő bejáratos volt, akikkel naponta találkozott a klubjában, egy olyan fiatal hölgnél, aki az ő feleségének volt meghitt barátnője.

Furcsa dolog: főnöke megdöbbenése láttán Maigret is megérezte a dráma súlyát. Már nem pusztán megoldandó problémáról volt szó. Emberélet, sőt talán emberek élete forgott kockán.

- Mademoiselle Gendreau nagyon gazdag – sóhajtotta végül, mintegy szándéka ellenére a kapitány. – Föltehetőleg egyetlen örököse az öt-hat legtetemesebb párizsi vagyon egyikének.

- Föltehetőleg?

A főnöke többet tudhatott annál, mint amennyit mondott, de szemlátomást óvakodott attól, hogy rendőrkapitányi énjének világfi énjével siessen segítségére.

- Nézze csak, Maigret, náluk nem babra megy a játék. Lise Gendreau már gyermekkorától tisztában van vele, hogy a játék középpontjában ő áll. Sosem volt olyan kislány, mint a többi. Mindig a Balthazar-vagyon örökösénőjének, még inkább pedig Hector Balthazar szellemi örökösének érezte magát. - Nem szívesen, de hozzátette: - Szerencsétlen lány. - Majd hirtelen, érdeklődéssel: - Bizonyos abban, amit az előbb Anseval grófról mondott?

Ez most a világfi hangja volt, a világfié, akit izgat a kérdés, de minden hallott adat ellenére hitetlenkedik.

– Többször is előfordult, hogy késő este meglátogatta Gendreau kisasszonyt, ha nem is éppen a hálósobájában, de a második emeleten lévő budoárjában.

– Az más.

Vajon a budoár és a hálósoba közti pusztaság különbség elegendő volt, hogy Le Bret lelke megkönnyebbüljön?

– Kérem, kapitány úr, engedjen meg nekem még egy kérdést. Állt-e valaha szándékában Mademoiselle Gendreau-nak, hogy férjhez menjen? Érdeklík-e a férfiak? Vagy gondolja, hogy ő inkább olyasféle, akit frigid nőnek szokás nevezni?

Le Bret nem hitt a fülének. Elképedve méregette ezt a taknyos kis titkárt, aki egyszerre csak ilyeneket merészel mondani neki, ráadásul olyan személyekről, akiknek soha még a közelébe se juthatott. Valamiféle önkéntelen bámulat tükröződött a kapitány vonásain, meg némi nyugtalanság, mintha hirtelen egy varázslóval találkozott volna.

– Sok mendemonda kering róla. Tény, hogy a legragyogóbb ajánlatokat is elutasította.

– Kalandjairól nem szól a fáma?

A kapitány szemmel láthatóan hazudott, amikor így válaszolt:

– Nem tudom. – Majd szárazabb hangon: – Őszintén szólva, én nem merészkedtem odáig, hogy ilyesfajta kérdéseket tegyek fel magamnak a feleségem barátnőivel kapcsolatban. Látja, fiatal barátom...

Már épp azt a nyers hangot készült megütni, amelyet a Courcelles körúton használt volna hasonló esetben, de még idejében visszafogta magát:

– ...a *mi* mesterségünkben az embernek végtelenül óvatosnak és tapintatosnak kell lennie. Már-már azon tűnődöm...

Maigret háta beleborsózdott. Most majd visszaveszik tőle az ügyet, visszavezénylik a fekete pulpitus mögé, hogy ismét jegyzőkönyvtisztázással és szegénységi bizonyítványok kiállításával töltse napjait.

A mondat hosszú másodpercekig befejezetlenül lebegett a levegőben. Szerencsére a köztársaság hivatalnoka végül is úrrá lett a világfin.

– Hallgasson rám, és legyen nyugodt, de nagyon elővigyázatos. Szükség esetén, ha bármilyen zavarba ejtő körülményt tapasztalna, hívjon föl a lakásomon. Különben ezt már talán mondtam is. Tudja a számomat? – Mindenesetre ráfirkantotta egy cédulára. – Tulajdonképpen azért kérettem be, mert nem akartam, hogy egy helyben topogjon. Nem sejthettem, hogy már ilyen messzire jutott.

Búcsúzóul mégsem nyújtott kezét. Maigret visszavedlett rendőrré, mégpedig olyan rendőrré, akitől kitelik, hogy beormótlankodik egy világba, ahová csakis a *Le Bret de Plouhinec* és neje névkártya érvényes.

Déltájt Maigret besétált az Orfèvres rakparti ház kapuján, s láthatta balkézt a garnikat ellenőrző csoport helyiségének nyilvántartó kartonokkal borított falait. Fölbaktatott a széles, poros lépcsőn, ezúttal nem a kerületi kapitányság küldönceként, mint más esetekben, hanem, ha szabad így mondani, a saját szakállára.

A hosszú folyosón végestelen-végig ajtók sorjáztak, rajtuk főfelügyelők nevei. Majd föltűnt az üvegfalú váróterem, meg egy felügyelő, aki egy megbilincselte férfit kísért.

Aztán egy irodában találta magát, amelynek kitárt ablakai a Szajnára néztek, s amely semmiben nem emlékeztetett a saját kapitányságábelihez. Itt is, ott is

férfiak üldögéltek a telefonkészülékek előtt vagy jelentések fölé hajolva; egy felügyelő, fél fenékkal az asztalon, nyugodtan pipázgatott; minden élt, nyüzsgött, morajlott, valami fesztelen bajtársiasság légkörében.

– Hát éppenséggel fölmehetsz a nyilvántartóba, kisfiam, de aligha találod nyomát, mert tudtommal sohasem volt büntetve.

A negyven év körüli csoportvezető atyáskodva beszélt vele, mint egy kóristagyerekkel. Az erkölcsrendészetben voltak. Az itt dolgozók úgy ismerték Anseval gróf kedvelt körzetét, akár a tenyerüket.

– Hé, Vanel, mikor láttad a gróftot?

– Bobot?

– Igen.

– Utoljára a lóversenyen találkoztam vele. Dédével volt. Magyarázólag fordultak Maignet-hez:

– Dédé, az egy garázstulajdonos. De olyan garázsa van az Acacias utcában, melyben soha nem áll több egy, legfeljebb két kocsinál. Érted, fiú?

– Kokain?

– Nyilván az is. Meg hihetőleg számos egyéb üzletecske. Nem szólva a nőkről. A Gróf, ahogy nevezik, nyakig ül a pácban. Két-három stiklije miatt már rég bekasztlizhattuk volna, de inkább csalinak tartjuk, hátha az ő révén eljutunk egyszer a nagyobb halakig.

– Megvan itt a címe?

– Mi az, a kapitányod át akarja venni a hatáskörünket? Vigyázat, kisfiam! Nem lenne jó megriasztani Bobot. Nem mintha a személye különösebben izgatna minket, de az effajta fickók, akik szeretik adni a hétpróbást, gyakran nagy segítségünkre lehetnek. Komoly ügyről van szó?

– Meg kell találnom.

– Nálad van a címe, Vanel?

A kérdezett barátságatlanul, a főkapitányságiaknak a kerületiek mitugrászaival szemben tanúsított megvetésével mormolta:

– Centre Szálloda. Brey utca. Épp az Étoile mögött.

– Mikor látták ott utoljára?

– Négy napja láttam a Brey utca sarkán lévő bisztróban a tyúkjával.

– Megtudhatom a hölgy nevét?

– Lucile. Könnyű ráismerni: sebhely van a képe bal felén.

Egy főfelügyelő lépett be sebbel-lobbal, iratköteget szorongatva.

– Mondjátok csak, gyerekecskéim...

Hirtelen abbahagyta a megkezdett mondatot, észrevéve, hogy idegen tartózkodik a felügyelők szobájában, s kérdő tekintetet vetett a jelenlévőkre.

– A Saint-Georges kapitányság titkára.

– Vagy úgy!

Ez a „vagy úgy!” is olyan volt, hogy Maigret még olthatatlanabb vágyat érzett, hogy a „Ház”-hoz tartozzon. Hisz itt kutyába se veszik! Keresztülnéznek rajta! És csakugyan, többé nem is törődött vele senki. A főfelügyelő összesűgött a csoportvezetővel: a következő éjszakára razziát terveztek a La Roquette utca környékén, annak a részleteit beszéltek meg.

Mivel nem volt túl messze a République tértől, elhatározta, hogy előbb hazaugrik ebédelni, s csak aztán indul az Étoile negyedbe, a gróf vagy Lucile föl kutatására.

Éppen be akart fordulni a Richard-Lenoir körútra, amikor egy sörözőben, terített asztalnál megpillantott egy párocskát.

Justin Minard volt az, Germaine-nel. Maigret szeretett volna gyorsan odébbállni, hogy ne tartsák föl. Az volt az érzése, hogy a fuvolás, jóllehet észrevette őt, úgy tesz, mint aki máshová bámul. Ezzel szemben Mademoiselle Gendreau szobalánya megkocogtatta az ablakot, s Maigret ezek után nem kerülhette el, hogy bemenjen.

– Már félttem, hogy az ördögnek akar tartozni egy úttal, s a szállodában keres – mondta Germaine. – Sokat dolgozott?

Valami röstelkedésféle volt Minard viselkedésében; a fuvolás teljesen belemerült az étlap tanulmányozásába.

A lány meg, épp ellenkezőleg, szinte kinyílt, mint egy virág. Mintha a színe élénkebb, a szeme csillogóbb, sőt a keble is duzzadtabb lett volna.

– Szüksége van ránk ma délután? Mert ha nem... Tudja, van egy délutáni előadás az Ambigu Színházban...

Mindketten a bőrutánzatú padkán ültek, s Maigret látta, hogy Germaine keze nyugodt biztonsággal nyugszik a zenész térdén.

A két férfi tekintete végül is találkozott. A fuvolásé azt mondta: Nem tehettem másként.

És Maigret igyekezett nem elmosolyodni.

Ő majd a feleségével ebédel édes kettesben, negyedik emeleti lakásuk kis ebédlőjében, ahonnét az utcai járókelőket rövidülésben lehet látni.

Madame Maigret volt az, aki noha egészen másról folyt a szó, egyszer csak váratlanul kimondta:

– Fogadjunk, hogy elcsábította!

Arra egyetlen pillanatig sem gondolt, hogy a nagy mellű lány a férjét is elcsábíthatta.

HATODIK FEJEZET

Meghitt családi ünnepség

A mindinkább hitevesztett Maigret csupán este nyolckor, midőn a Diadalív körül a gázlámpák gyöngyfénye már kirajzolta a sugárutak szegélyét, ismerkedett meg alaposabban azzal a valósággal, amelynek keresésére indult.

A délutánról majd sugárzó képet őriz az emlékezete: a lehető legszebb párizsi tavaszét, melynek levegője olyan édes és fűszeres, hogy az ember önkéntelenül meg-megáll jobban beszívni. A nők már bizonyosan napok óta kabát nélkül jártak a nap langyosabb szakában, de ő ezt csak most vette észre, s az volt az érzése, hogy világos blúzok borultak tavaszba körülötte. Ezenkívül mindenfelé lehetett már margarétát, pipacsot, a kalapokon búzavirágot látni, a férfiak pedig elővették a girardit.

Órákig egyebet se csinált, mint az utcákat rőtta, mégpedig eléggé szűk körzetben, az Étoile, a Ternes tér és a Maillot-kapu között. A Brey utca sarkán jóformán még be sem fordul az ember, máris belebotlik három hölgybe, akik magas sarkú kiscsizmában, alaposan befűzött derékkal, egymással szót sem váltva és csoportot sem képezve álldogálnak, csak olyankor lódulnak sietősen neki, ha férfiember halad el a járdán. Támaszpontjuk éppen az a szálloda volt, amelyben a gróf lakott, s amelynek küszöbén egy, a többinél jóval kövérebb és alázatosabb nő várakozott, aki nem merészkedett nyílt tengeri portyára.

Vajon miért tűnt fel Maigret-nek, hogy átellenben mosoda van, üde lányokkal, akik a tiszta ruhát vasalják? Talán a kihívó ellentét miatt?

– A gróf odafönn van? – tudakolta a portán.

Tetőtől talpig végigmustrálták. Tudta, hogy mindazok, akikkel ma találkozni fog, ugyanígy méregetik majd, mintegy lelassuló érzékkel, inkább bosszankodó, mint lenéző képpel, s ugyanígy fognak, mintegy kedvük ellenére, válaszolni neki.

– Nézze meg.

Maigret már azt hitte, mindjárt első lépésével révbe ért.

– Megmondaná a szobája számát?

Az illető habozott. A kérdés elárulta, hogy Maigret nem tartozik a gróf szűkebb környezetéhez.

– Harminckettes...

Átható ember- és konyhaszagban kaptatott föl. A folyosó végén takarítónőféle rakott halomba egy csomó, verítéktől még láthatólag nyirkos ágyneműt. Maigret hiába kopogtatott a megadott ajtón.

– Lucile-hez jött? – érdeklődött távolabbról a cseléd.

– A grófhhoz.

– Nincs itthon. Senki nincs itthon.

– Nem tudja, hol találhatnám meg?

A kérdés nevetségesen képtelen lehetett, mert válaszra sem méltatták.

– Hát Lucile-t?

– Miért, nincs a Kakasban?

Megint csak elárulta magát. Rögtön bizalmatlanságot ébresztett, hisz ha még azt se tudja, hol lehet megtalálni Lucile-t, mi az ördögöt keres itt?

A Kakas a Wagram sugárút két sarki kávéháza közül az egyik volt, téglás teraszokkal. Néhány magányos nő

üldögélt benn, és Maigret azt gyanította, hogy némi színvonalbéli árnyalat lehet ezek meg a zsákmányukra a Brey utca sarkán lesők között. Volt különben egy harmadik fajta is, azok, akik lassan ellejtettek az Étoile-ra, majd visszasétáltak a Ternes térig, meg-megállva közben a kirakatok előtt. Egyiküket-másikukat akár sétálgató úrihölgynek is lehetett volna nézni.

Maigret egy forradást keresett. Megszólította a pincért:

– Lucile nincs itt?

Gyors körpillantás:

– Ma még nem láttam.

– Gondolja, hogy bejön? És a grótot se látta?

– Már van vagy három napja, hogy utoljára kiszolgáltam.

Maigret elballagott az Acacias utcába. A garázs változatlanul zárva volt. A bagót rágó cipész is olyan arcot vágott, mint aki haszontalan időtöltésnek tartja a kérdéseit.

– Mintha reggel láttam volna kigurulni az autót.

– Szürke volt? Egy Dion-Bouton?

A bagós férfiúnak egyik autó olyan lehetett, mint a másik, nem nézte a márkájukat.

– Nem tudja, hol találhatnám meg?

Volt valami szánalomféle a kis műhelye mélyén üldögélő emberke hangjában:

– Én, kérem, cipőkkel foglalkozom...

Maigret visszatért a Brey utcába, fölment bekopogni a harminckettesbe, de ezúttal sem szólt ki senki. Majd ismét elindult vadász körútjára, a Kakastól a Ternes térig, megfordulva minden nő után, belebámulva a képükbe, hátha rábukkan a sebhelyre; a lányok határozatlan palinák nézték.

Időnként szorongás fogta el. Neheztelt magára, amiért itt vesztegeti az idejét, amikor másutt esetleg történik valami. Előzőleg ugyanis megfogadta, hogy ha hozzájut, körülszaglássza a Balthazar-cég irodáinak tájékát, majd megbizonyosodik róla, hogy Lise Gendreau még a Louvre Szállóban tartózkodik-e; továbbá azt is szerette volna látni, hogy mit csinálnak a Chaptal utcaiak.

Miért tartott ki mégis makacsul ezen a környéken? Látott komoly férfiakat lesunyt fejjel osonni be a Brey utcai garni kapuján, mint akiket láthatatlan pányva ránt oda. A kijövők még szánalmasabbak voltak: nyugtalanul fürkésző tekintettel, sebesen siklottak át a néptelen zónán, mely elválasztotta őket a tömegtől, s csak ott nyerték vissza biztonságukat. Látta azt is, hogy a lányok egyetértően biccentenek egymás felé, majd nekiállnak osztozkodni a pénzen.

Minden ivóba betért. Az az ötlete támadt, hogy utánozni fogja a fuvolást, és eperszörpöt rendelt, ám undorítónak találta, úgyhogy délután öt felé visszatért a sörhöz.

– Dédét sem láttam, nem. Megbeszélték?

A negyed egyik végétől a másikig valami szabadkőműves-cinkosságba ütközött. Csak hét óra felé vetette oda neki valaki:

– Nem volt kinn a lóversenyen?

Lucile sem volt látható semerre, Maigret végül a szemre legkevésbé pokrócmodorú nőhöz fordult felvilágosításért.

– Meglehet, hogy vidékre ment.

Maigret nem értette meg mindjárt.

– Gyakran jár vidékre?

Hahotázva bámultak rá.

– Piros betűs ünnepkor, mint minden nő, na! Olyankor miért ne flangálhatna kedvére?

Háromszor-négyszer Maigret már azon a ponton volt, hogy föladja. Tétovázott a metrólejárónál, sőt néhány lépcsőfok erejéig még neki is indult.

S aztán, lám csak, valamivel fél nyolc után, mégiscsak meghosszabbított nőbámuló körsétája közben tekintete véletlenül a csendes Presbourg utcára tévedt. A járda mentén fiákerek sorakoztak, továbbá egy urasági hintó, s éppen előttük egy szürke autó, melynek márkájára és rendszámára tüstént ráismert.

Dédé kocsija volt. Nem ült benne senki. Az utca sarkán rendőr koptatta a járda követ.

– A Saint-Georges kapitányságról vagyok. Kérem, tegyen nekem egy szívességet. Ha ennek a kocsinak a gazdája visszatérne, és megpróbálna továbbállni, visszatartaná őt valamilyen ürüggyel?

– Megmutatná az igazolványát?

Ebben a negyedben még a rendőrök is bizalmatlanok voltak! A vendéglőkben most már csak úgy nyüzsgött a tömeg. Tekintve, hogy Dédé nem tartózkodott a Kakasban – amiről Maigret újra megbizonyosodott –, föltehetőleg éppen evett valahol. Egy lebujsban Maigret összeütközött valakivel, aki aztán a válla fölött felelte vissza:

– Dédé? Nem ismerem...

A Wagramhoz közel eső sörözőben sem ismerték.

Maigret kétszer is ellenőrizte, hogy vajon a gépkocsi még mindig ott áll-e. Kedve lett volna merő óvatosságból zsebkéssel kilyukasztani az egyik gumit, de a nála sokkal régebben szolgáló rendőr jelenléte feszélyezte. Aztán bement egy kis olasz vendéglőbe. Ezúttal is az unalomig ismert kérdést tette fel:

- Nem látták a grófot?
- Bobot? Nem... Se ma, se tegnap...
- És Dédét?

A terem kicsiny volt, vörös plüsspadokkal. Elégé elegáns hely. A végében egy nem egészen a mennyezetig érő válaszfal, a mögött valamiféle külön szalon lehetett; ennek ajtajában most kockás öltönyös férfi jelent meg. Pirosposzgás arca volt, kese szőke hajában választék.

- Mi van? - kérdezte, nem Maigret-től, hanem a pult mögött álló vendéglőstől.

- A grófot vagy Dédét keresik...

A kockás öltönyös előbbre jött, teli szájjal, kezében szalvétával. Közvetlenül Maigret mellett cövekelt le, s nyugodtan, ráérősen méregette.

- Nos? - kérdezte.

S minthogy Maigret nem tudta, mit is mondjon hamarjában, így szólt:

- Én vagyok Dédé.

Maigret előzőleg számos viselkedésformát kigondolt arra az esetre, ha végre összekerül az emberével, de most vadonatújat rögtönzött.

- Tegnap érkeztem - mondta esetlenül.

- Honnan?

- Lyonból. Lyonban lakom.

- Hát ez nagyon érdekes!

- Egy barátomat keresem, egy régi kollégiumi társamat...

- Ha kollégiumi ismerős volt az illető, az nem én leszek...

- Nem, Anseval gróf... Bob...

- No, nézd csak, nézd!

Nem mosolygott; nyelvével a fogai közt vájkált, gondolkozott.

– És hol kereste Bobot?

– Már igazán mindenütt. A szállodájában nem találtam.

– Mert még kollégista korukban megadta a szállodája címét, mi?

– Egy közös barátunktól kaptam a címet.

Dédé észrevétlenül a vendéglősre hunyorított.

– No, jól van! Hát ha maga Bob barátja, jöjjön be, és koccintson velünk. Mi itt ugyanis éppen egy kis családi ünnepséget tartunk.

Intett, hogy kövesse a különterembe. Az asztal meg volt terítve. Ezüstvödörben pezsgő hűlt; az abroszon, melyen pezsgőspoharak álltak, fekete ruhás nő könyökölt; s egy törött orrú, bikatekintetű alak állt fel az asztal mellől, olyan mozdulattal, mint valami menetét kezdő bokszoló.

– Ez itt, Albert, egy haver.

S Dédé ugyanolyan meghatározhatatlan pillantást vetett Albert-re, mint előbb a vendéglősre. Nem emelte föl a hangját, s továbbra sem mosolygott, mégis az volt az ember érzése, hogy iszonyatosan gúnyolódik.

– Lucile, Bob felesége.

Maigret megpillantotta a nagyon szép, kifejező arcon a forradást. Ahogy lehajolt, hogy köszönjön, Lucile szeméből könnyek csordultak ki. A fiatal nő megtörölte a szemét a zsebkendőjével.

– Rá se ránts on. Most halt meg a papája. Így aztán egy-egy könnycseppel issza a pezsgőjét. Angelino! Még egy poharat, még egy terítéket!

Furcsa és nyugtalanító volt ez a jeges, alattomosan fenyegető szívélyesség. Maigret hátranézett, és világosan

látta, hogy innen nem mehet ki az alacsony termetű, kockás öltönyös férfi engedélye nélkül.

– Tehát Lyonból jött, hogy találkozzék a maga öreg Bob cimborájával?

– Nem éppen azért jöttem. Elintéznivalóim voltak Párizsban. Egy barátom mondta, hogy Bob is errefelé lakik. Már régen nem láttam.

– Régen, mi? Nos, akkor hát egészségére! A barátaink barátai a barátaink. Igyál, Lucile!

A fiatal nő engedelmeskedett, de annyira reszketett a keze, hogy a pohár a fogához koccant.

– Ma délután kapta a táviratot, hogy a papája meghalt. Az ilyesmi mindig fölkaparja az embert. Mutasd a táviratot, Lucile.

A szólított meglepetten nézett rá.

– Mutasd meg az úrnak...

A fiatal nő kotorászni kezdett a kezításkájában.

– Alighanem a szobámban hagytam.

– Szereti a raviolit? A főnök éppen egészen különlegeset készít nekünk. Tényleg, mi is a maga neve?

– Jules.

– Ez tetszik nekem. Jules, ez szépen hangzik. Nos hát, öreg Jules, hogy szól a történet?

– Szerettem volna találkozni Bobbal, mielőtt hazaindulok.

– Mert rövidesen visszamegy Bordeaux-ba?

– Lyont mondtam.

– Ja, persze, Lyon! Szép város! Biztos vagyok benne, hogy Bob odalenne, ha elkerülnék egymást. Pláne, hogy annyira imádja a kollégiumi cimboráit. Próbálja csak magát a helyébe képzelni. A kollégistatársak, azok jó családból

való emberek. Fogadok, hogy maga is jó családból való. Mit gondolsz, Lucile, mivel foglalkozhat ez az úr itt?

– Nem tudom.

– Próbáld kitalálni! A magam részéről fogadni mernék, hogy tyúkokat nevel.

Vajon ez csak afféle vaktában elejtett megjegyzés volt? Mit keresett itt a tyúk szó? Mely bizonyos körökben rendőrt jelent, ahogy a Jules alvilági alakot? Lehet, hogy Dédé így figyelmeztette társait?

– A biztosítási szakmában dolgozom – motyogta Maigret, úgy döntve, hogy végigjátssza a játékot, egyéb lehetősége nem lévén.

Újabb palack érkezett. Dédé, úgy látszik, néma intéssel rendelte.

– Nem fura, milyen kicsi a világ? Az ember egy szép napon csak úgy betoppan Párizsba, homályosan emlékezni kezd egy régi kollégistatársára, és máris találkozik valakivel, akitől megtudja az illető címét. Mások akár tíz évig is hiába kutatnák, pláne hogy az Anseval nevet egy teremtett lélek sem ismeri a környéken. Mint ahogy az enyémet sem. Kérdezze csak meg a tulajtól vagy Angelinótól, akik évek óta ismernek, hogy hívnak engem. Azt fogják mondani, hogy Dédének. Csak így, egyszerűen: Dédé! Ne bögj már, Lucile! Az úr még majd azt hiszi, nem tudsz rendesen viselkedni az asztalnál.

A másik, a bokszolóorrú, egy szót sem szólt, csak bamba képpel evett-ivott, néha mintha hangtalanul kuncogott volna magában, mint aki csudára élvezi az autószerelő tréfálkozását.

Amikor Lucile megnézte a nyakláncra erősített és övébe dugott aranyóráját, Dédé megnyugtatóan mondta:

– Eléred a vonatod, ne félj.

Maigret-hez fordulva magyarázni kezdte:

– Tudja, nemsokára felrakom a pöffögőre, hogy idejében megérkezzen a temetésre. Látja, ilyen az élet. Itt van, teszem, a mai nap: neki a faterja beadja a kulcsot, én meg kifogom a befutót Longchamp-ban. Teli vagyok dohánnyal. Így hát fizetek egy jó kis traktát a társaságnak. És tessék, pont Bob nincs itt, hogy eliszogasson velünk.

– Elutazott?

– Ahogy mondd, Jules. Elutazott. De azért majd idővel iparkodunk összehozni vele.

Lucile ismét zokogásban tört ki.

– Igyál, kislányom! Mi egyébbe fojthatnánk a bánatunkat? Mondja, maga kinézte volna belőle, hogy ilyen kis mimózalélek? Már két órája töröm magam, hogy egy kicsit helyrepofozzam. Hiába, minden apa csak odajut egyszerű, nem igaz? Mióta is nem láttad már, Lucile?

– Hallgass!

– Még egy palackkal ugyanebből, Angelino. És mi lesz a felfújttal? Mondd meg a főnöknek, el ne merje tolni! Egészségedre, Jules!

Maigret ihatott akármennyit, a pohara mindig tele volt; Dédé szinte fenyegetően töltött neki, és koccintott vele.

– Hogy hívják a barátodat, akitől a címet kaptad?

– Bertrand-nak.

– Csuda belevaló gyerek lehet. Nemcsak hogy a jó öreg Bobról adta le neked a drótot, de még a garázsba is elküldött.

Így hát tudta, hogy valaki járt az Acacias utcában, és kérdezősködött utána. Késő délután ugorhatott el arrafelé.

– Miféle garázsba? – hebegte mégis Maigret.

– Mintha az előbb garázsról beszéltél volna. Vagy nem engem kerestél, ahogy bejöttél?

– Tudtam, hogy Bob és maga barátok.

– Hát ezek a lyoniak aztán fene furfangosak! Egészségedre, Jules! Ex, úgy orosz módra! Na, mit kéreted magad? Nem szereted?

Az asztal sarkán a bokszoló ujjongani látszott. Lucilet pedig, aki egy kicsit elfeledkezett bánatáról, épp ellenkezőleg: mintha nyugtalanság kerítette volna hatalmába. Maigret párszor néma kérdést vélt kiolvasni Dédére vetett pillantásából.

Mit szándékoznak tenni vele? A garázstulajdonos, ez világos volt, mint a nap, valamit forgatott a fejében. Egyre játékosabb lett, mármint a maga módján, mosoly nélkül, furcsa villogással a tekintetében. Néha az elismerő hatást leste két társán, mint a színész, aki érzi, hogy formában van.

Hidegvér! Az a legfontosabb – gondolta Maigret, akinek rendületlenül nyakalnia kellett a pezsgőt.

Fegyver nem volt nála. Erősnek erős volt, de nem lehetett esélye két olyan fickóval szemben, mint ez a garázstulajdonos meg – különösen – a bokszoló. Egyre tisztábban érezte, hogy ez a kettő hidegen elszánta magát valamire.

Tudták-e, hogy a rendőrségtől van? Bizonyára. Lehet, hogy Lucile hazaugrott, s hallotta, hogy egy csökönyös látogató többször is kereste délután? Ki tudja, hátha ezek már várták is itt?

Hanem ennek a dáridónak mégiscsak volt oka. Dédé kijelentette, hogy tele van dohánnyal, s ez kétségkívül igaz is lehetett, mert olyan izgatott volt, amilyen csak akkor szokott lenni az ilyenféle, ha váratlanul megtelik a tárcája.

A lóverseny? Gyakori vendége lehetett a pályáknak, de Maigret esküdni mert volna, hogy aznap a színét se látta Longchamp-nak.

Ami Lucile könnyeit illeti: nem az apja sorsa csalta elő őket, szinte szabályos időközökben. Különben miért éppen Bob nevének elhangzásakor fakadt volna mindig sírva?

Tíz óra volt, s ők még mindig asztalnál ültek, változatlanul pezsgő mellett. És Maigret továbbra is küzdött a rátörő részegséggel.

– Megengeded, hogy telefonáljak, Jules?

A telefonfülke balkézt volt a teremben, s Maigret onnan, ahol ült, odaláthatott. Dédének két-három számot is fel kellett tárcsáznia, mielőtt rábukkant az illetőre, akit keresett. Látszott, ahogy mozog az ajka, de lehetetlen volt bármit is leolvasni róla. Lucile egyre idegesebb, egyre nyugtalanabb lett. A bokszoló? Már javában szívott egy roppant szivart, és bárgyú boldogsággal vigyorogva időről időre Maigret-re kacsintott.

A telefonfülkében Dédé láthatóan parancsokat osztogatott, lassan, tagoltan. Egy-egy szót különös nyomatékkal hangsúlyozott. Arcán immár nyoma sem volt a játékosságnak.

– Bocsáss meg, öregem, de nem akartam, hogy elkerüld a te Bob barátodat.

Lucile, aki már nem bírta idegekkel, a zsebkendőjébe zokogott.

– Neki telefonált?

– Nem személy szerint, de úgyszólván egyre megy. Elintézttem, hogy találkozzatok, na. Ez a lényeg, nem? Hiszen ragaszkodsz hozzá, hogy viszontlásd, nem igaz?

A szöveg igen elmés lehetett, mert a bokszoló egészen lázba jött tőle. Bámulatában valami kotkodácsolásfélét hallatott.

Úgy képzelték, hogy Maigret nem érti? A gróf vagy meghalt, vagy rövidesen meghal. Vagyis Dédé szavai arról, hogy összehozza őket...

– Nekem is telefonálnom kell – mondta, szavaihoz a lehető legközönyösebb képet vágva.

Le Bret intelme ellenére elhatározta, hogy riasztja kapitányságát; más körzet rendőrségéhez nem mert fordulni. Alighanem Besson lehet szolgálatban, vagy Colombani, aki minden bizonnyal Duffieu tizedessel veri a blattot. Csak addig kellene húzni az időt, amíg ideérnek, és lehorgonyoznak az autó mellett.

Itt, a vendéglőben semmit nem merészelnek tenni vele. A külső teremből még behallatszott az ott vacsorázók tereferéje, s ha a vendégek közül sokan Dédé kompániájához tartoztak is, valamennyien azért talán mégse.

– Telefonálnod? Kinek?

– A feleségemnek.

– Merthogy a feleséged is veled van? Derék polgárember vagy, mi? Hallod, Lucile? Jules jóra való, megállapodott férfiú. Nem tehozzád való! Így hát nem érdemes a lábát rugdosni az asztal alatt. Egészségedre, Jules! Fölösleges fáradnod. Angelino majd telefonál helyetted. Angelino! Melyik szállodában van a nyanyucikád?

A pincér várakozott. S szintén élvezni látszott a helyzetet.

– Nem sürgős.

– Biztos? Nem fog nyugtalankodni a drágád? Gondold csak el, esetleg tudom is én miket képzél össze, és végül majd még a rendőrséggel kerestet! Még egy palackkal, Angelino! Vagy ne is! Most konyakot. Ilyenkor az kell. Talpas pohárban. Biztos vagyok benne, hogy Jules barátunk imádja a konyakot.

Maigret agyán egy pillanatra átvillant, hogy hirtelen fölpattan, és a kijárat felé iramodik, de aztán belátta, hogy úgysem jutna el az ajtóig. A két férfinál csaknem bizonyosan fegyver van. Valószínűleg vannak barátaik, ha ugyan nem cinkosaik a külső teremben, és Angelino, a pincér sem sokat teketóriázna, futtában elgáncsolná. Ennek tudatosítása után Maigret-be nyugalom költözött. A kényszerből megivott pezsgő- és konyakmennyiség ellenére is tisztánlátással, sőt éleslátással párosult a nyugalom. Egyszer-kétszer ő is az órájára pillantott. Még nem is olyan régen volt, hogy pályaudvari szolgálatot teljesített, tehát betéve tudta a fontosabb vonatok menetrendjét.

Dédé nem a levegőbe beszélt, amikor a vonatot említette. Csakugyan útra készültek; az is lehet, hogy mindhárman. A menetjegyüket alkalmasint már megvették. Nos, most minden elmúló félóra kizárt bizonyos számú lehetőséget. A Le Havre felé induló vonat, amellyel esetleg egy utasszállító hajót érhetett volna el a társaság, tíz perce futott ki a Saint-Lazare pályaudvarról. A Gare de l'Éstről mintegy húsz perc múlva indul a strasbourgi szerelvény.

Dédé nem volt az az ember, aki egy vidéki zugban próbálja meghúzni magát, ahol előbb-utóbb ügyis ráakadnak. A kocsija kinn áll, a Presbourg utcában, a járda mellett.

Csomagok nélkül készültek elutazni. Elképzelhető, hogy sorsára hagyják az autót.

– Ne igyál többet, Lucile. Ahogy ismerlek, a végén még leokádod az abroszt, ami illetlenség. A számlát, Angelino!

Úgy tett, mintha azt hinné, hogy Maigret a tárcájáért nyúl:

– Ugyan, szó sincs róla! Hisz megmondtam: ez egy kis meghitt családi ünnepség...

Büszke volt, hogy egy ezres bankókkal tömött tárcát csaphat föl. Rá se nézett a számlára, egy bankót Angelino kezébe nyomott, és azt mondta:

– A többi a tiéd!

Nagyon biztos lehetett a dolgában.

– Most pedig, gyerekeim, el a balfenéken. Kivisszük Lucile-t a pályaudvarra, aztán fölkeressük Bobot. Rendben van így, Jules? Meg bírsz állni a lábodon? Albert barátunk majd segít neked. Dehogynem! Fogd a karját, Albert. Én a pipikénkkel törődök.

Fél tizenkettő volt. A Wagram sugárútnak ezen a részén gyér volt a világítás, csupán a Ternes tér felé eső tájék úszott fényárban. A vendéglős furcsa tekintettel nézett utánuk, s még tíz lépést sem tehettek a járdán, amikor nagy sietve leeresztette a redőnyt, noha két-három vendég még bent ült az asztaloknál.

– Támogasd, Albert. Nehogy pofára essen, Bob barátja még utóbb szégyenszemre rá sem ismerne. Erre tessék, hölgyem és uraim!

Ha állt volna rendőr az utcasarkon, Maigret segítségért kiált, hiszen nagyon jól tudta, mi vár rá. Túl sokat mondtak neki, túl sokat fedtek föl kártyáikból. Megértette, hogy amikor belépett az olasz vendéglőbe, megpecsételődött a sorsa.

Rendőr sehol sem volt. A sugárút túloldalán két-három utcalány körvonalai rajzolódtak ki a félhomályban; felső

részén pedig villamos rostokolt a végállomáson, de üresen, ablakai mögött szirupszerű, sárgás derengéssel.

Abban, hogy kísérői löni nem fognak, Maigret bizvást reménykedhetett. Idő kell nekik, míg autóba ülnek és elszelelnek, mielőtt bárki neszét venné a történeteknek.

Kés? Alighanem. Leginkább az a módi. Nem véletlen, hogy Albert, a bokszoló, olyan gondosan lefogja a jobb karját, támogatás címén.

Kár, hogy Maigret mégsem lyukasztotta ki az egyik kerékgumit. Ha kivárta volna azt a néhány percet, amíg a rendőr hátat fordít, most más volna a helyzet.

Éjfélre járt. Két vonat indul még az éjjel: az egyik a Gare du Nord-ról Belgium, a másik a Lyoni pályaudvarról Ventimiglia felé. De Ventimiglia messze van.

A felesége bizonyára varrogatva várja hazatértét, Justin Minard pedig javában bombardonozik a Clichy sörözőben, ahol tábla jelzi a zenedarab számát. Vajon sikerült-e leráznia Germaine-t? Maigret esküdni mert volna, hogy a lány ott ül a sörözőben, a zenész pedig azon töri a fejét, mihez kezdjen vele.

Egyetlen élő lelket, de még csak fiákert sem lehetett látni a Presbourg utcában. Csak a szürke autó állt a járda mellett. Dédé, miután elhelyezte Lucile-t a hátsó ülésen, a volánhoz telepedett, s begyújtotta a motort.

Lehet, hogy még kihaltabb helyre akarják vinni, a Szajna-partra vagy a Saint-Martin-csatornához, hogy aztán vízbe dobják a hulláját?

Maigret-nek nem volt kedve meghalni, és mégis, félig-meddig már bele is törődött sorsába. Minden tőle telhetőt megtesz majd, hogy védekezzék, ám az a semminél alig valamivel több. Baljával kulcscsomóját szorongatta a zsebében.

Csak legalább a motor ne akarna beindulni! De egy-két köhintés után simán járni kezdett; a kocsi sebességre éhesen reszketett, rázkódott kerekein.

A kecskebőr kabát az ülésen hevert; Dédé nem fárasztotta magát a felöltésével. Vajon ő fog-e döfni, felülről lefelé? Vagy a bokszoló, aki Maigret mögött állt, egyetlen másodpercre sem eresztve el a jobb karját?

A pillanat elérkezett hát, s nem biztos, hogy Maigret nem fogott imába: „Istenem, add, hogy...”

A véletlen úgy hozta, hogy hangok közeledtek. Két eléggé szépecskén becsicsentett polgár lejtett el a Wagram sugárúton, frakkban és fekete köpenyben, sétapálcájuk gombját a zsebükbe fogva, s egy slágert dúdolgattak, amelyet a zenés kávéházak akkoriban hoztak divatba.

– Gyere, Jules-öm! – hívta Dédé, s Maigret-nek még maradt annyi ideje, hogy kihallja a szavakból a sietséget.

Aztán, ahogy felemelte a jobb lábát, hogy beüljön a kocsiba, erős ütés érte a fején. Volt annyi lélekjelenléte, hogy idejében lehajoljon, amitől az ütés vesztett erejéből. Mintha közeledő lépteket hallott volna, emberi hangokat, motorpufogást, tudata csak azután szakadt el mindattól, ami körülötte történt.

Szemét kinyitva, először lábakat látott, lakkcipőket, majd az árnyékban fakónak látszó arcokat, úgy tetszett, mintha sokan volnának. Egész tömeg; később aztán meglepetéssel észlelte, hogy csak öten állják körül. Az egyik arc egy szelíd és omlatag lányé volt, aki a sugárút túloldalán strichelhetett, s akit a zaj vonzott oda. Délután Maigret kétszer-háromszor is látta, amint a vártán állt, s hogy ezt nem nagy szerencsével cselekedhette, arra világosan utalt az a körülmény, hogy még most is prédára lesett.

A két korhely is ott szorongott, és egyikük, kétségkívül még egyre a szesz hatása alatt, szüntelenül azt kérdezgette:

– No, barátom, hát jobban van? Hallja, barátom? Jobban van már?

Miért volt ott egy kosár is, és miért volt ibolyaillat? Igyekezett fél könyékre emelkedni. A korhely segített neki. Ekkor vette észre Maigret az öreg virágáros asszonyt, aki sápítózott:

– Megint azok az apacsok! Ha ez így megy tovább...

Egy szállodai boy pedig, vörös egyenruhás kölyök, futásnak eredt, hátrarikkantva:

– Hívom a zsarukat!

– Jobban van, barátom?

Maigret egy alvajáró hangján kérdezte:

– Hány óra van?

– Éjfél múlt öt perccel.

– Telefonálnom kell.

– No persze, barátom! Hát hogyné, mindjárt. Rögtön hoznak magának egy készüléket. Éppen most mentek el érte.

Maigret-n nem volt kalap, a haja ezzel szemben ragacsos péppé állt össze a feje búbján. Az a csirkefogó Albert nyilván bokszert használt. Ha nincs a két éjszakai vándor, kétségkívül végeznek vele. S ha nem hajol le...

Megismételte:

– Telefonálnom kell.

Végre sikerült négykézlábra emelkednie, s a koponyájáról vércseppek potyogtak az úttestre, miközben az egyik korhely felkiáltott:

– Be van rúgva, öregem! Meg kell veszni! Még mindig be van rúgva!

– Biztosíthatom, muszáj, hogy...

– ...telefonáljon. Hallja ezt, Armand?... Menjen, hozzon már neki egy telefont...

Az utcalány kikelt magából:

– Nem látják, hogy kótyagosra verték? Jobban tennék, ha orvost hívnának.

– Ismer egyet a környéken?

– Van egy az Étoile utcában.

De máris megérkezett a virgonc szállodai boy, két kerékpáros rendőr társaságában. A többiek széjlebb húzódtak. A rendőrök lehajoltak a sebesülthöz:

– Telefonálnom kell – ismételte Maigret.

Fura dolog volt ez. Egész este nem lett úrrá rajta a részegség, s épp most nehezedett el ennyire a nyelve, lett zavaros minden gondolata. Egy kivételével: az tiszta volt és célratörő. Bosszantotta, hogy a földön kell feküdnie lehetetlen pózban, és képtelen föltápászkodni; magában méltatlankodva motyogta maga elé:

– Rendőrség... Nézzék meg a tárcámban... Saint-Georges negyed... Azonnal telefonálni kell a Gare du Nord-ra... A brüsszeli vonat... Néhány perc múlva... Autójuk van...

Az egyik rendőr odalépett a gázlámpához, hogy megvizsgálja a levél tárca tartalmát.

– Igazat mond, Germain.

– Ide figyeljenek... Hamar kell intézkedni... Megvan a jegyük... Egy fekete ruhás nő, arcán forradással... Az egyik férfin kockás öltöny van... A másiknak törött az orra...

– Indulsz, Germain?

A rendőrőrs a közelben volt, az Étoile utcában. Az egyik rendőr felpattant a biciklijére. A kölyök, aki nem hallotta tisztán a beszélgetést, érdeklődni kezdett:

– Ez is zsaru?

Maigret újra elájult. Az egyik korhely pedig akadozó nyelvvel épphogy csak ki bírta nyögni:

– Én mondom maguknak, részeg, mint a csap!

HETEDIK FEJEZET

Madame Maigret nevetése

Még egyre el akarta őket taszítani magától, de a keze petyhüdt volt, erőtlen. Szeretett volna könyörögni nekik, hogy hagyják békében. Vagy tán meg is tette? Már maga sem tudta. Annyi minden kavargott a fejében, hogy szinte fájt.

Egyetlen bizonyosság uralkodott gondolatain: hagyják csak végigmenni. Hogyhogy micsodán? Szent ég! Hogy milyen értetlenek az emberek! Hát *végig!*

Márpedig úgy bántak vele, ahogy gyerekekkel vagy betegekkel szokás. Nem kérték a véleményét. S ami a legfelháborítóbb: előtte tárgyalták az esetét, mintha ő képtelen lett volna megérteni, miről van szó. Azért, mert úgy maradt a földön, mint valami nagy, eltaposott bogár? Meg amiért mindenfelé lábak voltak körülötte? Jó, hát mit csináljon? Aztán a mentők. Tökéletesen tudatában volt annak, hogy mentőkocsi jött érte, s kapálózott is, ahogy csak bírt. Hát már mindjárt kórházba kell vinni az embert, ha a fejére sóznak egyet?

A Beaujon Kórház sötét kapuját is fölismerte, a boltívet, szemet fájdítóan erős villanyégőjével; emberek jöttek-mentek nyugodtan, egy magas, fehér köpenyes fiatalember meg olyan ábrázatot vágott, mint aki az egész világot kicsúfolja.

Mintha bizony nem tudta volna, hogy az az ifjú nem más, mint az ügyeletes gyakorló orvos! Miközben lenyírták a haját Maigret feje búbjáról, a gyakorló ifjonc ostoba

elménckedéssel szórakoztatta a fodrászműveletet végző ápolónőt, akinek nagyon jól állt az egyenruha. Abból, ahogy egymásra néztek, nem volt nehéz kitalálni, mivel töltötték az időt Maigret megérkezéséig. Nem akart hányni, de mégis hányt az étertől.

Úgy kell nekik – gondolta közben. Miféle italt nyújtottak neki? Elutasította, nem akart inni. Gondolkodnia kellett. A biciklis rendőr nem mondta meg nekik, hogy ő nyomozó, és fontos, sőt bizalmas ügyben jár el?

Senki sem hitt neki. Erről a rendőrkapitány tehet! Maigret nem akarta, hogy hazavigyék. S vajon a felesége, miközben széleseben megágyazott neki, miért nevette el magát?

Maigret biztos volt benne, hogy a felesége nevetett, amolyan ideges nevetéssel, amelyet még sosem hallott tőle; s még azután is sokáig hallotta az asszonyt, amint a lehető legcsöndesebben tesz-vesz a szobában.

Cselekedhetett-e másként, mint ahogy cselekedett? Hagyják gondolkodni! Adjanak neki papírt, ceruzát! Akármilyen cetli megteszi, igen. Na.

Tegyük fel, hogy ez a vonal itt a Chaptal utca... Nagyon rövidke utca... Jó... Éjjel egy óra múlt valamivel, s az utcában nincs senki...

Hopp: valaki van ott. Dédé, az autója kormánykerekénél. Figyelemre méltó, hogy Dédé nem kapcsolta ki a kocsni motorját. Erre két oka lehetett. Az első, hogy csak néhány percre állt meg. A második, hogy arra számít: gyorsan kell kereket oldania. Márpedig az áprilisi hűvös éjszakákban nehezen indul a motor.

Csak most félbe ne szakítsanak! Itt van tehát ez a vonal. Kis négyzet jelöli a Balthazar-házat. Balthazart

mond, mert az hitelesebben cseng, mint az, hogy Gendreau-ház. Végre is mindez voltaképp a Balthazar család, a Balthazar-vagyon, a Balthazar-dráma.

Dédé kocsija nyilván nem ok nélkül állt ott. Az ok az, hogy alighanem a grófot hozta ide, és hogy ő hivatott el is fuvarozni.

Ez nagyon nagy horderejű dolog. Ne szakítsanak félbe! Teljesen fölösleges mindenféle rongyot rakni a fejére, meg vizet forralni a konyhában. Tisztán hallja, ahogy a vizet forralják. Vizforralásra fecsérlik az időt, amitől végül is begurul az ember, hiszen így lehetetlenség gondolkozni.

Vajon a gróf máskor is Dédével vitette magát Lise házához? Ezt kulcsfontosságú volna tudni. Mert ha nem, akkor ez az éjjel egy órai látogatás különleges látogatás, melynek meghatározott célja van.

Miért nevetett a felesége? Mi olyan mulatságos rajta? Vagy tán ő is azt hiszi, hogy lotyókkal mulatott?

Justin Minard feküdt le Germaine-nel. Nyilván a lány kötötte rá magát, és nem is hagy neki békét egyhamar. Hát Carmen? Őt még sosem látta. Egész sereg ember van, akit sosem látott.

Ez igazságtalanság. Amikor az ember bizalmasan nyomoz, joga lehetne mindenkit látni, mégpedig belülről. Adják vissza a ceruzáját! Ez a négyszög itt egy szoba. A bútorok mellékesek. Berajzolásuk semmi haszonnal nem kecsegtet. Attól csak minden összezavarodna. Egyetlen kivétel az éjjeliszekrény, mert annak a fiókjában, de az is lehet, hogy a tetején, egy revolver van.

Innentől semmi se biztos. Vajon Lise ágyban volt, vagy nem? Várta-e a grófot, vagy nem várta? Ha ágyban volt, akkor a pisztolyt bizonyára már előzőleg kivette a fiókból.

Ne nyomják a fejét, a teremtésit! Lehetetlen gondolkodni, amikor isten tudja, miféle súlyokat raknak a fejére.

Hogy lehet az, hogy már fényes nappal van? Ki ez? Egy férfi van a szobában, egy ismerős kis kopasz alak, akinek a neve azonban sehogy sem jut eszébe. Madame Maigret suttog. Valami hideg tárgyat csúsztatnak a szájába.

Kegyelem, uraim! Rövidesen tanúskodnia kell a bíróságon, és ha dadog, Lise Gendreau kacagva közli majd, hogy ő úgysem érthet meg semmit, nem lévén az Hoche Kör tagja.

A négyszögre kell összpontosítani. A kis kerek pont, az Lise, és a családban csak a nők ütöttek az öreg Balthazarra. Ezt a Bois sugárúti remete maga állapította meg, márpedig neki csak tudnia kellett.

Akkor meg miért rohan az a lány az ablakhoz, húzza szét a függönyöket, és ordibál segítségért?

Várjon egy kicsit, kapitány úr... Ne feledkezzék meg Minard-ról, a fuvolásról, mert itt van Minard, aki minden számítást keresztülhúz.

Még senkinek nem volt ideje elhagyni a házat, amikor Minard már becsönget, és miközben Louis-val huzakodik, egy férfihang a lépcsőről azt mondja: *Siessen, Louis!*

Dédé kocsija pedig odébbáll. Illetve, jól vigyázzunk! Nem állt az odébb igazán, csak megkerülte a háztömböt. Más szóval, Dédé várt valakit.

Amikor visszaérkezett, beérte azzal, hogy végighaladt az utcán körülnézni? Vagy megállt? A személy, akire várt, beszállt-e?

Az istenfáját, hát sose hagynak már nyugtot neki? Nem kell ital. Elege van mindenből. Dolgozik. Halljátok?

Dol-go-zom!

Re-konst-ru-á-lok!

Melege van. Kapálódzik. Nem engedi, hogy gúnyolódjanak rajta, még a tulajdon feleségétől sem tűri el. Sírni való dolog. Csakugyan, sírni van kedve. Mire jó így megalázni őt? Azért, mert a járdán ül, még nem kell lenézni, sem megmosolyogni minden szavát.

Soha többé nem bíznak rá ügyeket. Már ezt se nagyon akarták. Hát tehet ő róla, hogy néha inni kell az emberekkel, ha meg akarjuk tudni, mi van a bögyükben?

– Jules...

Tagadó fejrázás.

– Jules! Ébredj föl...

Jól megbünteti őket: nem nyitja ki a szemét. Összeszorítja a fogát. Most olyan lehet, mint egy vadember.

– Jules, itt van a...

Majd egy másik hang:

– Mi újság, kis Mairret-m?

Mégis megfélekedezett a fogadalmáról. Úgy ül föl, mintha gombnyomásra tenné, s mivel ez olyan érzéssel jár, mintha a plafonba verte volna a kobakját, gépiesen odakap a fejét övező jókora kötéshez.

– Bocsánat, kapitány úr...

– Elnézést, hogy fölébresztettem...

– Nem aludtam.

A felesége is ott van, s Le Bret háta mögül mosolyogva int neki valamit, de ő nem érti.

– Hány óra van?

– Fél tizenegy. Az irodába érve hallottam, mi történt.

– Jelentést írtak?

Jelentést róla! Ez megalázó. A jelentéseket többnyire ő szokta írni, s pontosan tudja, hogyan készül az ilyesmi:

Ma éjjel huszonhárom óra negyvenötkor, amint a Wagram sugárúton őrjáratunkat végeztük, azt jelentette nekünk egy...

Majd ilyesfajta szavak:

...a járdán fekvő egyént, aki előadta, miszerint őt Maigret Jules Amédée François-nak hívják...

A kapitány friss volt és üde, tetőtől talpig gyöngyszürkében, gomblyukában virág. Leheletén érződött a reggeli pohár portói.

– A Gare du Nord-i bajtársak még idejében le tudták fülelni őket.

Né csak! Azokat szinte már el is felejtette! Egyszeriben kedve szottyanna azt mondani, amit a fuvolás: *Nem számít!*

És ez igaz is. Nem Dédé az, aki számít, nem is Lucile, még kevésbé a bokszoló, aki leütötte őt „valamilyen ismeretlen zúzóeszközzel”, ahogy föltehetőleg írták a jelentésben.

Kényelmetlen érzés ágyban heverészni a főnöke jelenlétében, ezért már dugja is ki a fél lábát.

– Ne mozogjon.

– Biztosíthatom, hogy nagyon jól vagyok.

– Az orvosnak is ez a véleménye. Mindazonáltal néhány napos pihenőre szorul.

– Azt már nem!

Meg akarják fosztani az üggyől, az ő saját ügyétől. Megértette. Nos, nem fogja hagyni magát.

– Csak nyugodtan, Maigret...

– Nyugodt vagyok én, tökéletesen nyugodt, s tudom, hogy mit beszélek. Semmi akadály, hogy felkeljek, hogy elmenjek itthonról.

– Csigavér. Megértem a sietségét, de ami ezt a maga ügyét illeti, mindent megteszünk, amit a nyomozás szempontjából szükségesnek tart.

Csak azért mondta, hogy a maga ügye, mert mint társaságbeli ember, tudja, mi az illem. Azzal gépiesen rágyújtott egy cigarettára, és most zavartan sandít Madame Maigret-re.

– Ne zavartassa magát. A férjem reggeltől estig pipázik, még az ágyban is.

– Tényleg, add ide a pipámat.

– Ezt komolyan mondd?

– Miért, az orvos megtiltotta, hogy pipázzam?

– Erről nem beszélt.

– Hát akkor?

Madame Maigret, aki előzőleg mindent kirakott a toalettasztalkára, amit csak a zsebeiben talált, megtömi a pipáját, és átnyújtja neki gyufástul.

– Magukra hagyom az urakat – mondja, s ki viharzik a konyhába.

Maigret szeretne visszaemlékezni mindarra, amit az éjszaka folyamán végiggondolt. Következtetéseiből csak homályos ködgomoly maradt, ám ennek ellenére úgy érzi, hogy közelebb jutott az igazsághoz. Maxime Le Bret leül; érezni rajta, hogy nyomasztja valami. S ez még csak fokozódik, amikor pőfékelő titkára lassan, tagoltan közli vele:

– Anseval gróf meghalt.

– Bizonyos benne?

– Nincs bizonyítékom, de meg mernék esküdni rá.

- Meghalt... de hát hogyan?
- Őt találta el a revolvergolyó.
- A Chaptal utcában?

Maigret bólint.

- Gondolja, hogy Richard Gendreau volt az, aki...

A kérdés túl precíz. Maigret még nem tart itt. Eszébe jut a négyszög, a kis keresztekkel.

– Volt egy revolver az éjjeliszekrényen vagy a fiókjában. Lise Gendreau kikiáltott az ablakon segítségért. Aztán hátrarántották. Végül eldőrdült a lövés.

- Ez a Dédé hogyan kerül az ügybe?

– Lenn várakozott az utcán, a Dion-Bouton vezetőülésben.

- Bevallotta?

- Nem szükséges, hogy bevallja.

- És a nő?

– A gróf szeretője, vagy ha úgy tetszik, Bobé, hiszen általában így hívják. Egyébként ezt ön éppen olyan jól tudja, mint én.

Maigret szeretne megszabadulni a fejére nehezedő nevetséges turbántól.

- Mit csináltak velük? – Ezúttal ő a kérdező fél.

- Egyelőre a toloncba vitték őket.

- Egyelőre? Meddig?

– Ez idő szerint mindössze fegyveres útonállással vádolják őket. De ezt alkalmasint rablással is lehetne tetézni.

- Miért?

– A Dédé nevezetű fickónál negyvenkilenc darab ezres bankót találtak.

- Azt nem lopta.

A kapitány, úgy látszik, olvashatott a gondolataiban, mert egyre inkább elsötétült az ábrázata.

– Azt akarja mondani, hogy kapta azt a pénzt?

– Azt.

– Azért, hogy hallgasson?

– Úgy van. Dédét tegnap egész délután nem lehetett megtalálni. Amikor, hogy úgy mondjam, ismét a felszínre került, csak úgy sugárzott, és alig várta, hogy elköltse a zsebeit dagasztó kötegni pénz egy részét. Miközben Lucile a halott szeretőjét siratta, ő a frissen szerzett vagyonát ünnepelte. Ott voltam velük.

Szegény Le Bret! Sehogy sem képes megemészteni Maigret átalakulását. Mint ahogy a szülők sem értik, hogy csecsemőnek kezelt gyerekük miképpen változott át a szemük láttára hirtelen felnőtt módon gondolkodó lényé.

Bár ki tudja? Maigret-t a főnöke láttán kusza sejtelem járja át. Ez a sejtelem aztán apránként bizonyossággá érik.

Csupán azért bízták meg a nyomozással, mert meg voltak győződve róla, vagy legalábbis remélték, hogy úgyszemint talál semmit.

Így történhetett. Monsieur Le Bret-nek, a világfinak egyáltalán nincs ínyére, hogy egy másik világfinak, az ő klubtársának kellemetlenkedjenek, az meg még kevésbé, hogy a felesége testi-lelki jó barátnőjét, a Balthazar-vagyon örökösőjét piszkálják.

Az az átkozott fuvolás minek ártja bele magát a más dolgába?

Vajon ami odafönn zajlik, a felső régiókban, a Chaptal utca egyik magánpalotájában, miért tartozna a lapokra, a közvéleményre vagy akár az esküdtekre, akik jórészt kiskereskedők vagy banktisztviselők?

Viszont Le Bret, a rendőrkapitány, nem semmisíthet meg a titkára előtt egy jegyzőkönyvet.

„Megértheti, kis Maigret-m...”

Diszkréció. Csak semmi botrány. A legnagyobb fokú elővigyázatosság. Pompás módszer, hogy Maigret ne találjon semmit. Akkor aztán néhány nap múlva jött volna a mosolygó leereszkedés, vállveregetés:

„Ugyan, semmiség. Ne veszítse el a kedvét. Hisz mindent megtett, ami csak módjában állt. Ki tehet róla, hogy az a fuvolás holdkóros, és valóságnak képzelte valamelyik lidérces álmát? Üljön szépen az íróasztalához, öregem! Megígérem, hogy a következő komoly ügyet magára osztjuk.”

Most persze nyugtalan. Még az is lehet, hogy jobban szerette volna, ha Maigret nem hajol le a megfelelő pillanatban, s nem csökkenti ezzel az ütés erejét. Akkor most napokra, hetekre mozdulatlanságra volna kárhozzátva.

Hogy az ördögbe kaparta ki ez a tahó, amit kikapart?

A kapitány köhécsel, majd igyekszik a lehető legfesztelenebb hangon odavetni:

– Egy szó mint száz, ön gyilkossággal vádolja Richard Gendreau-t.

– Nem okvetlenül őt. Lehet, hogy a húga lőtt. Az is lehet, hogy Louis. Ne feledje el, hogy a fuvolás hosszasan csöngetett, sőt döngette a kaput, mire végre kinyitották; továbbá, hogy a komornyik teljesen fel volt öltözve.

Egy reménysugár. Micsoda megkönnyebbülés lenne, ha a komornyik volna a bűnös!

– Ezt az utóbbi föltevést nem tartja logikusabbnak?

Elvörösödik, mert Maigret önkéntelenül erősen ránéz. Hadarni kezd:

– Ami engem illet, elmondom, hogyan is látnám szívesen a dolgok állását...

Szívesen, mondta, s a szó sokatmondó; Maigret röptében ízleli a zamatát.

– Nem tudom pontosan, mit keresett a gróf a házban.

– Nem először járt ott.

– Ezt már említette, és a dolog már akkor meglepett. Ez az alak világeletemben nyugtalan vérű kalandor volt. Az édesapja, jóllehet tönkrement, még őrzött magában némi méltóságot. Egy kis Latin negyedbeli lakásban húzta meg magát, és gondosan elkerülte ifjúkori ismerőseit.

– Dolgozott?

– Nem. Nem éppen.

– Akkor miből élt?

– Ahogy a szükség hozta, el-eladogatta megmaradt holmijait: egy-egy képet, dohányszelencét, családi ékszert. Meglehet, hogy néhányan, akik még ismerték az apját, és a kastélyba jártak vadászni, itt-ott diszkréten támogatták anyagilag. Bob viszont amolyan anarchistaféle volt. Szándékosan mutatkozott a legocsmányabb helyeken. Volt, hogy kifutónak állt a szomszédos étterembe, pusztán hogy a borraivaló bezsebelésével zavarba hozza a család barátait. Végül egy Lucile, egy Dédé színvonalára züllött. Hol is tartottam?

Maigret nem sietett végszavazni.

– Ja, igen! Azon az éjszakán valószínűleg nem éppen tiszta szándékkal kereste föl a Gendreau-házat.

– Ez miből következik?

– Abból, hogy Dédével kísértette el magát, továbbá hogy Dédé a motort ki sem kapcsolva várakozott rá az utcán.

– Csakhogy Bobot várták a házban.

– Honnan tudja?

– Elképzelhető-e másként, hogy fölengedik egy fiatal lány szobájába? És vajon Louis miért volt teljesen felöltözve éjjel egykor?

– Nos, jó, tegyük föl, hogy várták. Ez még nem jelenti, hogy szívesen látták. De csakugyan, alighanem előre bejelentette a látogatását.

– Amelyet aztán a hálósobában tett, ne feledje.

– Rendben van. Még azt is elfogadom, hogy Lise óvatlanul viselkedett vele kapcsolatban. Nem a mi dolgunk, hogy ítélkezzünk fölötte.

No nézd csak, nézd!

– Lehet, hogy volt köztük valami. Végére is a gróf az Anseval nevet viseli, s a nagyszüleié volt a kastély, amelyet az öreg Balthazar, a birtok egyik parasztja megvásárolt.

– Ez hatással lehetett a házaló unokájára?

– Miért ne? Ne feledje, az is fölöttébb lehetséges, hogy Lise, miután megtudta, miféle életet él a fiatalember, meg akarta őt menteni.

Vajon miért lett dühös Maigret? Az volt a benyomása, hogy torz tükörben mutatják neki az ügyét. Nem volt ínyére a kapitány behízelt hangja sem, melyben volt valami kioktatásszerű.

– Van egy másik lehetőség is – jegyezte meg halkán.

– Mégpedig?

– Az, hogy Mademoiselle Gendreau-Balthazar még nemesi nevet is szeretett volna a vagyona mellé. Hogy megszerezték az ansevali kastélyt, az szép, szép, de azért úgy érezhette, hogy ő ott csupán befurakodott idegen. A gyerekkoromat én is egy kastély mellett töltöttem, amelynek édesapám csak szerény intézője volt. Még élénken

emlékszem, hogyan törték magukat egynémely újgazdagok, hogy meghívják őket oda vadászatra.

– Azt próbálja ezzel értésemre adni, hogy ő feleségül szándékozott menni...

– Bob Ansevalhoz. Miért ne?

– Nem kívánok erről a kérdésről vitába bocsátkozni, de ez a feltételezés egy kissé merésznek tetszik.

– A szobalány nem így gondolja.

– Ön kikérdezte a szobalányt, annak ellenére...

Kis híján hozzátette: „...amit tanácsoltam.”

Ami annyit jelentett volna: „amit parancsoltam!”

Nem tette hozzá. Maigret pedig folytatta:

– Bizonyos értelemben még el is szöktettem. Egy ugrásra van ide.

– Bizalmas dolgokat fedett föl?

– Nem tud semmi bizonyosat azonkívül, hogy Mademoiselle Gendreau a fejébe vette: ha törik, ha szakad, grófné lesz.

Le Bret lemondóan legyintett. Szemlátomást a szívére vette, hogy társaságabeli személyek méltóságán csorba esett.

– Tegyük föl, hogy így van. Ez a legkevésbé sem változtat a tényeken. Ön viszont szintén feltételezheti, hogy Bob esetleg úgy viselkedett, mint valami faragatlan ripók.

– Semmit nem tudunk a szobában történekről, az egy lövéstől eltekintve.

– Ugyanazokra a következtetésekre jut, mint én. Adva van egy ember, aki úgy viselkedik, ahogy a híre alapján elvárhatjuk. A leány bátyja a házban tartózkodik; a komornyik úgyszintén. A leány segítségért kiált. Egyikük meghallja a kiáltást, fölrohan, és felháborodásában

megragadja a revolvért, amely, mint ahogy ön is mondja, az éjjeliszekrényen hever.

Maigret ezúttal helyeslő arcot vág. De csupán hogy szelíden ellentmondjon, miközben nagyot szívott pipáján, amely most jobban ízlett neki, mint valaha:

– Ön mit tett volna ennek az embernek a helyében? Képzelve el, hogy még a markában szorongatja a revolvért, „a még füstölgő fegyvert”, ahogy a hírlapokban olvasható. A padlón egy halott, vagy legalábbis súlyos sebesült fekszik.

– Ha elfogadjuk a sebesültelméletet: orvost hívnék.

– Ezt nem tették.

– Ebből azt szűri le, hogy halott volt?

Maigret türelmesen követte tovább gondolatainak fonalát, az olyan ember arckifejezésével, aki maga is keresi a helyes irányt.

– Ebben a pillanatban dörömbölnek a kapun. Egy járókelő áll kinn, aki meghallotta a segélykiáltást.

– Ismerje el, kis Maigret-m, nem éppen kellemes dolog az első jöttmentet bevonni a dolgainkba.

– A lépcsőfordulóról valaki lekiált: *Siessen, Louis!* Mit jelent ez vajon?

Maigret nemigen volt tudatában, hogy ő vette át a beszélgetés irányítását, hogy a szerepek valamiképp fölcserélődtek, és hogy főnöke mind nagyobb zavarba jön.

– Lehet, hogy az illető csak haldoklott. Vagy tán Lise idegrohamot kapott, mit tudom én. Fölteszem, hogy ilyen pillanatokban az ember általában elveszti a fejét.

– Louis ökölcsapást mért a betolakodóra; úgy verte ki a házból.

– Helytelenül cselekedett.

– És a többiek sem viselkedtek éppen fejvesztetten. Nyilvánvalóan számítottak rá, hogy az elagyabugyált ipse a

rendőrségre megy, és hogy a rendőrség alighanem kiszáll majd a helyszínre, magyarázatot kérni.

– Amit ön meg is tett.

– Tehát csak néhány percük maradt. Ezalatt felhívhatták volna a hatóságokat: „Ez és ez történt. Nem büntettről van szó, csupán szerencsétlen balesetről. Kénytelenek voltunk megfékezni egy veszélyes őrjüngőt.” Gondolom, ön, kapitány úr, így járt volna el.

Mennyire más volt a helyzet pusztán azáltal, hogy itt volt, a szobájában, az ágyában, nem pedig a kapitányságon! A kapitány párnázott ajtaja mögött a negyedét sem merte volna kimondani annak, amit itt. Irgalmatlanul fájt a feje, de ez most mellékes volt. Madame Maigret a konyhában nyilván döbbenet hallgatja az öntudatos hangot, amelyen tárgyal. Mi több, az öntudat átcsapott agresszivitásba:

– Nos, kapitány úr, ők nem így cselekedtek, hanem egészen másként: először is elszállították a tetemet vagy a sebesültet, isten tudja, hová. Minden bizonnyal az istálló fölötti szobák valamelyikébe, abból ítélve, hogy csupán azokat nem mutatták meg nekem.

– Ez csak feltételezés.

– Amelyet arra alapozok, hogy a hulla már nem volt ott, amikor megérkeztem.

– És ha Bob a saját jószántából távozott?

– Akkor az ő kedves Dédé barátjának tegnap nem fickándozott volna ötven darab ezres a zsebében, és főleg nem igyekezett volna Lucile társaságában Belgiumba.

– Talán igaza van.

– Tehát a mi Chaptal utcai embereinknek mintegy félóra állt a rendelkezésükre. Ez az idő elegendő volt, hogy rendbe tegyék a házat, eltüntetve a történetek legparányibb nyomát is. Sőt volt egy szinte zseniális ötletük. A fuvolás

vallomásának szétzúzására és annak elhíttetésére, hogy csak egy iszákos alak képzelődéseiről van szó, vajon nem az volt-e a legjobb mód, ha az általa megjelölt szobáról kimutatják, hogy lakatlan? Ez különben még egy további előnnyel is járt. Lehetséges, hogy izgalomban Lise Gendreau csakugyan begyulladt. Ágyba dugni, és ráfogni, hogy alszik? Vagy hagyni, hogy ott álljon a szoba közepén, és kijelentse, hogy nem hallott semmit? Egyik éppoly kockázatos, mint a másik. Bedugták hát egy csodálatos véletlen folytán éppen üresen álló cselédszobába. Vajon az a tökfaj rendőr átlát-e a turpisságon? Csak azt kellett állítani, hogy a kisasszony nincs otthon, hogy nièvre-i kastélyában tartózkodik. Semmit nem látott, semmit nem hallott! Még hogy lövés? Hol? Mikor? Az, aki éjjel egykor az utcán jár, általában nincs egészen magánál. Másnap aztán, fényes nappal, ki merészelné bármivel is megvádolni a Gendreau-Balthazar famíliát?

– Ön igencsak szigorú, Maigret – sóhajtott a kapitány, és felállt. – De talán igaza van. Most egyenest a rendőrfőnökhöz sietek, és megbeszélem vele a dolgot.

– Úgy gondolja, hogy ez feltétlenül szükséges?

– Ha valóban gyilkosság történt, ahogy végül is kezdi elhíttetni velem...

– Kapitány úr! – szólta már szelídebben, szinte könyörgő hangon Maigret.

– Tessék.

– Nem várna még huszonnégy órát?

– Az imént majdhogy azzal nem vádolt, hogy nem intézkedtem korábban.

– Ha mondom, hogy föl bírok kelni. Nézze.

Le Bret tiltakozó kézmozdulata ellenére kibújt a takaró alól, s bár szédelegve, de talpra állt. Azért egy kicsit röstellte, hogy hálóingben mutatkozik a főnöke előtt.

– Ez az első nyomozásom.

– S én gratulálok ahhoz a buzgalomhoz, amellyel...

– Ha ön most tájékoztatja a rendőrfőnököt, akkor a Speciális Brigád fejezi be az ügyet.

– Bizonyára. De hát ha Bobot megölték, akkor mindenekelőtt meg kell találni a tetemét.

– De ha egyszer úgymeg meghalt, akkor várhat egy kicsit, nem?

A szerepek megint csak megcserélődtek, és végül a kapitány fordította el mosolyogva a fejét.

Maigret, aki az előbb még csupa élénkség volt, hirtelen olyan lett pirossal hímzett nyakú hálóingében, mint egy nagyra nőtt gyerek, aki valami boldogságos öröm ígérését látja semmivé foszlani.

– Nem kell ez az izé a fejemen. – Megpróbálta letépni a kötést. – Fel tudok kelni, és magam is a végére járok ennek az ügynek. Mindössze arra nézve kérem az engedélyét, hogy kihallgathassam Dédét és Lucile-t, különösen az utóbbit. Eddig mit vallottak?

– Ma reggel, amikor a toloncügyeletes faggatta, a fickó azt kérdezte: „Jules meghalt?” Gondolom, maga felől érdeklődött illetéknéppen.

– Ha holnap ilyenkorra nem göngyölítem föl az esetet, átadhatja az ügyet a főkapitányságnak.

Madame Maigret, aki már egy ideje résnyire nyitotta rémületében az ajtót, most is úgy állt ott, a keretében, mint valami strázsa, és le nem vette a szemét álldogáló férjéről.

E pillanatban csöngettek. Madame Maigret kiment ajtót nyitni, majd suttogásfoszlányok szűrődtek be a lépcsőházból.

Amikor a felesége újra megjelent, mégpedig egymaga, Maigret megkérdezte:

– Ki az?

Az asszony valamit intett, amit ő nem értett meg, majd – mivel ő nem tágitott – végül is bejelentette:

– A zenész.

– Én elmegyek – szólta Le Bret. – Igazán nem volna szép tőlem, ha megtagadnám, amire kért.

– Bocsásson meg, kapitány úr. Szeretnék még valamit... Tekintettel az események alakulására, s minthogy a főkapitányság amúgy is megtenné, vajon hozzájárul-e, hogy ha szükséges, Mademoiselle Gendreauhoz forduljak?

– Illó keretek között. De azért csak elővigyázatosan, kérem.

Maigret sugárzott. Hallotta az ajtócsukódást, aztán, mialatt a nadrágját keresgélte, Justin Minard lépett a szobába Madame Maigret társaságában. A zenész szánalmas képet vágott, és nyugtalannak tűnt.

– Megsebesült?

– Egy kicsit.

– Rossz hírem van.

– Ki vele.

– Megpucolt.

Maigret majdnem elnevette magát, olyan fura képet vágott a fuvolás.

– Mikor?

– Tegnap este, jobban mondva ma éjjel. Ragaszkodott hozzá, hogy magammal vigyem a Clichy sörözőbe,

mondván, hogy rajong a muzsikáért, és meg akarja hallgatni a játékomat.

Madame Maigret jelenléte nehezebbé tette a vallomást, az asszony megérezte, és újra eltűnt a konyhában.

– Ott ült, ahol maga a minap. Nekem nagyon kényelmetlen volt az egész. Mivel előzőleg nem mentem haza vacsorázni, sőt egész nap nem jártam otthon, fel voltam készülve, hogy bármely pillanatban beléphet a feleségem.

– S így is történt?

– Így.

– A nők összemaradtak?

– Éppen két zeneszám között. Én is az asztalnál ültem. A feleségem először a kalapot tépte le Germaine fejéről, aztán a kontyát kezdte cibálni.

– Kidobták őket?

– Mind a kettőt. Én visszamentem az emelvényre. A zenekar gyorsan játszani kezdett, hogy elsimuljon a botrány. Mint hajótöréskor, hiszen tudja... Kintről behallatszott a veszekedés. A zeneszám után odajött hozzám a tulaj, s fölszólított, hogy szedjem a sátorfámat, és menjek a háremem után, mint mondta.

– Ott várták magát az utcán?

– Csak az egyik. A feleségem. Hazavitt, és elzárta a cipőmet, hogy ne mehessek el hazulról. Egy órával ezelőtt mégis kiosontam, és kölcsönkértem egy pár cipőt a házmesternétől. Germaine már nincs a szállodában. Ott járt, és elvitte a bőröndjét.

Kérdéssel summázta elbeszélését:

– Most mitévők legyünk?

NYOLCADIK FEJEZET

Az egyik hallgat, a másik fecseg

– A kedvemért legalább a melegebb felöltődet vedd föl – kérlelte Madame Maigret a férjét.

Ebben az időben Maigret-nek két felöltője volt: egy vastagabb fekete, bársonygallérral, amelyet immár három esztendeje koptatott, meg egy igen kurta, könnyebb drapp, amely után már kamaszkora óta sóvárgott, de csak nemrégiben lepte meg magát vele.

Élt a gyanúperrel, hogy a felesége odasúgta Minardnak, amikor a két férfi elhagyta a lakást: „Aztán magára ne hagyja ám!”

Az asszony, ha egy kicsit csúfolódott is olykor a fuvolás rovására, tulajdonképpen kedvelte a szelíd, illedelmes, tartózkodó fiatalembert. Az ég lassan elborult: szép halványszürke esőfelhőfoszlányok takarták el a napot, tíz nap óta először eső, sőt zápor fenyegetett, amolyan sűrű, hosszú szálú, langyos zuhogással, melytől hamarosan átnedvesedik majd Maigret kabátja, és ázottkutya-szaga lesz.

Kezében szorongatta keménykalapját, mert nem fért a fejére a roppant kötéstől. Minard elkísérte az orvoshoz a Voltaire körútra, ahol Maigret kivívta, hogy diszkrétebb pólyát kapjon.

– Csakugyan szükséges, hogy a városban mászkáljon?

Az orvos átnyújtott neki egy kartondobozt, melyben sárga porba hengergetett pirulák voltak.

– Arra az esetre, ha szédelegne.

– Mennyit vehetek be belőle?

– Estig négyet-ötöt. Többet semmi szín alatt sem. Jobban örülnék, ha ágyban tudnám.

Maigret-nek fogalma sem volt, mihez kezdjen a zenésszel, de nem akarta elbűsítani azzal, hogy most, amikor már nincs szüksége rá, hazaküldi.

A Chaptal utcába küldte hát, elhítetve vele, hogy megbízatása rendkívül fontos.

– A házzal rézsút szemben van egy kisvendéglő, az Ó-Calvados. Kérem, helyezkedjen el benne úgy, hogy megfigyelhesse, ami Gendreau-éknál történik.

– S ha maga rosszabbul lesz?

– Nem leszek egyedül.

Minard csak a toloncház kapujánál, az Horloge rakparton vált el tőle. Ekkor Maigret még csupa önbizalom volt. A sötét kapubolt szagát is élvezettel szívta be. Pedig minden szennyes és undorító volt. A rendőrök éjszakánként idehozták az utcáról a gyanús személyeket, és a meseautók is ideontották a razziák során begyűjtött csőcseléket.

Benyitott a körletirodába, ahol vastag kaszárnyabúz terjengett, s kérte, hogy jelentsék be a főfelügyelőnél. Az volt az érzése, hogy furcsa pillantásokat vetnek feléje. Nem akadt fönn a dolgon. Azzal magyarázta, hogy az itteniek bizonyára jelentéktelen pontnak tekintik a kerületi kapitányságok titkárocskáit.

– Üljön le!

Három rendőr volt az irodában; egyikük körmölt valamit, a másik kettő a napot lopta. Hanem a főfelügyelőhöz, akinek a szobája innen nyílt, senki nem szólt be; Maigret-vel egy cseppet sem törődtek, mintha nem is lett volna a kollégájuk. Ez zavarba hozta, olyannyira, hogy tétovázott, megtömheti-e a pipáját.

Negyedóra elteltével megkockáztatta a kérdést:

– A főfelügyelő nincs benn?

– El van foglalva.

– Hol van a ma éjjel begyűjtött társaság?

Jövet ugyanis senkit nem látott a tágas teremben, ahová a bezsuppolt jövevényeket zárni szokták.

– Odafönn.

Nem mert engedélyt kérni, hogy fölmeessen. Odafönn, az az antropometriát jelentette. A jómadarakat sorba állítják, mint az iskolában. Először le kell vetkőzniük, majd egyenként sor kerül a vizsgálatra, melynek során följegyzés készül tetoválásaikról és minden ismertetőjegyükről. Eztán felöltözhetnek, s következik a méredzkedés, végül az ujjlenyomatvétel.

Vajon Dédé, aki most csavargók és vagányok közt áll a sorban, még mindig olyan nagylegény-e?

Később, amikor Maigret is tagja lesz a Speciális Brigádnak, neki is jogában áll majd szabadon járni-kelni az egész épületben.

A nőket külön helyiségben vizsgálja meg az orvos, a betegeket pedig a Saint-Lazare Kórházba szállítják át.

– Biztos, hogy még el van foglalva a főfelügyelő?

Már több mint egy félórája várakozott. Úgy tetszett neki, hogy a három férfiü gúnyosan összenéz.

– Várni kell, amíg csönget.

– Csakhogy nem tud az ittlétemről. Fontos küldetésben járok. Értesíteni kellene.

– Maga a Saint-Georges negyedből jött, ugye?

Az egyik rendőr, az, aki írt, futó pillantást vetett az íróasztalán heverő papírlapra.

– Jules Maigret?

– Az vagyok.

– Várnia kell, öregem. Nem tehetek róla.

Maigret a legcsekélyebb neszt sem hallotta a szomszéd helyiségből, ahol a főfelügyelő állítólag tartózkodott. Amikor már több mint egy órája ott rostokolt, végre belépett a főfelügyelő, de nem az irodája felől, hanem odakintről.

– Ön Le Bret titkára?

Na, csakhogy foglalkoznak velem, és nem kell tovább a padon üldögeálnem, mint egy kérvényezőnek.

– Látom, megsebesült.

– Semmiség. Szeretnék...

– Tudom. Egy Dédé nevezetű egyént kell kihallgatnia. Ha jól tudom, már lejött. Megnézné, Gérard? Ha igen, vezesse az irodámba. – Majd Maigret-hez fordult: – Fáradjon be, kérem! Egy időre átengedem magának a szobámat.

– A nőt is ki kell kérdeznem.

– Rendben. Vezettesse majd elő a tizedessel.

Vajon csakugyan volt-e mindebben valami természetellenes? Maigret másként képzelte ugyan a dolgok lefolyását, de még nem nyugtalankodott. Nem ismerte a házi szokásokat, és meg volt illetődve.

Egy rendőr elővezette Dédét, majd kiment. A főfelügyelő követte. Az ajtó becsukódott.

– Nos, Jules?

Az Acacias utcai garázs tulajdonosán ugyanaz az öltöny volt, mint az este. Éppen csak a nyakkendőjét meg a cipőfűzőjét vették el tőle az előírások szerint, amitől külseje némileg elhanyagoltta vált. Maigret egy kis habozás után odaült a főfelügyelő íróasztalához.

– Örülök, hogy nem tettek nagy kárt magában – jelentette ki Dédé. – Megkérdezheti ezektől az uraktól itt: amikor idehoztak, az volt az első kérdésem, hogy mi van magával.

– Tudta, hogy ki vagyok, igaz?

– Na hallja!

– Én pedig – mondta Maigret egyszerűen – tudtam, hogy tudja.

– Akkor azt is sejthette, hogy be lesz verve a pofája. És ha annak rendje és módja szerint hazavágtuk volna?

– Ülj le!

– Jól van. Tegezzen csak, jobb így.

Maigret ehhez még nem szokott hozzá, de tisztában volt vele, hogy itt ez a szokás.

– Még sok minden egyebet is tudok, és azt hiszem, meg fogjuk érteni egymást.

– Csodálkoznék.

– A gróf meghalt.

– Úgy gondolja?

– Az április 15-éről 16-ára virradó éjszaka a Chaptal utcába vitted a kocsidon a grófot, és járó motorral várakoztál rá.

– Nem emlékszem.

– Egy ablak kinyílt, egy nő sikoltott, majd lövés dörrent. Akkor elindultál a Fontaine utca felé. Körbefurikáztad a háztömböt. Egy ideig a Victor Massé utcában vesztegeltél, aztán még egyszer elhajtottál a Chaptal utcába, hogy körülnézz, vajon Bob nem jött-e ki.

Dédé derűs mosollyal szemlélte.

– Folytassa – szólt. – Nincs egy cigarettája? Ezek a disznók mindent elvettek, ami a zsebemben volt.

– Én csak pipát szívok. Neked tudomásod volt róla, milyen céllal ment a gróf a házba.

– Mondja csak.

– Kapiskálni kezdted, hogy itt valami disznóság történt. Másnap az újságokban nem találtál semmit. A gróf nem került elő. Harmadnap szintén sehol semmi.

– Maga kezd érdekelni engem.

– Tovább róttad az utcákat. Aztán kitaláltad, mi történt, s elmentél Richard Gendreau-hoz. Nem a lakására, hanem az irodájába.

– És mit mondtam ennek az úrnak?

– Hogy némi készpénz, mondjuk ötvenezer frank ellenében hallgatni fogsz, mint a sír. Mivel ha azt tudod, hogy miért ment Bob a Chaptal utcába, azt is tudod, miért öltek meg.

– Kész?

– Kész.

– Mit ajánl nekem?

– Semmit. Hogy beszélj.

– Mit kíván, mit mondjak?

– A gróf ismerte Gendreau-ékat. Többször is megfordult a lánynál. A szeretője volt?

– Láta maga valaha Bobot?

– Nem.

– Ha látta volna, nem kérdezné. Nem volt az olyan fickó, aki akár csak egyetlen alkalmat is elszalaszt.

– Volt valami házassági terv is, ugye?

– Tudja, hogy maga rokonszenves nekem? Épp mondtam is Lucile-nek: kár, hogy zsarú. Micsoda ötlet! Ilyen talpraesett ember, és szimatnak szegődik!

– Inkább a börtönt választod?

– Mint micsodát?

– Ha beszélsz, alighanem fátylat fognak borítani a Richard Gendreau ellen elkövetett zsarolásodra.

– Gondolja, hogy följelentést tesz?

– Továbbá a gyilkossági kísérlet is feledésbe merül, amelynek én voltam a szenvedő alanya.

– Ide hallgass, Jules! Nem egyenlők a fegyverek. Kár koptatnod a nyelved, az ilyesmitől csak fölfordul a gyomrom. Pedig amúgy rendes fickó volnál. Lehet, hogy majd egy szép napon összeakadunk, és megiszunk egy pohárral valahol. Itt azonban nem vagyunk egyformák. Te egy kóristagyerék vagy. Úgy vernek át, ahogy csak akarnak.

– Kik?

– Nem fontos. Én csak egyet mondok: Bob beleváló srác volt. Arról, hogy mi módon éljen az ember, megvolt a saját elképzelése. Akadt, akinek nem bírta a pofáját, de aljasságra nem volt kapható. Ezt jól véd a kobakodba.

– Meghalt.

– Meglehet. Erről nem tudok semmit. Vagy ha tudok is, az nem tartozik senkire. És csak annyit mondok neked, haveri alapon: hagyd a fenébe az egészset! Érted, amit mondok? Ejtsd az ügyet, Jules! Nincs mondanivalóm. Nem is fogok mondani semmit. Az ilyesmi nem neked való dolgok. Vagy fogalmazzuk így: te is, én is kicsik vagyunk hozzájuk. Részemről nem tudok semmit, nem láttam semmit, nem hallottam semmit. Az ötvenezer ruppó? Addig fogom ismételni, amíg csak belé nem gebedek: Longchamp-ban nyertem. Ami meg az innen való szabadulást illeti: nos, majd meglátjuk, nem igaz? – Különös kis mosollyal kísérte az utóbbi szavakat. – Ha pedig te is kedveskedni akarsz valamivel, ne keserítsd meg túlságosan szegény Lucile életét. Ez a lány igazán szerette az ő Bobját. Meg tudod ezt érteni? Lehet valaki strichkurva, és közben szeretheti a pasását. Ne zaklasd; talán egyszer még meghálálom. Mást nem mondhatok.

Fölkelt, s indult az ajtó felé.

– Dédé! – szólt utána Maigret, szintén fölállva.

– Slussz! Ne szólj szám, nem fáj fejem. Belőlem egyetlen szót sem húzol ki többet.

Azzal Dédé kinyitotta az ajtót, s hívta az öröket.

– Végeztünk – közölte gunyoros arccal.

A tizedes odafordult Maigret-hez:

– Hozzam a nőt?

Lucile nem volt hajlandó leülni, szálegyenesen állt az íróasztal előtt.

– Tudja, milyen körülmények közt halt meg Bob?

A lány fölsóhajtott:

– Nem tudok semmit.

– A Chaptal utcai házban gyilkolták meg.

– Gondolja?

– Egy lány szeretője volt.

– Nem vagyok féltékeny.

– Miért nem akar beszélni?

– Mert nincs mit beszélni.

– Ha azt hinné, hogy Bob életben van, nem indult volna Belgiumba.

Lucile hallgatott.

– Miért nem akarja, hogy bosszút álljunk Bobért?

A lány az ajkába harapott, s elfordította a fejét.

– Néhány bankjegyet többre becsül a gyilkos bűnhődésénél?

– Ne beszéljen velem így!

– Akkor szólaljon meg!

– Nem tudok semmit.

– S ha segítenék magának?

– Akkor se mondanék semmit.

– Kivel beszélt, amióta itt van?

Mert végül is megértette, honnan fúj a szél. Nem azért várakoztatták meg, mert a főfelügyelőnek dolga volt. A Bűnügyi Nyilvántartó helyiségeit odafönn átjáró köti össze az Orfèvres rakparttal.

Dédé vajon átesett-e egyáltalán az antropometriai vizsgálaton? Lucile-t megvizsgálta-e az orvos? Aligha.

Csaknem bizonyos volt, hogy valaki már kihallgatta őket. Valaki, a főkapitányságról.

Amikor Maigret ideérkezett, Le Bret már legalább egy órája elhagyta a Richard-Lenoir körutat.

Nehéz volt elhinni, de mégis: vajon maga Dédé nem azt próbálta-e Maigret értésére adni, hogy átejtették?

Kilépett az irodából, és mintha elfojtott mosolyokat látott volna mindenfelé. Az ügyeletes főfelügyelő éppen ebben a pillanatban érkezett vissza, mintegy véletlenül.

– Nos, barátom? Siker? Beszéltek?

– Mit kezd velük?

– Még magam sem tudom. Parancsra várok.

– Kinek a parancsára?

– Hát a főnökére, mint rendesen.

– Köszönöm szépen.

Ahogy kiért a rakpartra, melyet épp ritka szálú eső pásztázott végig, olyan csüggedtnek érezte magát, hogy szinte máris indult volna kapitányához, beadni a lemondását.

Kóristagyerek vagy – mondta neki a szerelő, egy csöpp szánakozással a hangjában.

Kóristagyerek, ő! Aki annyira szeretett volna idetartozni, ehhez az épülethez, melyből az imént lehajtott fejfel, forgó gyomorral lépett ki!

Benyitott a Dauphine sörözőbe, ahol mindig iddögált néhány Orfèvres rakparti felügyelő. Látásból ismerte őket, de levegő volt a számukra.

Bevett egyet az orvostól kapott pirulákból, remélve, hogy ettől jobb kedvre hangolódik, majd egy nagy pohár szeszt eresztett le a torkán.

Elnézte a rendőrtisztviselőket, amint fesztelenül, hanyagul ülnek körül egy asztalt, mint akik otthon vannak; nekik bezzeg szabad bejárásuk van mindenhová, mindenről tudnak, és kicserélik a folyó ügyekre vonatkozó értesüléseiket.

Vajon Maigret még mindig sóvárgott-e a „Ház”-hoz tartozás után? Nem éppen arra ébredt-e rá, hogy a kép, melyet a rendőrségről magában kialakított, hamis volt?

A második pohár után már-már indult, hogy fölkeresi pártfogóját, a főnökök főnökét, Xavier Guichard-t, és kiönti neki a szívét.

Kijátszották. Le Bret, mikor nála járt, kiszedte belőle, amit tud. Kocsija ott várakozott a ház előtt. Valószínűleg nyomban az Orfèvres rakpartra hajtatott, ahol aligha várakoztatták.

„A titkárom megőrült. Úgy viselkedik, mint elefánt a porcelánboltban, egy csomó bajt hoz majd a fejünkre.”

Ki tudja, tán felsőbb helyen adta elő mindezt, például a rendőrfőnöknek, vagy magának a belügyminiszternek.

Miért ne, hisz végtére is meglehet, hogy a belügyminiszter szintén a Chaptal utca vacsoravendégei közé tartozik.

Most már világosan látta: csak azért hagyták az ügyet az ő kezében – és micsoda elővigyázatossági rendszabályok kíséretében –, hogy egyszer s mindenkorra lejárassák.

„Ki akarja hallgatni Dédét? Miért ne? Csak rajta, barátom!”

Csakhogy előbb kioktatták a garázstulajdonost. Isten tudja, mit ígértek neki arra az esetre, ha befogja a száját. Könnyű dolguk volt vele mint visszaesővel. Ami pedig Lucile-t illeti, ha megmukkan, bármikor bekasztlizhatják egy időre.

Kóristagyerek vagy.

Keserűen elnevette magát, mert valaha csakugyan kóristagyerek volt a falujában.

Mindenét bemocskolták; az ő rendőrségét szennyezték be. Nem az bántotta, hogy megfosztották egy picinyke személyes sikertől. Mélyebb dolog volt ez, szerelmi csalódáshoz hasonlított.

– Pincér!

Eredetileg még egy harmadik pohárral akart rendelni, de aztán meggondolta magát, fizetett és távozott, azzal az érzéssel, hogy az a négy ember ott, az asztal körül gúnyosan néz utána.

Megértette, hogy ezentúl mindent, amihez nyúl, előre meghamisítanak. Mit is tehetne? Megkeresi a fuvolást. Mert ez az egyetlen aduja: egy fuvolás! És Justin Minard-nak köszönhető, hogy Le Bret az első napon elrendelte a nyomozást.

Ha ő, Maigret, méltatlankodik, majd tán azt mondják, hogy a fejére mért ütés megzavarta az elméjét.

Felszállt egy arra haladó autóbuszra, és kint maradt a kocsni nyitott peronján, mogorván, a felöltőjéből áradó ázottkutya-szagot szimatolgatva. Melege volt. Némi láza is lehetett.

A Chaptal utcába érve kis híján sarkon fordult, mert eszébe jutott Paumelle, az Ó-Calvados tulajja, aki szintén elnéző-pártfogó tekintettel illette.

Hátha nekik van igazuk? Végül is elképzelhető, hogy rosszul mérte föl a saját erőit, és nincs tehetsége a rendőri pályához.

Pedig pontosan tudta, mit tett volna, ha szabad kezet kap. Ezt a házat, mely az utcáról most elébe tárult, a legkisebb szögletéig megismerte volna, valamennyi lakójával együtt, és mindenki titka megnyílt volna előtte, a néhai öreg Balthazartól Lise Gendreau-ig és Louis-ig.

Nem azt tartotta a leglényegesebbnek, ami a 15-éről 16-ára virradó éjszakán történt, hiszen ez csak következmény volt. Ha megismeri valamennyi lakó gondolatait, könnyűszerrel rekonstruálhatja, ki mikor, hová ment, és mit tett a házban akkor éjjel.

Csakhogy ez a ház is, akárcsak a Bois sugárúti palota, erőd volt, amelynek kapui zárva maradtak előtte. A legkisebb riasztásra minden zugból előcsődülnek a vár védői. Dédé hirtelen megnémult, Lucile pedig lemondott róla, hogy kedves Bobját megbosszulja.

Azon kapta magát, hogy menet közben magában beszél. Vállat vont, és benyitott a kisvendéglőbe.

Minard ott állt a pultnál, kezében pohár. Most ő vette át Maigret helyét Paumelle-lal szemben. Az utóbbin egyébként a legcsekélyebb meglepetés sem látszott az újonnan jött láttán.

– Ugyanazt – rendelt Maigret.

Odaát nyitva volt a kocsibejáró. A zápor csöndesedett, a nap átsütött az esőcseppeken. A járda fénylett; érezni lehetett, hogy hamarosan felszárad.

– Sejtettem, hogy eljön még – szolt a vendéglős. – Inkább az lep meg, hogy nincs az uraságok társaságában.

Maigret hevesen Justin Minard felé fordult. Az némi habozás után kibökte:

– Rengetegen vannak a házban. Körülbelül félórája érkeztek.

Az utcában nem lehetett kocsit látni. A látogatók alkalmasint bérkocsin jöttek.

– Ki van itt?

– Nem ismerem őket; ilyennek képzelem, amikor az ügyészég kiszáll valahová. Egy fehér szakállú úr jött valami fiatal tisztviselő kíséretében. Lehet, hogy az ügyész meg a jegyző.

Maigret tovább faggatózott, görcsösen markolva poharát:

– A többiek?

– Még egyiküket sem láttam soha.

Minard tapintatból hallgatta el, amit Paumelle most dünnyögve elárult.

– A kollégái. Nem a kerületből. A központiak. Egyiküket megismertem.

Szegény Minard! Zavarban volt. Mindent összevetve olybá tűnt, hogy Maigret becsapta őt. Elhitette vele, hogy ő vezeti a nyomozást, és a fuvolás szívvel-lélekkel segített neki.

Most pedig, lám, Maigret senki és semmi, még csak nem is tájékoztatják róla, hogy mi történik.

Maigret megint azon a ponton volt, hogy hazamegy, dühödten megfogalmazza a felmondólevelét, majd lefekszik az ágyba. A feje égőn, fájdalmasan lüktetett. A tulaj egy calvadosos palackot tartott a levegőben, ő pedig bólintott.

Úgy kell neki! Az orránál fogva vezették. Igazuk volt. Kóristagyerek ő, semmi egyéb.

– Germaine ott van a házban – sutyorogta Minard. – Láttam, amint fölbukkant valamelyik ablakban.

A mindenségít! Ő is ott van hát; különben ez természetes. Ez a lány talán nem különösebben értelmes, de mint minden nőnek, van egy hatodik érzéke. Ráébredt, hogy a rossz oldalra állt, hogy Maigret meg a fuvolás csupán paprikajancsik.

– Odamegyek! – döntött hirtelen, poharát a pultra csapva.

Félt, hogy inába száll a bátorsága, ezért sietősen haladt át az úttesten. A kapuboltív alá érve megpillantott két férfit, amint a kert egyik zugában ásnak. Balra, a hallba vezető ajtónál egy felügyelő állt őrt.

– A kerületi kapitányságtól vagyok – mondta Maigret.

– Várjon.

– Mire?

– Hogy az urak befejezzék a munkát.

– De hát én vezetem a nyomozást.

– Lehetséges. Nekem parancsom van, öregem.

Ez is az Orfèvres rakpartról jött!

Ha valaha is bekerülök a főkapitányságra – fogadkozott Maigret, máris megfeledkezve szilárd elhatározásáról, hogy otthagyja a rendőrséget –, sosem fogok lenézően bánni a kerületi kapitányságokhoz beosztott szerencsétlen mókusokkal, erre megesküszöm.

– Az ügyész van benn?

– Az egész társaság.

– Az én kapitányom is?

– Nem ismerem. Hogy néz ki?

– Szürke zsakettben van. Magas, sovány férfi, vékony szőke bajusszal.

– Nem láttam.

– Ki jött a főkapitányságról?

– Barodet főfelügyelő.

Vagyis akinek a nevét a leggyakrabban lehetett olvasni a lapokban. Maigret szemében a világ talán legcsodálatosabb embere volt: számára borotvált arca egy komornyikhoz vagy fizetőpincérhez tette hasonlatossá, és sohase lehetett tudni, hová néz fürkésző szemével.

– Mit keresnek a kertben?

– A holttestet.

A felügyelő vonakodva válaszolt, leereszkedő hangon.

– Richard Gendreau a házban van?

– Hogy néz ki?

– Barna haja van. Az orra hosszú és ferde.

– Benn van.

Következésképp Gendreau vagy be sem ment – szokása ellenére – az irodájába, vagy lóhalálában hazatért.

Ebben a pillanatban fiáker állt meg az utcán. Egy fiatal nő szállt ki belőle, és a felé az ajtó felé szaladt, ahol ők ketten beszélgettek.

Úgy látszik, nem vette észre Maigret-t.

– Lise Gendreau vagyok – rebegette.

A felügyelő sietősen félreállt, és ajtót nyitott neki. Majd így fordult kollégájához:

– Így szólt a parancs.

– Várták odabenn?

– Nekem mindössze annyit mondtak, hogy bocsássam be.

– A komornyikot látta?

– Pillanatnyilag éppen ő van az urakkal. Maga ismeri az ügyet?

– Némileg – nyelt egyet Maigret megalázottan.

– Állítólag valami csirkefogóról van szó.

– Már hogy kicsoda a csirkefogó?

– Hát az, akit az inas kinyírt.

Maigret elképedve bámult rá.

– Bizonyos benne?

– Miben?

– Hát hogy Louis volt az, aki...

– Nézze, én azt se tudom, ki az a Louis. Csak beszélgetésfoszlányokat hallottam. Egyet tudok: hogy meg kell akadályozni a csoportosulást.

Az ásó emberek egyike, aki nyilván a rendőrséghez tartozott, most a kapubolt irányába igyekezett; a másik, az a belső inas lehetett, a kertben maradt. Az előbbinek sáros volt a keze-lába, arcáról lerítt az undor.

– Nem valami szép látvány! – jegyezte meg, elhaladva előttük.

Utat nyitottak neki, ő meg eltűnt a házban. A villanásnyi idő alatt, amíg az ajtó tárult-csukódott, Maigret megláthatta Lise Gendreau-t meg a fivérét, amint a hallban beszélgetnek. A többiek, az ügyészség munkatársai, úgy látszik, zárt ajtók mögött tanácskoztak valamelyik szalonban.

– Megbeszélték, hogy idejön? – fordult az őrt álló felügyelő a türelmetlenkedő Maigret-hez.

– Nem tudom.

Könny szökött a szemébe. Még sosem érezte ilyen megalázottnak magát.

– Azt hiszem, főleg a sajtó embereitől félnek. Ezért ez a nagy óvatosság. A muris az, hogy otthon mi is Balthazar-kávét iszunk. Nem is sejtettem, hogy egy szép napon...

Bent valaki sokat telefonálgathatott, mert gyakran hallatszott egy-egy kattánás, csöngés.

– Ha a kapitánya küldte ide magát, beszélhatok nekik, hogy itt van.

– Ne fáradjon.

A másik vállat vont. Nem értette a dolgot. Láтта, hogy Maigret bevesz egy pirulát.

– Rosszul van?

– Nem tudja, hogyan kezdődött a dolog?

– Már hogy micsoda kezdődött hogyan?

– Maga is az Orfèvres-en volt?

– Ott. Épp a La Villette negyedbe készültem, megfigyelni valakit. Barodet javában gyúrt egy ipsét.

– Egy alacsony emberkét, kockás öltönyben?

– Igen. Dörzsölt egy vagány.

– Felhívták közben telefonon a főfelügyelőt?

– Nem. A nagyfőnök személyesen rendelte magához. Én addig is szemmel tartottam a fickót. Bolondos egy figura. Cigaretta-t kért, de nálam nem volt.

– Aztán?

– Amikor Barodet visszatért, még egy időre bezárkózott a jóemberrel, de előbb utasított bennünket, hogy álljunk készenlétben.

– Kicsodák?

– A brigád tagjai. Hárman szálltunk ki, meg persze a főfelügyelő. A két társam odabent van. Az, aki ásott, az Barrère; tudja, akibe egy hónappal ezelőtt belelöttek, amikor letartóztatta azt a Caulaincourt utcai lengyelt.

Minden szó szívéen találta Maigret-t: maga elé képzelte a felügyelők irodáját, Barodet baráti és mégis tiszteletet parancsoló viselkedését, azt, ahogyan beosztottjait „gyermekeim”-nek nevezi.

Miért tették ezt övele? Hibát követett el? Rosszul fogott hozzá a dologhoz? Nem volt-e olyan diszkrét, amennyire csak lehetett?

Le Bret kapitány, amikor a Richard-Lenoir körúton elbúcsúzott tőle, szabad kezet adott neki. És tessék, ugyanez a Le Bret nyomban az Orfèvres rakpartra rohant! Sőt, talán ide is eljött.

– Egyszóval a komornyik bűnösnek vallja magát?

– Így vettem ki a hallottakból. Mindenesetre ronda egy képe van, annyi szent.

– Kezdem nem érteni, ami itt folyik.

– Miért? Magában úgy túlteng a becsvágy, hogy mindent meg akar érteni?

Talán ez volt az első lecke, melyet szerénységből kapott Maigret. A felügyelő idősebb volt nála. Már harminc is elmúlt. A sok mindent megélték nyugalma és közönye áradt belőle. Apró füstfelhőket eregetett a pipájából, meg sem próbált odafigyelni, miről folyik a szó odabent.

– Ez még mindig jobb, mint isten tudja, mennyi időre eltemetkezni egy La Villette-i zsákutcába.

Most meg egy autó fékezett le a járda mellett. Fiatal, barna szakállas orvos ugrott ki belőle, kezében táskával, s Maigret a lapokban megjelent fényképek alapján nyomban ráismert: Paul doktor volt, a már jó nevű törvényszéki orvos szakértő.

– Hol vannak az urak?

– Erre tessék, doktor úr. A hulla a kertben van, de gondolom, előbb az ügyéssel kíván beszélni.

Mindenki bemehetett a szentélyek szentélyébe, kivéve Maigret-t, ő kénytelen volt a boltív alatt toporogva magába fojtani átkozódókedvét.

– Meglátja – szólalt meg a másik –, majd egy háromsoros hírecskét közölnek a lapok az egészről.

– Miért?

– Csak.

És este csakugyan ez volt a *La Presse*-ben olvasható:

Rabló hatolt befolyó hó 15-éről 16-ára virradó éjszaka a Gendreau-Balthazar család Chaptal utcai házába. A komornyik, az 56 esztendő, ansevali (Nièvre megye) születésű Louis Viaud mellbe lőtte, a rabló meghalt.

Maigret addigra már harminckilenc fokos lázzal feküdt, és Madame Maigret képtelen volt megszabadulni a fuvolástól, aki még a szokásosnál is szomorúbb kivertkutya-képpel, rendületlenül ott ült a szobában.

KILENCEDIK FEJEZET

Ebéd a zöldben

Ez így ment három napig. Maigret először még abban reménykedett, hogy csakugyan megbetegszik, s hogy azok majd dühbe gurulnak ettől. De amikor az első reggel óvatosan kinyitotta a szemét, mindössze egy kiadós náthát mondhatott a magáénak.

Akkor csalni kezdett. Még a tulajdon feleségével szemben is nevetségesnek érezte, hogy csak náthás, ezért aztán nyögdécselt, köhögött, mellkasi fájdalomokról panaszkodott.

– Teszek rád egy mustártapaszt, Jules. Így majd megelőzzük a légcsőhurutot.

Madame Maigret most is olyan derűs volt, mint máskor. Gyöngéden ápolta, valósággal babusgatta a férjét, akinek mégis az volt az érzése, hogy az asszony átlát rajta.

– Fáradjon be, Monsieur Minard – hallatszott a hangja az előszobából. – Nem, nincs rosszabbul. Csak arra kérem, ne fárassza ki túlságosan.

Eszerint belement a játékba.

– A hőmérséklete? – aggályoskodott a fuvolás.

– Tűrhető.

Madame Maigret tartózkodott tőle, hogy pontos számmal szolgáljon, tekintve hogy a higanyszál inkább harminchét fok alatt volt, mintsem fölött.

Imádott prizniceket készíteni, hársfateát, erőlevest és madártejeket főzni. Mint ahogy szívesen húzta össze a

függönyöket, és örömét lelte abban is, hogy lábujjhegyen jár, időnként be-benyit, és ellenőrzi, vajon alszik-e a férje.

Szegény Minard máris egy kicsit terhes volt. Maigret haragudott is ezért önmagára. A zenész voltaképpen a szívéhez nőtt. És úgy örült volna, ha örömet szerezhethet neki.

Minard naponta megjelent reggel kilenc és tíz óra közt, s még csak nem is csöngetett, csupán diszkréten kaparászott az előszobaaajtón, nehogy esetleg fölébressze Maigret-t. Hangját suttogóra fogta, és az ajtókeretet súrolva oldalazott be hozzá, hogy megálljon betegágya mellett.

– Nem, nem, csak pihenjen. Pusztán érdeklődni jöttem. Nincs semmi megbízása a számomra? Olyan boldog volnék, ha bármiben a hasznára lehetnék!

Már nem akart detektívesdit játszani. Csupán a hasznára lenni, bárhogy. Különben Madame Maigret-nek is följánlotta a szolgálatait.

– Nem engedné meg, hogy bevásároljak magának? Tudja, én jól értek az ilyesmihez.

Végül fél fenékkal leült egy székre az ablak mellé; amint mondta: egy pillanatra. Aztán órákig maradt. Ha megkérdezik, mi van a feleségével, nyilván hevesen azt feleli: „Nem számít.”

Késő délután rendszerint megint beállított, frakkban, munkába menet; most ugyanis egy Saint-Michel körüti táncteremben játszott. Itt már nem trombonon, hanem szárnykürtön, ami nem lehetett éppen könnyű neki. Rajta is hagyta a nyomát: egy rózsaszínű, csücsöri köröcskét a száján.

Reggelente Le Bret is elszalasztott egy fullajtárt a kapitányságról, hogy érdeklődjék a titkára állapota felől. Ez arra volt jó, hogy a házmesterné kiábránduljon lakójából.

Mert azt tudta ugyan, hogy valami tisztviselő, de Maigret sosem árulta el neki, hogy a rendőrségen dolgozik.

– A kapitány üzeni, hogy javulást kíván, meg hogy ne tessék nyugtalanzkodni, minden rendben van.

Maigret belesüppedt a kellemesen izzadságszagú, nyirkos ágyba. Egyik módja volt ez a magába vonulásának. Még nem tudta, hogy később ez megrögzött szokásává válik, hogy sokszor cselekszik majd így a csüggedés vagy zavar perceiben.

Az átalakulás nyomban, szinte vezényszóra következett be. Ahelyett, hogy gondolatai élesebben körülhatároltakká váltak volna, összekuszálódtak, mint amikor lázálmot lát az ember. Maigret puhán belemerült valami félálomfélébe, s a valóság új alakzatokat öltött, gyermekkori emlékekkel vegyült össze; a szoba árnyékainak és fényeinek is megvolt ebben a maguk szerepe, sőt a szőnyegmintáknak, a konyhából beszűrődő szagoknak és a felesége szinte nesztelen lépteinek úgyszintén.

Mindig ugyanarról a pontról indult el, sorra vette a szereplőket, akár a játékbábukat, az öreg Balthazart, Gendreau-ékat – az apát, Lise-t és Richard-t, az ansevali kastélyt, Louis-t, Germaine-t, meg a kis cselédet, Marie-t.

Föl-alá sétáltatta és a torzulásig átgyúrta őket. Majd Le Bret lépett a színre: a Richard-Lenoir körüti lakást elhagyva kocsiba szállt, s odavetette a kocsisnak: „Orfèvres rakpart!”

Vajon Xavier Guichard-t, a főnökök főnökét is tegezi-e? Ezen a ponton kezdett az ügy aggasztóvá válni. Mit mondott az öregnek Le Bret a tágas dolgozószobában, ahol Maigret eddig kétszer fordult meg, s amelyet a világ legvarázslatosabb helyének tartott?

„A titkárom, tudja, az a fiatalember, akit a figyelmembe ajánlott, egy ügyön dolgozik. Nem tehettem mást, mint hogy rábízom. Attól tartok, eléggé otrombán fog viselkedni.”

Vajon ezt mondta-e? Nem elképzelhetetlen. Le Bret eltökélt társasági ember. Minden reggel az Hoche Klubban vív, rendszeres vendége az úri házaknak, ott van minden színházi bemutatón, és szürke cylinderben parádézik a futtatásokon.

No de Xavier Guichard? Ő Maigret édesapjának volt jó barátja, és embernek is az apja fajtája. Nem a Monceau-síkon lakik, hanem egy Latin negyedbeli kis lakásban, s inkább a könyvei, mintsem a szépasszonyok körében tölti idejét. Nem, ő aztán nem kapható semmiféle disznóságra vagy megalkuvásra!

És mégis hívatta Barodet-t. Milyen parancsot adhatott neki?

Ha pedig így áll a dolog, ez nem azt jelenti-e, hogy Maigret melléfogott? Igaz, nem fejezte be a nyomozást. Nem derítette föl, ki lőtt a grófra. Azt sem, hogy miért. De rájött volna.

A lelkiismerete tiszta: jó munkát végzett, mégpedig rövid idő alatt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint kapitányának ijedelme.

Hát akkor miért?

A lapok már nem írtak az esetről. Elhallgattak az ügyről. Bob holtteste már alighanem a hullakamrában várja a boncolást.

Maigret látta magát, amint a Chaptal utcai ház udvarán áll, a többiek, a rá ügyet sem vető urak mögött. Barodet, aki nem ismerte őt személyesen, bizonyára házbelinek nézte; az ügyész, a vizsgálóbíró és a jegyző meg Barodet emberének gondolta.

Csupán Louis pillantott rá gúnyosan. Germaine föltehetőleg beszámolt neki Maigret tevékenységéről.

Mindez megalázó és lehangoló volt. Akadtak pillanatok, amikor szemét lehunyva és nyirkos testtel az eszményi nyomozásmódot igyekezett elképzelni.

Legközelebb így meg úgy csinálom majd...

Aztán a negyedik reggelen egyik percről a másikra elege lett abból, hogy beteg, s még a fuvolás megérkezése előtt fölkel, alaposan megmosakodott, majd gondosan megborotválkozott, és levette fejről a kötést.

– Bemégy az irodába?

Maigret csakugyan vágyódott a kapitányság szaga után, szerette volna viszontlátni fekete pulpitusát, a nyomorúságos ügyfeleket a padon, a fehérre meszelt fal előtt.

– Mit mondjak Justinnek?

Mert már Justinnek hívták, mint egy közeli barátot vagy rokont.

– Ha akar, értem jöhet egy órákor, és együtt ebédelhetünk.

Maigret-nek, mivel éjszaka nem volt rajta bajuszkötő, most tüzes vassal kellett fölmerévitnie a bajsza végét. Az út jó részét gyalog tette meg, hogy belélegezhesse a körutak levegőjét, és a tavaszi reggelben apránként eloszlott a haragja.

Mi gondom ezekkel az emberekkel?

Gendreau-ék az erődjükben. Az öregúr jelleme, mely a női ágon öröklődött. A végrendelettel kapcsolatos dolgaik. A kérdés, hogy vajon kire marad a Balthazar-vagyon.

Mert annyit már értett, hogy nem pusztá pénzkérdésről van szó. Egy bizonyos vagyoni állapoton túl már nem a pénz számít, hanem a hatalom.

Az várt eldöntésre, hogy kié lesz a vaskos részvényköteg, s hogy ki kerül a végrehajtó tanács élére: Lise-e vagy Richard?

Ennek tudata jócskán beléivódhatott a zsigereikbe, ha egy fiatal lány megfélekedzik arról, hogy huszonegy éves, és minden álma csupán egy igazgatói szék, ahogy az anyjának volt egykor.

Nagyfőnöknék lenni!

Intézzék el, ahogy tudják!

A teremtésit! De hiszen éppen ezt tették! Eközben meghalt valaki, akiért senki nem hullajtott könnyet, egy Wagram úti repedtsarkútól eltekintve.

Belépett a kapitányságra, és kezét szorított a kollégáival.

– Bertrand már elszaladt magához, érdeklődni a hogyléte felől.

Maigret nem adott életjelt magáról a kapitánynak; szó nélkül ült szokott helyére. Le Bret csak fél tizenegykor vette őt észre, amikor kinézett a párnázott ajtón.

– Maga itt, Maigret? Jöjjön be hozzám. – Iparkodott fesztelennek mutatkozni. – Üljön le. Nem tudom, jól tette-e, hogy ilyen hamar bejött dolgozni. Éppen az volt a szándékom, hogy adok önnek némi lábadozási szabadságot. Nem gondolja, hogy néhány vidéken töltött nap jó hatással volna magára?

– Makkegészségesnek érzem magam.

– Hál’ istennek! Hál’ istennek! Egyébként, mint ahogyan meggyőződhetett róla, az egész história el van intézve. Mellesleg hadd gratuláljak önnek, hiszen egész közel járt az igazsághoz. Éppen aznap, amikor meglátogattam, Louis telefonált a rendőrségre.

– Saját jószántából?

– Be kell vallanom, hogy fogalmam sincs. Különben ez nem is nyom sokat a latban. Az a fontos, hogy beismerte a tettet. Nyilván neszét vehette, hogy maga tovább nyomoz az ügyben, és megértette, hogy az igazság úgysis napfényre kerül.

Maigret az íróasztal lapját bámulta; arckifejezése semmilyen érzelmet nem tükrözött. A kapitány feszengve folytatta:

– A fejünk fölött egyenest a főkapitánysághoz fordult. Olvasta az újságot?

– Igen.

– Persze, egy kissé megszépítették a valóságot. Ennek szükségességét egyszer majd maga is belátja. Vannak esetek, amikor semmi értelme a botránynak; amikor a nyers valóság többet ártana, mint használna. Értse meg. Mind a ketten tudjuk, hogy a gróf nem rablóként hatolt be a házba. Lehetséges, hogy várták. Lise Gendreau nagy jóindulattal viseltetett iránta, amit persze a szó legnemesebb értelmében mondok. Ne felejtse el, hogy Lise az ansevali kastélyban született, és hogy a családját bizonyos szálak fűzik az Anseval famíliához. Bob forrófejű kalandor volt. Szinte lázas hévvel züllött egyre lejjebb. Lise miért ne kísérelte volna meg jó útra téríteni? A feleségem így gondolja, márpedig ő jól ismeri a barátnőjét. Hanem ez mindegy is. Elképzelhető, hogy Bob ezen az éjszakán is, mint annyiszor, be volt rúgva. Lehet, hogy botrányosan viselkedett. Louis nem valami bőbeszédű. A sikoltozásra futott oda. Amikor a szobába lépett, Bob és Richard éppen birkózott egymással, s Louis látni vélte, hogy a gróf kezében kés villan.

– Megtalálták a kést? – kérdezte csöndesen Maigret, anélkül hogy tekintetét fölemelte volna az íróasztal lapjáról.

Mint aki a mahagóni bútordarab egyik kis elszíneződését figyelni konokul.

– Nem tudom. A nyomozást Barodet vezette. Akárhogy áll is a dolog, annyi tény, hogy az éjjeliszekrényen egy revolver hevert, és hogy Louis, gazdája életét féltve, elsütötte. Mármost mondja meg nekem, ifjú barátom, kinek használt volna a botrány? A közvélemény nem hitte volna el az igazságot. Manapság bizonyos társadalmi osztályokat nagyon éles szemmel figyelnek. Mademoiselle Gendreau becsülete forgott kockán, mert a rossz nyelvek az ő tisztességét kezdték volna ki. Akárhogy is, a jogos önvédelem esetével állunk szemben.

– Bizonyosan tudja, hogy a komornyik lőtt?

– Bevallotta. Gondoljon csak bele, Maigret! Képzlje el, bizonyos sajtótermékek hogyan reagáltak volna, és milyen következményekkel járt volna ez egy fiatal lányra nézve, akit semmi jogunk egyébbel, mint óvatlansággal vádolni.

– Értem.

– Mademoiselle Gendreau Svájcba utazott, mert az idegeit fölöttébb megviselte az ügy. Valószínűleg néhány hónapig ott pihen majd. Louis szabadlábban maradt, és minden bizonnyal föl fogják menteni. Az egyetlen dolog, amiben hibázott, az az, hogy elvesztette a fejét, és elásta a hullát a kertben, ahelyett hogy mindent rögtön beismert volna.

– Egyedül ásta el?

– Képzlje magát Richard Gendreau helyébe. Látom, hogy még nem érti a dolgot, de majd megérti. Vannak esetek, amikor nincs jogunk...

S minthogy kereste a megfelelő szót, Maigret fölemelte a fejét, és semleges, szinte jámbor hangon folytatta:

– A lelkiismeretünkre hallgatni?

Ekkor Le Bret hirtelen újra kimért és dölyfös lett, dölyfösebb, mint valaha.

– Az enyém tiszta – vágta oda keményen –, márpedig büszke vagyok arra, hogy van olyan kényes, mint akárkié. Maga még fiatal, Maigret, nagyon fiatal; ez az egyetlen ok, amiért nem haragudhatok önre.

Dél volt, amikor a nagy irodában megcsörrent a telefon. Besson felügyelő vette föl a kagylót, majd odaszólt Maigret-nek:

– Magát keresik. Ez az ipse már háromszor hívta magát, mindennap ugyanebben az időpontban.

Maigret fölvette a hallgatót.

– Halló, Jules?

Ráismert Dédé hangjára.

– Jobban van? Újra munkába állt? Mondja csak, ráér délben?

– Miért?

– Csak úgy eszembe jutott. A minapi beszélgetésünk óta nagyon szeretném elvinni a zöldbe ebédelni. Ne féljen. Elmegyek magáért a tragacssal. Nem a kapitányság elé, mert az efféle helyek nem nekem valók, hanem a Fontaine utca sarkára. Rendben?

A szegény fuvolás megint hiába töri magát.

– Ha keresne, mondják meg neki, hogy sürgős ügyben el kellett mennem, és majd este vagy legkésőbb holnap találkozunk.

Negyedóra múlva beszállt a szürke Dion-Boutonba. Dédé egyedül volt.

– Van valamilyen különleges kívánsága? Szereti a sült apróhalat? Útközben majd megállunk egy percre a Maillot-kapunál, s bedobunk egyet.

Valóban betértek egy ivóba, s Dédé, mint szakteknitely, két pohár méregerős abszintot rendelt, nagyon kevés vízzel. Ez utóbbit rácsöpögtette a kockacukorra, mely a lyukacsos kanálon apránként szétolvadt.

Jó hangulatban volt, csak a tekintete mélyén bujkált valami komolyság. Kockás öltönyét viselte; ezenkívül zöldessárga cipő és tulipiros nyakkendő volt rajta.

– Még egy pohárral? Nem? Ahogy jónak látja. Ma nem áll érdekenben, hogy leitassam.

Következett az országút, majd a Szajna-part, bárkájukból pecázó horgászokkal, végül pedig egy vízparti fogadó, melyet lugasokkal teli kert övezett.

– Ingyenceknek való válogatott csemegéket kérünk, Gustave. Bevezetesként sült apróhalat, de fenékjáró küllön kívül más ne is legyen benne. – Majd Maigret-hez fordulva: – Most fogja majd ki őket, vetőhálóval, hogy élve süthesse ki. – Aztán megint a vendéglóshöz: – Mit kapunk második fogásnak?

– Kakas vörösbobban megteszi? Beaujolais-val nyakon öntve?

– Meg.

Dédé szemlátomást otthonosan érezte magát, kilátogatott a konyhába, majd lement a pincébe, ahonnét egy üveg Loire melléki fehérborral tért vissza.

– Ez többet ér, mint a világ összes aperitifje együttvéve. Most, amíg a halra várunk, megtömhethi a pipáját. Beszélgethetünk. – Szükségét érezte némi magyaráztatnak: – Azért ragaszkodtam hozzá, hogy találkozzunk, mert valójában kedvelem magát. Maga még nem romlott, mint a legtöbb manusz ott maguknál.

Ő is szépített egy kicsit a valóságon, s Maigret tudta ezt. A Dédé-fajtájú emberek hihetetlenül fecsegők, s gyakran épp ennek okán kerülnek horogra. Annyira el vannak telve magukkal, hogy szinte mindig el akarják mesélni, mit is műveltek.

– Hol van Lucile? – kérdezte Maigret, aki úgy számított, hogy a lány is velük tart majd.

– Ha hiszi, ha nem, tényleg beteg. Nézze, ez a lány majd megveszett Bobért. Négyfelé vágatta volna magát érte. Ez a dolog csúnyán beadott neki. Először nem akarta elhagyni a Brey utcát, azzal, hogy ott minden a fiúra emlékezteti. Tegnap aztán rávettem, hogy vidékre menjen. Le is vittem. Majd meglátogatom. De elég! Erről még később is beszélgethetünk.

Cigarettára gyújtott, az orrán eregette a füstöt. Csillogott a bor a poharakban, a lugas gyöngye lombját szellő borzongatta, és látni lehetett, amint a vendéglős a kis lapos fenekű ladikból lesi, a víz melyik részére vesse ki hálóját.

– Fölteszem, volt annyira kíváncsi rám, hogy utána nézzen a nevemnek a nyilvántartóban. Nos, akkor láthatta, hogy sosem leszek sáros. Egy-két apróság, az igen. Kétszer húztam le fél évet, és egy életre megelégedtem.

Ivott, hogy lendületbe jöjjön.

– Olvasta az újságot?

S miután Maigret bólintott:

– Nem mondom, fifikusnak fifikusak. Csak látta volna Lucile-t! Olyan sárga lett, akár a viasz. Mindenáron oda akart rohanni hozzájuk. Hogy ő majd kinyitja a száját. Lecsillapítottam. Mindig csak azt kérdeztem tőle: *Mire lenne az jó?* Ami a fiút illeti, jól bemocskolták, vallja be. És ha azzal a kajla orrú ipsével, a Richard nevűvel egy sötét utcában találkoznék, ott, ahol nem jár hekus, esküszöm,

gyönyörűséggel verném be a pofáját. Letejelt ötvenezer ruppót, és azt hiszi, ezzel megúszta. Nos, magunk közt mondom, és annak ellenére, hogy mi a maga foglalkozása: az az ipse nem viszi el szárazon! Előbb vagy utóbb, de elszámolok vele. Csirkefogó, az van ilyen is, olyan is. Az olyasfajta, mint amilyen ő, nem állhatom. Hát maga?

– Nem engedték, hogy folytassam a nyomozást – morogta Maigret.

– Tudom. Ha valaki aztán tudja, az én vagyok.

– Azt parancsolták, hogy hallgasson?

– Azt mondták: ha nyugton maradok, megkapom a „menlevelemet”.

Mármint hogy szemet hunynak Dédé kilengései fölött, tehát megfélemlenek a fejre mért ütésről, és nem firtatják, honnan került a negyvenkilencezer frank a levéltárcába.

– Amitől fenékre ültem, az a komornyik húzása. Maga elhiszi?

– Nem.

– Jól van. Különben nagyot esett volna a szememben. Mivel már mindenképpen letagadhatatlan, hogy valaki lőtt, legjobb a dolgot a személyzetre fogni. Maga szerint ki sütötte el a stukkert? Itt nyugodtan dumálhatunk, nem igaz? De figyelmeztetem: ha föl akarná használni, amit tőlem hallott, meg fogok esküdni, hogy én nem mondtam soha semmit. Ha engem kérdez, a lány volt az.

– Én is így gondolom.

– Csak az a különbség köztünk, hogy én alapos okkal hiszem. Hozzáteszem: ha ő lőtte le Bobot, tévedésből tette. Tulajdonképpen a kedves bátyót akarta elintézni. Mert ez a kettő úgy gyűlöli egymást, ahogy csak az efféle családokban szokás. Maga nem ismerte Bobot; sajnálhatja. A legklasszabb srác volt, aki csak létezik. Hogy mennyi borsot

tört az az egész díszes társaság orra alá! Ne értse félre: nem gonoszságból. Egy morzsányi gonoszság sem volt benne. Többről van szó. Annyira lenézte őket, hogy röhögött rajtuk. Amikor a spinkó elkezdett körülötte legyeskedni...

– Mennyi ideje ennek?

– Az ősszel történt. Nem tudom, ki adhatta le neki a drótot. Mindenki tudta, hogy Bobot a lóverseny után délutánonként úgy fél hat körül meg lehet találni egy bizonyos ivóban a Wagram sugárúton.

– És Lise odament?

– Naná! Még csak nem is sutyiban. Rögtön elmondta, hogy kicsoda, hogy az ansevali kastélyban lakik, hogy Bob érdekli őt, és hogy boldog volna, ha fogadhatná.

– És Bob? Lefeküdt vele?

– Hajjaj! Még abban a Brey utcai garniban is megprüttykölte, amit maga is ismer. Csak azért, hogy lássa, meddig hajlandó elmenni a kisasszony, érti? Szép kölyök volt. De ami a naccságát illeti, az nem olyan baba, aki pusztán egy kis kettyintésért elmegy egy ilyen ócska szállodába. Kivált, ha még egy betonfal is szenvedélyesebb nála. Bob nem titkolta a dolgot Lucile előtt. Szegény lány, ha mindig féltékenykedett volna, ahányszor Bob félrelépett! Na, itt a sült hal! Majd mondja meg, hogy ízlik.

Tudott egyszerre enni és beszélni, és egyik se ment a másik rovására. Közben még az elébük helyezett második palackot is gyöngéden megsimogatta.

– Ne is próbálja a fejét törni. Maga Bob is, aki (nem azért mondom, hogy magát megbántsam) okosabb volt, mint mi ketten együttvéve, csak nehezen látott át a szitán. Az lepte meg a legjobban, hogy a hölgyike hozzá akar menni feleségül. Nagystílusú ajánlatot tett Bobnak. Ebben az is benne volt, hogy a fiúnak nem kell dolgoznia, meg hogy

költőpénzt kap a havi kiadásaira, meg minden. Bob úgy gondolta, a spinkónak az kell, hogy Anseval grófnénak nevezhesse magát. Vannak ilyen emberek. Megvásárolnak egy kastélyt, aztán kedvük szottyán a nevét is viselni, és akkor ősoket vásárolnak, így magyarázta Bob. – Dédé Maigret szemébe nézett, s így fejezte be, elégedetten, hogy meglepheti: – Nos, hát nem erről volt szó.

Megropogtatta fogai között a jól átsütött halakat, s időnként egy-egy pillantást vetett a Szajnára, ahol lassan vonultak az uszályok, kürtölve, amint néhány száz méternyire megközelítették a zsilipet.

– Ne is próbálja kitalálni, úgysem sikerülne. Bobnak, amikor megtudta, leesett az álla. Pedig ő aztán töviről heggyre ismerte a család történetét. Mit gondol, kitől származott a házasság ötlete? Az öregtől! – Diadalmasan nézett Maigret-re. – Ne is tagadja, ezért érdemes volt Bougivalba jönni ebédelni. Ugye hallott már a vén csontról, aki a házát meg a képeit az államra akarta hagyni, hogy múzeum legyen belőlük? Ha röhögni akar, hallgassa meg a folytatást. Megjegyzem, nem tudok mindent. Maga Bob sem tudott mindent. A jelek arra vallanak, hogy a jöember, aki vidéki házalóként kezdte, arról ábrándozott, hogy valódi nemes lemenői lesznek. Tudja, mit gondolok? Hogy ezt amolyan visszavágásfélének szánhatta. Az Ansevalok ugyanis nem viselkedtek vele valami szépen. Eladták neki a kastélyt meg a gazdaságot. Diszkréten félrehúzódtak. De egyetlenegyszer sem hívták meg vacsorára, vagy legalább ebédre. Akkor aztán az öreg olyan kikötéseket tett a végrendeletében, melyek attól fogva az egész családot izgalomban tartották. Amikor meghalt, a lánya még élt, de ezek a milliomos népek messzire látnak. A lánya halálakor a részvényeket az öreg kívánsága szerint kétfelé kellett

osztani: 51 százalék a kisasszonykának, 49 Kajlaornnak. Úgy mondják, ez nagyon fontos, mert így a szavazattöbbség, ahogy nevezik, a lány kezébe kerül. Én nem vagyok valami művelt. Na, mindegy. Ennek akkor kell jogilag végbemennie, amikor a hölgyike betölti a huszonegyedik évét.

– Vagyis a jövő hónapban – jegyezte meg Maigret.

– Én még veszek ebből. Legföljebb nem marad hely a kakasnak. Hol is tartottunk? Ja, igen! Csakhogy volt ám ott még egy apróság. Ha a szüzike egy Ansevalhoz megy feleségül, akkor valamennyi részvényt ő kapja meg, azzal a kikötéssel, hogy járadékot kell fizetnie a kedves bátyónak, annyit, amennyi az ő részének megfelel. Ez annyit jelent, hogy a bátyónak akkor többé semmi köze a kávéhoz, a kastélyhoz, és így tovább. A Balthazarok, a Gendreau-k átváltoznak Ansevalok-ká, a keresztes lovagok leszármazottaivá. Bob nagyon dörzsölt volt az effajta ügyekben, és el nem képzelte, mennyit mulatott az egészen.

– Elfogadta az ajánlatot?

– Hát kinek nézi őt?

– Ki nyitotta föl a szemét?

– A bátyó. És most megláthatja, hogyan vihetjük vásárra a bőrünket, ha nem vigyázunk. A kajla orrú Gendreau nem hülye ám! Nincs kedve hozzá, hogy klubokban töltsse az időt, és kifutólányok után koslasson a Paix utcában, mint az apja. Ő is főnök akar lenni.

– Kezdem érteni.

– Nem, nem értheti, hiszen még Bob sem értette meg azonnal. A bátyó az irodájába kérette. Olyan az irodája, mint egy sekrestye, gótikus bútorok, a falon fafaragások, meg az öregúr plafontól padlóig érő képmása, amely úgy néz a szemlélőre, mintha kiröhögné. Ha jobban belegondolok,

az egész családból még ezt a vén szivart venné be leginkább a gyomrom. Bob azt mondta, hogy nála gógyisabb svihákat még nem pipált. Ez persze csak afféle szöveg, hiszen halotról lévén szó, már úgyszemint lehet ellenőrizni. De hagyjuk... Szóval, a bátyó kijön a farbával. Utána megkérdezi Bobot, el akarja-e venni a hűgát. Bob közli vele, hogy esze ágában sem volt soha. Erre Kajlaorr azzal jön, hogy Bob rosszul teszi, ha így gondolkodik, mert ez mindenkinek jó megoldás lenne. Hogy miért? Mert ő, Richard Gendreau, jól megkenné a sógorát. Annyi dohányt tejelne le neki, amennyit csak akar. Azzal az egyetlen kikötéssel, hogy a sógorka majd mindenfelé elfurikázza a hűgocskát, és elvonja a figyelmét az üzleti ügyektől. Na, most már leesett? Bob erre azt válaszolja, hogy nem érez elhivatottságot a szóban forgó mesterség iránt. Amire a kajla orrú gazember kijelenti, hogy az az ő baja, Bobé, merthogy alaposan megadhatja ennek az árát. Ha meggondolom, hogy maga azért lakat alá akart dugni engem, mert leakasztottam egy ötvenest erről a ganéről! Nem haragszom érte. Utóvégre nem tudhatta.

Most már a vörösboros kakas pompás illata lengte körül őket, s Dédének, bármit mondott is előzőleg, jócskán maradt hozzá étvágya.

– Ízlelje meg ezt a beaujolais-t, és ismerje el, hogy kár lett volna megfosztani engem ilyen csemegéktől, és babkosztra fogni. Nos, mit gondol, mi volt ennek a szemétládának a tarsolyában? Bobról elmondtam, hogy rendes fickó volt, de azt sosem állítottam, hogy szent is. Vele is megesett, mint mindenkivel, hogy pénzsűkében volt. Még gyerekkorából ismert egy rakás jól eleresztett pasast. Így aztán néha nagy nevetve odahamisította a nevüket egy-egy váltóra vagy egyéb efféle irományra. Nem volt ez vészes

dolog. Erre vall az is, hogy a sértettek sohasem tettek feljelentést; a dolgok mindig elsimultak valahogy. Nos hát, öreg Jules! Az a szemétláda barátunk, isten tudja, hogyan és miként, de összevásárolt egy egész kötegre valót ezekből az irkafirkákból. *Ha nem veszi el a húgomat, lecsukatom. Ha pedig elveszi, és nem azt teszi, amit mondok, szintén lecsukatom.* A vadállat! Még az öregúron is túltett. Mondhatom magának, Bob már keservesen bánta, hogy megcicerélte a kicsikét, és belekeveredett ebbe a slamasztikába. Ami a hölgyikét illeti, neki sürgős volt a házasság. Ripsz-ropsz férjhez akart menni, még a huszonegyedik születésnapja előtt. Levelekkel, táviratokkal üldözte Bobot. Egyik randevút a másik után beszélte meg vele. Bob ezekre vagy elment, vagy nem. A legtöbbször nem, de a spinkó nem volt rest, utánament a Brey utcába, a sugárút sarkán várt rá, arra is fütyült, hogy egyébrek nézik, mint ami. Lucile jól ismerte.

– Amikor 15-én éjszaka maga elvitte Bobot a Chaptal...

– Akkor ő már elhatározta, hogy véget vet az egésznek, belenget a naccságának, és megmondja, hogy ő nem eladó, se neki, se a bátyónak.

– Megkérte magát, hogy várja meg?

– Ezt így nem mondta ki, de úgy gondolta, nem marad benn sokáig. Szárnyat vagy combot? Vegyen még a gombából. Gustave saját kezűleg szedi a domboldalban, és teszi el befőttesüvegbe.

Maigret nagyon kellemesen érezte magát, amiben a száraz fehérborra fogyasztott beaujolais-nak is lehetett némi szerepe.

– Most nyilván azon töpreng, mi a csudának mesélem el mindezt magának.

– Nem.

– Akkor hát tudja?

– Igen.

Legalábbis érezte. Dédének túlon túl sok minden nyomta a szívét – azaz a ketyegőjét, ahogy ő mondta volna –, hogyses hallgatni bírna. Itt különben sem kockáztatott semmit. Meg aztán megvolt a „menlevele”.

De nem büszkeség volt, ami a keblét dagasztotta, sőt. Ezt az ebédet afféle lelkiismeret-könnyítésnek szánta. Meg jó módszernek arra, hogy lerántva a leplet némelyek mocskosságáról, önmagát viszonylag tisztának tudhassa.

Későbbi pályája során Maigret-nek még sokszor eszébe jut ez a bougivali ebéd; ennek emléke tartja majd vissza bizonyos elsietett következtetések levonásától.

– Hogy odafönn mi történt, arról gőzöm sincs.

Ezzel Maigret is így volt, de most már könnyebben rekonstruálhatta a dolgokat. Mindenekelőtt azt kellett tisztáznia, vajon tudható volt-e előre, hogy Richard Gendreau a házban lesz. Lehet, hogy ezen az éjszakán éppen a klubjában vagy valami egyéb helyen kellett volna tartózkodnia.

Persze az sem kizárt, hogy maga Bob volt az – a jelleméből ez végtére is következhetett –, aki fölkérette Lise-hez. Miért is ne?

Hogy egyszerre közölje kettejükkel, mit tart a mesterkedéseik felől.

Kezdjük azon, hogy nem házasodom.

Maigret, aki sohasem látta Bobot, kezdett képet alkotni a jelleméről, sőt a külsejéről is.

Semmi kedvem áruba bocsátani egy olyan nevet, amelyet még csak nem is tartok szükségesnek viselni.

Mert igaz ugyan, hogy a Ternes tér környékén meg a löversenypályán többen Grófnak szólították, de ezek

legtöbbje szentül hitte, hogy ez amolyan becenév; a valódi nevét nem is sejtették.

Lehetséges, hogy Lise Gendreau idegrohamot kapott ettől, és női tisztességére hivatkozott? A bátyja meg talán méregbe jött?

Maga aztán fogja be a pofáját! Mellesleg, hadd meséljem el a húgának, milyen agyafúrt trükköt eszelt ki.

Volt-e rá ideje? Vagy a másik azon nyomban rávetette magát?

A százezreknek, akik Balthazar-kávét ittak, és – mint Madame Maigret – albumokba ragasztgatták a különféle virágfajtákkal ékes címkéket, fogalmuk sem volt róla, hogy reggeli kávéjuk egy Chaptal utcai véres csata tétje volt.

Egy szennyes csatáé, amelyet egy szolga lesett az ajtó mögül.

A két férfi összeverekedhetett. Föltehetőleg a földre teperték egymást.

Volt-e Richard Gendreau-nál fegyver? Ő aztán igazán az a fajta ember, aki nem megy a szomszédba egy kis orvtámadásért.

– Szerintem a spinkó volt az, aki lőtt. Nem gyilkos szándékkal. Csakugyan hisztérikus állapotban lehetett. Bizonyosság erre, hogy első mozdulata, melyet utóbb valószínűleg megbánt, az volt, hogy föltépte az ablakot, és segítségért kiáltott. Hacsak az ablak már eleve nyitva nem volt. Bevallom, erre nem figyeltem. Látja, kezdek azon tűnődni, vajon végül is nem esett-e bele tényleg Bobba. Előfordul az ilyesmi. Érdekből fogott a dologba, és a végén ráharapott. No, nem érzékileg! Már mondtam, hogy fából van. De Bob annyira más volt, mint az a jégbe hűtött banda, amelyhez hozzászokott... Szerintem, amikor látta, hogy a bátyja Bob fölébe kerekedik, vagy hogy orvul próbálja

elintézni, elvesztette a fejét, és lőtt. Sajnos nem tud célozni, így aztán Bobot találta telibe. Hozassunk még egy palackkal? Nem rossz ez a borocska. Hát így állunk, öreg Jules! Amikor megláttam, hogy valaki dörömbölni kezd a kapun, odébbálltam, aztán később visszamentem, de addigra már nem volt ott semmi látnivaló. Akkor jobbnak láttam olajra lépni. Lucile-lel sokat gondolkoztunk a dolgon. Egyre azt reméltük, hogy Bob visszatér, vagy hogy kiderül: kórházban van. Végül is elmentem ahhoz a Gendreau-hoz az irodába. Innen tudom, hogy nézett ki az öregúr. Jobb lett volna, ha mindebből senki nem húz hasznot? Azonnal hajlandó volt tejelni, úgyhogy már sajnáltam is, miért nem mondtam százezret az ötvenezer helyett! Mocskos banda! Maga az utolsó pillanatban érkezett, amikor fél lábbal már szinte megpucoltunk. Ismerje el: ostoba dolog volt, hogy hagytuk magunkat elcsípni. Egészségére, öregem! Ők aztán elintézték a dolgot a maguk módján. Már kezdem megszokni az ilyesmit. Fölfordul a gyomrom, ahányszor meglátom az utcán valamelyik szállítókocsijukat, a szépen föl-szerszámozott lovakkal, meg a kicicomázott kocsissal a bakon. Főnök! Kávét, de ne Balthazart! – Mégis azt kellett innia, egyéb nem lévén a háznál.

– Micsoda szarság! – morogta a foga közt. – Szerencsére vidékre költözünk.

– Lucile-lel?

– Nem mondott nemet. Van ötvenezer ruppónk, vagy majdnem. Mindig egy vízparti bisztró volt az álmom, olyasmi, mint ez itt, haver kuncsaftokkal. Nehéz ilyet találni, mert csak olyan jöhet számításba, amelynek a közelében lóversenypálya van. Holnap majd körülnézek Maisons-Laffitte környékén. Arrafelé helyeztem el Lucile-t.

– Egy kissé röstelkedni látszott, és sietve tette hozzá: – Csak nem képzeli, hogy a történetek után ránk tört az erény?

A dolog egy hétig tartott. A csengő minden reggel beszólította Maigret-t a kapitány irodájába, ő pedig átadta neki a napi jelentéseket. Le Bret minden áldott reggel kinyitotta a száját, mint aki mondani akar valamit, de végül elfordította a fejét.

Egyetlen szót sem váltottak a szolgálati ügyeken kívül. Maigret komorabb volt, mint azelőtt, és nehezkesebb is, jöllehet akkoriban még nem hízott el. Nem volt hajlandó elmosolyodni, és tökéletesen tisztában volt vele, hogy eleven szemrehányás Le Bret számára.

– Mondja csak, fiam... – Május elején jártak. – Mikor is vizsgálják?

Arról a bizonyos tanfolyamról volt szó, melyre azon az éjszakán is készült, amikor a fuvolás berontott a kapitányságra, illetve az életébe.

– A jövő héten.

– Mit gondol, sikerülni fog?

– Azt hiszem.

Hűvös maradt, szinte kimért.

– Úgy hallom Guichard-tól, hogy szeretne bekerülni az Orfèvres rakpartra.

– Ez így is volt.

– Már nincs így?

– Nem tudom.

– Azt hiszem, ott megfelelőbb helyen lesz. S noha itt igen nagy segítségemre van, ebben a szellemben kívánok javaslatot tenni.

Maigret elszorult torokkal hallgatott. Duzzogott. Voltaképpen még mindnyájukra haragudott: a kapitányára,

Gendreau-ékra, a főkapitányság embereire, sőt talán még magára Guichard-ra is, akire pedig csaknem ugyanolyan rajongással nézett fel, mint szegény édesapjára.

Ha Guichard mégis úgy határozott...

Nekik volt igazuk, ezt homályosan érezte. Mit ért volna a botrány? Lise Gendreau-t így is, úgy is fölmentették volna.

Akkor hát?

Lehet, hogy magára az életre haragszik, és az ő hibája, hogy nem értette meg?

Nem áhítozott semminemű kárpótlásra. A legcsekélyebb mértékben sem óhajtott Le Bret kapitány lekötelezettje lenni.

– Kivárom a soromat – sikerült kinyögnie. Már másnap hívták a központba.

– Még mindig haragszik? – tette rá a kezét a nagyfőnök a vállára.

Maigret nem tudott uralkodni magán, dühösen vetette oda, akár egy kisfiú:

– Lise Gendreau ölte meg Bobot.

– Valószínűleg.

– Ön tudta?

– Sejtettem. Ha a bátyja tette volna, Louis nem áldozza föl magát.

A Szajnára néző ablakok nyitva voltak. Az uszályok fűzerét cipelő vontatóhajók hosszan tutultak, mielőtt kéményüket megdöntve elhaladtak volna a híd alatt. A Saint-Michel hídon villamosok, autóbuszok, fiákerek és taxik áradata hömpölygött szakadatlanul, s a járdákon csak úgy virítottak a virágos női ruhák.

– Üljön le, fiam.

Az atyai hangú lecke, amelyet aznap kapott, nem szerepelt a rendőrségi tankönyvekben.

– Érti már? A lehető legkevesebb kárt tenni. Kinek használt volna az ellenkezője?

– Az igazságnak.

– Miféle igazságnak?

A nagyfőnök berekesztette a beszélgetést:

– Rágyújthat a pipájára. Hétfőn felügyelői rangban belép Barodet főfelügyelő brigádjába.

Maigret még nem tudta, hogy egyszer majd, huszonkét esztendő múlva, ismét összetalálkozik Lise-zel, akit addigra már másképpen hívnak, olasz arisztokrata férjének nevéen.

Azt sem tudta, hogy az asszony a Balthazar-cég változatlan irodájában fogadja majd, s hogy ott végre megláthatja az öregúrnek a régi helyen lógó képét.

– Főfelügyelő úr...

A főfelügyelő, az immár ő.

– Talán fölösleges is kérnem a diszkrécióját...

A terítéken lévő ügy adminisztratív megjelölése akkor: „családjogon alapuló kutatás”.

– Sajnos, a lányom az apjára ütött...

Az asszony nyugodt és hideg, akár az öreg Balthazar, akinek egész alakos képe a főnökasszonyi karosszék mögött látható.

– Egy gátlástalan egyén elszédítette, és magával vitte Angliába, ahol kijárt kettejüknek egy házassági engedélyt. Semmi szín alatt nem szabad hagyni, hogy...

Nem. Maigret nem sejtette, hogy még egyszer az ő kezében lesz a Balthazar család becsülete.

Még csak huszonhat éves volt. Sietett haza a feleségéhez a hírrel. Az utcán Justin Minard várakozott rá.

– Rossz hír?

– Ellenkezőleg. Előléptettek.

A fuvolásra az újság szinte nagyobb hatást tett, mint órá magára.

- Elmegy a kapitányságról?
- Már holnap.
- Erre iszunk egyet, igaz?

A Dauphine sörözőben, az Orfèvres rakparti főkapitányság tőszomszédságában. A központban dolgozó felügyelők, akik a helyiségben iddögáltak, ügyet sem vetettek a két férfira, akik sugárzó arccal ízlelgették habzóborukat.

Még néhány nap, s legalább egyikükkel megismerkedik. Egyenrangú lesz velük. Úgy tér majd be ide, mintha hazamenne; a pincér névről fogja ismerni, és kérés nélkül is tudja majd, mit szolgáljon föl neki.

Ezen az estén részegen támolygott haza. Előzőleg tízszer is elkísérték egymást a fuvolással egyik utcasaroktól a másikig.

- A feleséged... – aggályoskodott Maigret.
- Nem számít!
- Nem kéne már a táncteremben lenned?
- Miféle táncteremben?

Maigret zajosan haladt felfelé a lépcsőn. Amikor az ajtó kinyílt, nagy nyomatékkal mondta:

- Köszönts az új felügyelőt.
- Hát a kalapod?

Maigret a feje búbjához kapott, s megállapította, hogy valahol elhagyta a kalapját.

– Tessék, ilyenek az asszonyok! És figyelj ide... jól figyelj, mert ez nagyon fontos, hallod?... Nem a kapitány miatt volt... Egész idő alatt rajtam tartották a szemüket, és én nem is tudtam... Tudod-e, ki mondta meg?... Maga a nagyfőnök... Azt mondta nekem... Nem tudom elismételni

mindazt, amit mondott, de olyan, mintha az apám volna...
Az apám, érted?

Mire az asszony odavitte elé a papucsát, aztán kiment,
és jó erős kávéfőzött neki.

*Tumacacari (Arizona),
1948. október*

Tördelés: Alinea Kft.

Készült az Eto-Print Nyomdaipari Kft.-ben